

ЗАКОН О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА

Дио први

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Основна начела

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се оснивање привредних друштава, управљање друштвима, права и обавезе оснивача, ортака, чланова и акционара, повезивање и реорганизација (статусне промјене и промјене правне форме привредних друштава) и ликвидација привредних друштава.

Појам и правне форме привредних друштава

Члан 2.

(1) Привредно друштво је правно лице које оснивају правна и/или физичка лица ради обављања дјелатности у циљу стицања добити.

(2) Правне форме привредних друштава у смислу овог закона су ортачко друштво, командитно друштво, друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (отворено и затворено).

(3) Поред правних форми привредних друштава из става 2. овог члана, посебним законом могу се одредити и друге правне форме друштава.

Организациони дио

Члан 3.

(1) Привредно друштво, домаће или страно, може формирати једну или више пословних јединица (огранака).

(2) Пословна јединица је организациони дио привредног друштва која нема својство правног лица. Пословна јединица има мјесто пословања и заступнике, а послове са трећим лицима обавља у име и за рачун привредног друштва.

(3) Пословна јединица се региструје у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Вријеме трајања привредног друштва

Члан 4.

Привредно друштво оснива се на неодређено вријеме, ако у оснивачком акту није одређено да друштво траје до одређеног времена, наступања одређеног догађаја или постизања одређеног циља.

Дјелатност привредног друштва

Члан 5.

(1) Привредно друштво може обављати све законом дозвољене дјелатности.

(2) Дјелатности за које је законом прописано да се могу обављати само на основу сагласности, дозволе или другог акта надлежног органа, могу се обављати по добијању те дозволе, сагласности или другог акта надлежног органа.

(3) Дјелатности за које је посебним законом прописано да се обављају у одређеној правној форми привредног друштва, не могу се обављати у другој правној форми друштва.

Услови за обављање дјелатности

Члан 6.

(1) Привредно друштво може да обавља дјелатност у простору који испуњава услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређивања животне средине, као и друге прописане услове.

(2) Испуњеност услова из става 1. овог члана провјерава надлежни орган у поступку редовног инспекцијског надзора.

(3) Привредно друштво може да почне да обавља дјелатност која обухвата производњу, промет, дистрибуцију, прераду и ускладиштење материја опасних и штетних по здравље људи и животну средину, ако надлежни орган рјешењем утврди испуњеност услова из става 1. овог члана.

2. Оснивање

Оснивачки акт и други акти

Члан 7.

(1) Привредна друштва оснивају се оснивачким актом који има форму уговора о оснивању ако га оснива више оснивача или одлуке о оснивању ако га оснива један оснивач.

(2) Лица која у смислу овог закона оснивају привредно друштво су оснивачи друштва. Сви оснивачи привредног друштва потписују оснивачки акт.

(3) Оснивачки акт привредног друштва нотарски се обрађује и има садржину утврђену овим законом за ту правну форму привредног друштва.

(4) Поред оснивачког акта, ортачко и командитно друштво могу имати и уговор ортака друштва, друштво са ограниченом одговорношћу може имати и уговор чланова друштва, а акционарско друштво и статут.

(5) Оснивачи и лица која у складу са овим законом након оснивања приступе ортачком друштву су ортаци, командитном друштву – ортаци, односно комплементари и командитори, друштву са ограниченом одговорношћу – чланови друштва, а акционарском друштву – акционари.

3. Регистрација и објављивање регистрације

Стицање својства правног лица

Члан 8.

Привредно друштво стиче својство правног лица тренутком уписа у судски регистар на начин прописан законом којим се уређује регистрација пословних субјеката (у даљем тексту: регистар).

Регистрација и објављивање

Члан 9.

Регистрација података о привредном друштву и објављивање регистрације врши се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Дејство регистрације и објављивања у односу на трећа лица

Члан 10.

(1) Сматра се да трећа лица знају за регистроване податке о привредном друштву након њиховог објављивања или објављивања извода из тих података или докумената на основу којих је извршена регистрација са упућивањем на њих.

(2) Сматра се да трећа лица знају или да према околностима случаја могу знати за податке и документа из става 1. овог члана и прије објављивања, а након депоновања у регистар, ако привредно друштво то докаже.

(3) Ако се објављени подаци разликују од регистрованих података, за привредно друштво се као тачан узима податак из регистра, тако да оно у односима са трећим лицима не може истицати податке који су објављени, ако су се трећа лица поуздала у податке из регистра.

Ништавост регистрације оснивања

Члан 11.

(1) Регистрација оснивања привредног друштва ништава је у случајевима прописаним овим законом и законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Регистрација оснивања и регистрација других података привредног друштва ништава је ако:

- а) је број оснивача мањи од броја утврђеног овим законом,
- б) не постоји правна и пословна способност свих оснивача,
- в) оснивачки акт није састављен у прописаној форми,
- г) оснивачки акт не садржи податке о пословном имену друштва, вриједности и врсти улога сваког оснивача или износа основног капитала који је прописан овим законом или о дјелатности друштва,
- д) минимални износ улога није уплаћен у складу са овим законом и
- ђ) је дјелатност друштва незаконита или супротна јавном интересу.

(3) Ако је основ ништавости регистрације привредног друштва могуће отклонити, надлежни суд након покретања поступка за утврђивање ништавости одређује рок од најдуже 90 дана за отклањање недостатака и за то вријеме заостаје са поступком.

(4) Ништавост регистрације нема правно дејство на правне послове тог друштва са савјесним трећим лицима.

(5) Утврђењем ништавости регистрације привредног друштва, чланови и акционари постају солидарно одговорни за намирење потраживања повјерилаца друштва.

4. Одговорност оснивача и других лица

Одговорност за обавезе прије регистрације друштва

Члан 12.

(1) Оснивачи друштва и друга лица за обавезе преузете у вези са оснивањем привредног друштва, одговарају солидарно цјелокупном својом имовином, ако уговором са трећим лицима која имају потраживања по том основу није другачије одређено.

(2) За обавезе из става 1. овог члана привредно друштво одговара солидарно са оснивачима или другим лицима из става 1. овог члана ако након регистрације преузме те обавезе, у складу са овим законом.

Улози, имовина, основни капитал и одговорност за улоге

Члан 13.

(1) Ортаци, чланови и акционари привредног друштва дужни су да уложе своје уговорене улоге у имовину друштва у складу са овим законом, оснивачким актом, уговором или другим актом друштва.

(2) На основу улога из става 1. овог члана ортаци, односно чланови друштва стичу удио у друштву, а акционари акције друштва.

(3) Лица из става 1. овог члана која не изврше обавезе у вези са оснивањем привредног друштва или дају нетачне податке о улогу, одговарају друштву за проузроковану штету.

(4) На извршење обавеза према привредном друштву у вези са улогом у имовину друштва примјењују се одредбе овог закона и закона којим се уређују облигациони односи.

(5) Ако лица из става 1. овог члана не уложе уговорене неновчане улоге, могу одлучити да уложе новчани износ једнак вриједности неуложеног неновчаног улога, по претходној сагласности друштва.

(6) Када је предмет улога право својине, сви унесени улози у имовину привредног друштва својина су друштва и не могу бити коришћени од ортака, чланова и акционара као њихова лична имовина.

(7) Лица из става 1. овог члана, привредно друштво не може да ослободи од одговорности или да им умањи обавезе по основу одговорности.

(8) Лица из става 1. овог члана немају право на враћање улога или на камату на улог у привредно друштво. Плаћања привредног друштва по основу повлачења и поништења акција или стицања сопствених акција или удјела, као и друга плаћања тим лицима у складу са овим законом не сматрају се враћањем улога или плаћањем камате на улоге.

(9) У случају преноса удјела, односно акција, ако овим законом није другачије уређено, преносилац и стицалац одговорни су солидарно за обавезе преносиоца у вези са улогом настале прије тог преноса.

(10) Права привредног друштва по основу одговорности из ст. 1. до 9. овог члана, остварује друштво или ортак, односно члан и акционар који има или заступа најмање 5 % основног капитала друштва.

(11) Имовину друштва у смислу овог закона чини право својине и друга имовинска права које друштво има на улозима или је стекло пословањем.

(12) Основни капитал друштва у смислу овог закона јесте укупна вриједност удјела, односно акција у друштву.

(13) Нето капитал друштва у смислу овог закона јесте разлика између укупне вриједности имовине и укупних обавеза друштва.

Процјена неновчаних улога

Члан 14.

(1) Неновчаним улозима у смислу овог закона сматрају се улози у стварима и правима, удјелима и акцијама у другим друштвима, као и у раду и услугама.

(2) Вриједност неновчаних улога ортакског друштва и командитног друштва, као и друштва са ограниченом одговорношћу и затвореног акционарског друштва, утврђују споразумно ортаци, чланови или акционари у складу са оснивачким актом.

(3) Ако се вриједност неновчаног улога не утврди на начин из става 2. овог члана, ортаци, чланови или акционари могу процјену вриједности тог улога повјерити овлашћеном процјењивачу или поднијети захтјев да га у ванпарничном поступку одреди суд.

(4) Процјену вриједности неновчаних улога отвореног акционарског друштва врши овлашћени процјењивач кога бирају оснивачи, односно управни одбор са листе овлашћених процјењивача или надлежни суд у ванпарничном поступку на захтјев оснивача или управног одбора друштва.

Злоупотреба правног лица

Члан 15.

(1) Командитори командитног друштва, као и чланови друштва са ограниченом одговорношћу и акционари акционарског друштва могу према трећим лицима лично одговорати за обавезе друштва ако злоупотребе привредно друштво за незаконите или преварне циљеве или ако са имовином привредног друштва располажу као са сопственом имовином на начин као да привредно друштво као правно лице не постоји.

(2) Лица из става 1. овог члана одговорна су за обавезе друштва солидарно.

(3) Одговорност из ст. 1. и 2. овог члана утврђује надлежни суд, при чему узима у обзир све околности у вези са злоупотребом, а нарочито да се општи принцип ограничене одговорности не примјењује на случајеве из става 1. овог члана.

5. Сједиште и пословно име

Сједиште

Члан 16.

(1) Сједиште привредног друштва је мјесто из кога се управља пословима друштва.

(2) Сједиште привредног друштва одређује се оснивачким актом и региструје се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Пословно име (фирма)

Члан 17.

(1) Пословно име је назив под којим привредно друштво послује.

(2) Пословно име привредног друштва не може да буде замјенљиво са пословним именом другог привредног друштва, нити да изазива забуну о привредном друштву или о његовој дјелатности.

Обавезни садржај

Члан 18.

(1) Пословно име ортачког друштва садржи ознаку "ортачко друштво" или скраћеницу "о. д." или "од".

(2) Пословно име командитног друштва садржи ознаку "командитно друштво" или скраћеницу "к. д." или "кд".

(3) Пословно име друштва с ограниченом одговорношћу садржи ознаку "друштво с ограниченом одговорношћу" или скраћеницу "д. о. о." или "доо".

(4) Пословно име акционарског друштва садржи ознаку "акционарско друштво" или скраћеницу "а. д." или "ад".

(5) Пословно име привредног друштва у поступку ликвидације садржи и ознаку "у ликвидацији" а у поступку стечаја "у стечају".

Скраћено или модификовано пословно име

Члан 19.

Привредно друштво може у пословању, поред пословног имена да користи и једно или више модификованих и/или скраћених пословних имена, ако су та имена наведена у оснивачком акту, под истим условима и на начин под којима се користи пословно име.

Ограничења коришћења националних или службених имена и знакова

Члан 20.

(1) Пословно име привредног друштва може да садржи назив Републике Српске или јединице локалне самоуправе, као и њихова обиљежја или ознаке које их подражавају, уз претходну сагласност надлежног органа.

(2) Пословно име привредног друштва може да садржи име или симболе стране државе или међународне организације, у складу са прописима те државе, односно међународне организације.

(3) Пословно име не може да садржи или да подражава службене знакове за контролу и гаранцију квалитета.

Ограничења коришћења личних имена

Члан 21.

(1) Пословно име привредног друштва може да садржи име или дио имена физичког лица, уз његову сагласност, а ако је то лице умрло, уз сагласност свих насљедника првог насљедног реда.

(2) Ако привредно друштво својим пословањем или на други начин повређује част и углед лица чије је име унесено у његово пословно име, то лице, односно његови насљедници ако је оно умрло, има право да тражи брисање његовог имена из пословног имена друштва.

Употреба пословног имена и других података у документима

Члан 22.

(1) Пословна писма и други документи привредног друштва, укључујући и оне у електронској форми, који су упућени трећим лицима садрже сљедеће податке: пословно име и правну форму друштва; сједиште; регистар у који је регистровано и број регистрације друштва; пословно име и сједиште банке код које има рачун; број рачуна, као и порески идентификациони број.

(2) Пословна писма и други документи друштва са ограниченом одговорношћу, затвореног и отвореног акционарског друштва, поред података из става 1. овог члана, садрже и податке о основном капиталу друштва са назнаком колико је од тога уплаћени и унесени, а колико уписани капитал.

(3) Пословна писма и друга документа једночланог друштва са ограниченом одговорношћу и акционарског друштва садрже назнаку да је ријеч о једночланом друштву.

Језик и писмо пословног имена

Члан 23.

(1) Пословно име привредног друштва је на једном од језика и писама који су у службеној употреби у Републици Српској.

(2) Пословно име привредног друштва може бити и на страном језику, односно може да садржи и поједине стране ријечи, ако оне чине име, односно пословно име

ортака, члана или акционара или њихов робни или услужни жиг, односно ако су уобичајене у језику који је у службеној употреби, односно ако су у питању ријечи на такозваном мртвом језику.

Ограничења преноса пословног имена

Члан 24.

(1) Пословно име привредног друштва може се пренијети на друго лице само заједно са имовином или са најмање 30 % књиговодствене вриједности имовине исказане у посљедњем годишњем билансу стања (имовина велике вриједности).

(2) За пренос пословног имена које садржи лично име неког лица потребна је сагласност тог лица, а ако је умрло, сагласност његових насљедника.

(3) Одлука о промјени пословног имена доноси се на начин одређен оснивачким актом.

6. Заступање и заступници

Заступници и њихова овлашћења

Члан 25.

(1) Заступник привредног друштва дужан је према привредном друштву да поштује сва ограничења овлашћења на заступање утврђена оснивачким актом, уговором ортака или чланова друштва, статутом или одлуком надлежног органа друштва.

(2) Заступник привредног друштва који прекорачи ограничења овлашћења из става 1. овог члана одговоран је за штету која се тиме проузрокује привредном друштву или трећем лицу са којим је посао закључен.

(3) Ограничења овлашћења из става 1. овог члана, објављена или необјављена, привредно друштво не може истицати према трећим лицима. Ограничења овлашћења за заступање, која се састоје у заступању од два или више лица заједно, може се истицати према трећим лицима у складу са чланом 10. овог закона.

(4) Правни послови заступника привредног друштва изван дјелатности друштва наведених у оснивачком акту, обавезују друштво, осим ако не докаже да је треће лице знало или је према околностима случаја могло знати да су ти послови изван те дјелатности, с тим да објављивање само по себи није довољан доказ за то.

(5) Објављени подаци у вези са лицима која су овлашћена да заступају друштво, обавезују друштво и када постоје неправилности у њиховом избору, а на то се могу позивати и трећа лица ако друштво не докаже да су трећа лица знала или могла знати за те неправилности.

Појам прокуре

Члан 26.

(1) Прокура је законска форма овлашћења којим привредно друштво овлашћује једно или више лица за закључивање правних послова и радњи у вези са дјелатношћу друштва.

(2) Ако у прокури није изричито наведено да је дата за пословну јединицу сматра се да је прокура дата за цијело привредно друштво.

(3) Прокура не садржи овлашћење за закључивање послова који се односе на отуђење и оптерећење непокретности. Овлашћења из прокуре не могу се ограничити и прокура се не може дати на одређено вријеме нити се може везати за одређене услове.

(4) Ограничења овлашћења прокуристе немају дејство према трећим лицима.

Издавање и врсте

Члан 27.

(1) Прокуру даје привредно друштво једном лицу или већем броју лица као појединачну или заједничку.

(2) Ако је прокура дата већем броју лица као појединачна, сваки прокуриста има сва заступничка овлашћења из прокуре у складу са овим законом.

(3) Ако је прокура дата већем броју лица као заједничка, правни послови које закључују или радње које предузимају пуноважни су само уз сагласност свих тих лица, а изјаве воље трећих лица и њихове правне радње које се у том случају учине према једном прокуристи, сматра се да су учињене свим прокуристима.

(4) Прокура се даје у писаном облику.

(5) Прокура се може дати само физичком лицу.

(6) Прокура је непреносива.

Потписивање

Члан 28.

Прокуриста потписује привредно друштво под својим пуним именом, са јасном назнаком свог својства које произлази из прокуре са ознаком "пп".

Престанак

Члан 29.

- (1) Прокуру привредно друштво може да опозове у свако доба.
- (2) Привредно друштво не може да се одрекне права да опозове прокуру.
- (3) Ако је прокура опозвана, прокурита може према привредном друштву остваривати права која произлазе из уговора на коме је издавање прокуре засновано.
- (4) Прокура не престаје по основу смрти или престанка јединог члана или акционара друштва које је дало прокуру.

Регистрација

Члан 30.

- (1) Законски заступник привредног друштва подноси пријаву у судски регистар за упис издавања и опозива прокуре.
- (2) При регистрацији прокурита депонује свој потпис, са ознаком која означава његово својство.
- (3) Прокура која није уписана у судски регистар не производи правно дејство.

7. Лица која имају дужност према друштву

Основна начела

Члан 31.

- (1) Дужности према привредном друштву у складу са овим законом имају:
 - а) ортаци ортачког друштва и комплементари командитног друштва,
 - б) лица која се у складу са овим законом сматрају контролним члановима друштва са ограниченом одговорношћу или контролним акционарима акционарског друштва,
 - в) заступници друштва,
 - г) чланови управног одбора, чланови извршног одбора, чланови одбора за ревизију и интерни ревизор друштва са ограниченом одговорношћу и акционарског друштва,
 - д) лица која имају уговорна овлашћења да управљају пословима привредног друштва и
 - ђ) ликвидациони управник привредног друштва.

(2) Лица из става 1. овог члана дужна су да раде у интересу привредног друштва.

Дужност пажње и правило пословне процјене (просуђивање)

Члан 32.

(1) Лица из члана 31. став 1. овог закона дужна су да у том својству извршавају своје послове савјесно, са пажњом доброг привредника, у разумном увјерењу да дјелују у најбољем интересу привредног друштва.

(2) Лица из става 1. овог члана дужна су да своју процјену заснивају на информацијама и мишљењима лица стручних за одговарајућу област за које вјерују да су у том погледу савјесна и компетентна.

(3) Лице које поступа у складу са ст. 1. и 2. овог члана није одговорно за штету која из такве процјене настане за привредно друштво.

Дужност лојалности

Члан 33.

(1) Лица из члана 31. став 1. овог закона дужна су да поступају савјесно и лојално према привредном друштву.

(2) Лица из става 1. овог члана која имају лични интерес дужна су да: не користе имовину привредног друштва у личном интересу; не користе повлашћене информације у привредном друштву за лично богаћење; не злоупотребљавају позиције у привредном друштву за лично богаћење; не користе пословне могућности привредног друштва за своје личне потребе и сл. (у даљем тексту: дужност лојалности).

Лични интерес и повезана лица

Члан 34.

(1) Лични интерес у смислу члана 33. овог закона постоји ако је лице из члана 31. став 1. овог закона или члан његове породице:

- а) уговорна страна у правном послу са привредним друштвом,
- б) у финансијском односу са лицем из правног посла или радње које закључује уговор са привредним друштвом или које има финансијске интересе у том послу или радњи, по основу којих се разумно може очекивати да утичу на његово поступање супротно интересу привредног друштва и
- в) под контролним утицајем стране из правног посла или радње или лица које има финансијски интерес у правном послу или радњи, тако да се основано може очекивати да утичу на његово поступање супротно интересу привредног друштва.

(2) Под члановима породице лица из става 1. овог члана сматрају се:

- а) његов брачни друг, родитељи, брат или сестра тог брачног друга,
- б) његово дијете, родитељи, брат, сестра, унук или брачни друг било кога од ових лица,
- в) његов крвни сродник у правој линији и у побочној линији до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, сродник по тазбини закључно са првим степеном и
- г) друга лица која са тим лицем живе у заједничком домаћинству.

(3) Лица из става 1. т. б) и в) и става 2. овог члана сматрају се повезаним лицима у смислу овог закона (у даљем тексту: повезана лица).

Одобрење правног посла из сукоба интереса

Члан 35.

(1) Лице које закључује правни посао са привредним друштвом не повређује правило сукоба интереса из члана 34. овог закона и није одговорно за накнаду штете која произађе из сукоба интереса, ако је правни посао одобрен у доброј вјери:

- а) од свих других ортака који немају лични интерес (у случају ортачког друштва), свих комплементара који немају лични интерес (у случају командитног друштва), ако оснивачким актом није одређено да о томе одлучује већина ортака, односно комплементара у складу са оснивачким актом,
- б) већином гласова скупштине чланова који немају лични интерес (у случају друштва са ограниченом одговорношћу) и
- в) већином гласова чланова управног одбора који немају интереса у том послу, а у случају да таква већина не постоји, већином гласова акционара који немају лични интерес (у случају акционарског друштва).

(2) Одобрење правног посла из става 1. овог члана пуноважно је ако су ортацима, члановима друштва, члановима управног одбора или акционарима који о томе одлучују све материјалне чињенице повезане са личним интересом биле откривене или иначе познате.

(3) У случају одобрења правног посла са акционарским друштвом од управног одбора у коме постоји сукоб интереса о том одобрењу и правном послу обавјештава се скупштина акционара на првој наредној сједници.

(4) Лице које закључује правни посао са привредним друштвом не повређује правило сукоба интереса из члана 34. овог закона, односно није одговорно за накнаду штете која произађе из сукоба интереса, ако докаже да је правни посао у вријеме закључења или у вријеме извршења у интересу привредног друштва.

(5) Правни посао у коме у складу са чланом 34. овог закона постоји сукоб интереса а који није одобрен у складу са ст. 1. и 2. овог члана или за који није пружен доказ из става 4. овог члана, ништав је.

(6) Ако привредно друштво не одобри правни посао у коме постоји сукоб интереса, лица из члана 13. став 10. овог закона могу остваривати права утврђена овим законом.

Забрана конкуренције

Члан 36.

(1) Лица из члана 31. став 1. овог закона не могу директно или индиректно (преко повезаних лица) бити ангажована у другом привредном друштву конкурентске дјелатности, осим ако за то добију одобрење у складу са чланом 35. овог закона.

(2) Забрана из става 1. овог члана укључује нарочито:

- а) запослење,
- б) својство предузетника,
- в) својство ортака или комплементара,
- г) својство контролног члана или акционара,
- д) својство члана органа друштва из члана 31. став 1. тачка г) овог закона,
- ђ) заступнике друштва,
- е) ликвидационог управника друштва и
- ж) лица која имају уговорна овлашћења да управљају пословима привредног друштва.

(3) Оснивачким актом привредног друштва може да се одреди да забрана из ст. 1. и 2. овог члана важи и након престанка тих својстава, али не дуже од двије године.

Посљедице повреде правила сукоба интереса и забране конкуренције

Члан 37.

(1) Повреда сукоба интереса и забране конкуренције даје привредном друштву, поред права на накнаду штете и право да се:

- а) послови које изврши то лице за свој рачун признају као послови извршени за рачун привредног друштва,
- б) привредном друштву преда сваки новчани износ који је остварен од послова који су обављени за рачун тог лица и
- в) сва потраживања која произлазе из посла извршеног за рачун тог лица, уступе привредном друштву.

(2) Права које привредно друштво има по основу повреде сукоба интереса и правила конкуренције може остваривати привредно друштво и ортак, члан или акционар који има или заступа најмање 5 % основног капитала друштва, у року од 60 дана од дана сазнања за учињену повреду, односно три године од дана учињене повреде.

Дужност чувања пословне тајне

Члан 38.

(1) Пословном тајном сматра се информација о пословању одређена оснивачким актом, актом или уговором ортака или уговором чланова друштва, односно оснивачким актом или статутом акционарског друштва, за коју је очигледно да би проузроковала знатну штету привредном друштву ако дође у посјед трећег лица.

(2) Информација чије је објављивање обавезно у складу са законом или које су у вези са повредом закона, добре пословне праксе или принципа пословног морала, укључујући и информацију за коју постоји основана сумња на постојање корупције, не може се сматрати пословном тајном привредног друштва и објављивање ове информације је законито, ако има за циљ да заштити јавни интерес.

(3) Лица из члана 31. овог закона одговорна су за штету проузроковану привредном друштву ако у погледу чувања пословне тајне, односно њеног саопштавања нису поступали у складу са законима и другим прописима.

(4) Привредно друштво дужно је да пружи потпуну заштиту лицу које поступајући савјесно у доброј вјери указује надлежним органима на постојање корупције.

Промијена правила дужности према привредном друштву

Члан 39.

(1) Ортакско друштво, командитно друштво, друштво са ограниченом одговорношћу или затворено акционарско друштво могу поред дужности према привредном друштву утврђених у чл. 32. и 34, као и чл. 36. и 38. овог закона, утврдити и друге дужности.

(2) Привредно друштво из става 1. овог члана, укључујући и отворено акционарско друштво може оснивачким актом или уговором ортака или уговором чланова, односно оснивачким актом или статутом акционарског друштва утврдити послове, врсту и начин обављања послова, као и мјесто обављања послова који не представљају забрану конкуренције привредном друштву.

8. Индивидуална и деривативна тужба

Индивидуална тужба ортака, члана и акционара

Члан 40.

(1) Ортак, члан или акционар привредног друштва има право да поднесе индивидуалну тужбу у своје име против било ког лица из члана 31. став 1. овог закона за накнаду штете коју му то лице проузрокује повредом дужности утврђених у складу са овим законом.

(2) У случају ортачког друштва, дужности према друштву су истовремено и дужности према ортацима друштва, ако оснивачким актом или уговором ортака друштва није друкчије одређено.

(3) Тужбу из става 1. овог члана подноси једно лице у своје име или за више лица која дјелују заједно у њихово име.

Деривативна тужба командитора, члана и акционара

Члан 41.

(1) Командитор командитног друштва, члан друштва са ограниченом одговорношћу или акционар акционарског друштва, имају право да поднесу тужбу у своје име а за рачун друштва против било ког лица из члана 31. став 1. овог закона, ради накнаде штете проузроковане привредном друштву од тих лица повредом дужности које имају према друштву у складу са овим законом (у даљем тексту: деривативна тужба).

(2) Деривативну тужбу може да поднесе само командитор, члан или акционар ако су испуњени сљедећи услови:

- а) ако има својство командитора, члана или акционара у вријеме подношења тужбе или ако то својство стекне по основу прибављања удјела или акција од лица које је имало то својство у вријеме подношења тужбе,
- б) ако посједује удјеле или акције у привредном друштву који представљају најмање 5 % основног капитала друштва при чему се њихови удјели или акције рачунају заједно и
- в) ако је прије подношења тужбе писаним путем захтијевао од привредног друштва да поднесе тужбу а тај захтјев је одбијен, односно по том захтјеву није поступљено у року од 30 дана од дана подношења.

(3) Захтјев из става 2. тачка в) овог члана подноси се у командитном друштву свим комплементарима, у друштву са ограниченом одговорношћу и акционарском друштву, директору или члановима управног одбора или другим лицима која имају овлашћење да поднесу тужбу.

(4) Лица из става 2. овог члана дужна су да уз деривативну тужбу приложе и доказе да су претходно предузела радње из става 2. тачка в) овог члана.

(5) Поступак по деривативној тужби не може бити окончан вансудским путем.

(6) Остварена накнада штете по деривативној тужби припада привредном друштву, а лице које је поднијело тужбу има право на накнаду трошкова.

(7) Одредбе ст. 1. до 6. овог члана не примјењују се на ортачко друштво, осим ако оснивачким актом или уговором ортака друштва није друкчије одређено.

Истовремена индивидуална и деривативна тужба

Члан 42.

У случају истовременог подношења индивидуалне и деривативне тужбе, подносилац тужбе може водити истовремено оба судска поступка и у том случају ограничења из члана 41. овог закона не примјењују се на индивидуалну тужбу.

9. Информисање, објављивање и застарјелост

Право информисања и увида

Члан 43.

(1) Привредно друштво дужно је да своје ортаке, чланове или акционаре информише о свом пословању и финансијском стању и да им учини доступним информације и документа која се у складу са овим законом, оснивачким актом или статутом морају учинити доступним.

(2) Надлежни орган или овлашћено лице привредног друштва које не поступи на начин из става 1. овог члана одговара за штету која је тиме проузрокована ортацима, члановима или акционарима друштва.

(3) Ако надлежни орган пропусти да изврши дужност из става 1. овог члана, ортаци, чланови и акционари могу поднијети писани захтјев суду да у ванпарничном поступку изда налог за поступање на начин из става 1. овог члана.

Објављивање информација

Члан 44.

(1) Привредно друштво које издаје хартије од вриједности путем јавне понуде објављује информације садржане у документима утврђеним законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Привредно друштво информације из става 1. овог члана објављује у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и прописима Комисије за хартије од вриједности.

Забране избора

Члан 45.

(1) Лица која су осуђена за одређена кривична дјела из области привреде и службене дужности у складу са посебним законом, у вези са вршењем својих дужности у привредном друштву, као и лица која су повриједила одредбе овог закона о ограничењима плаћања, не могу бити заступници, чланови управног одбора, прокуристи, као ни ликвидациони управници док трају правне посљедице осуде.

(2) Чланови органа друштва и са њима повезана лица у смислу овог закона, који врше функцију надзора у том друштву и у са њим повезаним друштвима у смислу овог закона, не могу да буду чланови органа који воде послове управљања и заступања друштва.

Рјешавање спорова

Члан 46.

(1) Суд сједишта привредног друштва надлежан је за рјешавање спорова који произлазе из овог закона, осим ако овим законом није друкчије одређено.

(2) У случајевима утврђеним овим законом или ако то произлази из овог закона надлежни суд одлучује у ванпарничном поступку.

Застарјелост

Члан 47.

(1) Потраживања ортака, чланова и акционара према привредном друштву, док имају то својство, застаријевају у року од шест мјесеци од дана сазнања за разлог подношења тужбе, а најкасније у року од три године од дана доспјелости, ако законом за поједина потраживања није друкчије уређено.

(2) Потраживања повјерилаца привредног друштва према ортацима, члановима и акционарима, застаријевају у року од шест мјесеци од дана сазнања за разлог подношења тужбе, а најкасније у року од три године од дана престанка друштва или од дана престанка својства ортака, члана и акционара, ако законом за поједина потраживања није одређен други рок застарјелости.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примјењују се и на потраживања привредног друштва према ортацима, члановима и акционарима, као и члановима органа друштва, заступнику и ликвидационом управнику, по основу тог својства.

Д и о д р у г и
ПРАВНЕ ФОРМЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

І ОРТАЧКО ДРУШТВО

1. Појам и оснивање

Појам и одговорност

Члан 48.

(1) Ортакчко друштво у смислу овог закона јесте привредно друштво које оснивају два или више физичких и/или правних лица у својству ортака друштва ради обављања одређене дјелатности под заједничким пословним именом.

(2) Ортакчко друштво одговара за своје обавезе цјелокупном имовином.

(3) Ортаци ортакчког друштва одговорни су солидарно за све обавезе друштва цјелокупном својом имовином, ако са повјериоцем није другачије уговорено.

(4) Ако уговор ортака друштва садржи одредбу супротну ставу 3. овог члана, та одредба уговора нема правно дејство према трећим лицима.

Принцип слободе уговарања

Члан 49.

Ортаци ортакчког друштва могу своје међусобне односе, као и односе са ортакчим друштвом уредити слободно, осим ако је законом друкчије уређено.

Оснивачки акт

Члан 50.

(1) Оснивачки акт ортакчког друштва садржи:

- а) пуно име и пребивалиште свих физичких лица ортака и пословно име и сједиште правног лица сваког ортака,
- б) пословно име и сједиште друштва,
- в) дјелатност и
- г) означање врсте и вриједности улога ортака.

(2) Оснивачки акт ортакчког друштва може да садржи и друге елементе од значаја за друштво и ортаке друштва.

(3) Измјене и допуне оснивачког акта ортакчког друштва врше се уз сагласност свих ортака друштва, ако тим актом није друкчије одређено.

Уговор ортака друштва

Члан 51.

(1) Поред оснивачког акта, ортачко друштво може да има и уговор ортака друштва којим се одређује нарочито пословање друштва и управљање.

(2) Уговор ортака ортачког друштва не прилаже се уз пријаву за регистрацију.

(3) Уговор ортака ортачког друштва сачињава се у писаној форми и потписује га сваки ортак.

(4) Уговор ортака ортачког друштва, односно његове измјене и допуне имају правно дејство међу ортацима од дана када га потпишу сви ортаци, ако тим уговором није другачије одређено.

Однос између оснивачког акта и уговора ортака друштва

Члан 52.

У случају неусклађености између оснивачког акта ортачког друштва и уговора ортака ортачког друштва, примјењује се оснивачки акт друштва.

2. Правни односи између ортака и ортака са ортачким друштвом

Уређивање оснивачким актом и уговором ортака друштва

Члан 53.

Правни односи између ортака и ортака са ортачким друштвом уређују се оснивачким актом и уговором ортака друштва, ако друштво има такав уговор.

Улог

Члан 54.

(1) Улог ортака у ортачко друштво може бити у новцу, стварима и правима, као и у раду или услугама који су извршени или треба да буду извршени.

(2) Ортаци ортачког друштва улажу улоге једнаке вриједности.

Посљедице закашњења уношења улога

Члан 55.

(1) Ортак ортачког друштва који у имовину друштва не унесе свој улог у складу са оснивачким актом друштва, који новац примљен за друштво или другу имовину не преда у одређеном року друштву или који за себе узме новац или другу имовину друштва без овлашћења, дужан је да друштву плати уговорену камату почев од дана када је био

дужан да уплати или унесе улог, односно од дана када је морао да преда новац или другу имовину или када је узео новац или другу имовину.

(2) Одредба става 1. овог члана не искључује право ортачког друштва и на накнаду друге штете.

Повећање и смањење улога

Члан 56.

(1) Ортак ортачког друштва није дужан да повећа улог изнад износа одређеног оснивачким актом нити је дужан да повећа улог одређен оснивачким актом ради покривања губитака друштва.

(2) Ортак ортачког друштва не може смањити свој улог без сагласности свих осталих ортака.

Располагање ортачким удјелом међу ортацима

Члан 57.

Пренос удјела међу ортацима ортачког друштва је слободан.

Одлучивање ортака друштва

Члан 58.

(1) Одлуке ортака о питањима која представљају редовну дјелатност ортачког друштва доносе се већином од укупног броја гласова ортака. Сагласност свих ортака потребна је за одлуке о питањима која су изван редовне дјелатности друштва, као и за одлуке о пријему новог ортака друштва.

(2) Ортаци код којих постоји сукоб интереса у смислу чл. 34. и 35. овог закона, у односу на одлуку која се доноси, не учествују у гласању за доношење такве одлуке.

(3) Ортаци ортачког друштва доносе одлуке на сједници, што важи и за ортаке који су овлашћени за вођење послова.

Вођење послова

Члан 59.

(1) Ортак ортачког друштва има право и обавезу да води послове друштва (у даљем тексту: вођење послова).

(2) Ако је оснивачким актом ортачког друштва или уговором ортака друштва одређено да је вођење послова пренесено на једног или више ортака друштва, остали ортаци друштва немају право на вођење послова.

Вођење послова од стране више ортака

Члан 60.

(1) Ако право на вођење послова имају два или више ортака ортачког друштва, сваки од тих ортака има право да поступа самостално, осим ако се најмање један ортак успротиви том праву.

(2) Ако је оснивачким актом или уговором ортака друштва одређено да ортаци друштва овлашћени за вођење послова могу да поступају само заједно, за сваки посао потребна је сагласност свих ортака друштва овлашћених за вођење послова, осим ако би одгађање доношења те одлуке проузроковало штету друштву.

(3) Ако је оснивачким актом или уговором ортака ортачког друштва одређено да је у случају вођења послова од више ортака, сваки ортак овлашћен за вођење послова дужан да поступа по инструкцијама других ортака овлашћених за вођење послова, сваки ортак дужан је да обавијести остале ортаке овлашћене за вођење послова ради доношења заједничке одлуке о правној радњи или послу.

(4) Ако ортак овлашћен за вођење послова у складу са околностима сматра да инструкције у смислу става 3. овог члана нису примјерене, о томе обавјештава друге ортаке ради заједничког одлучивања, осим ако би одгађање одлуке проузроковало штету друштву, када може поступати самостално, о чему је дужан да без одгађања обавијести остале ортаке.

Обим вођења послова

Члан 61.

(1) Вођење послова обухвата овлашћење за обављање правних послова и других радњи које се редовно врше при обављању дјелатности ортачког друштва.

(2) Правни послови и друге радње које нису обухваћене овлашћењем из става 1. овог члана могу се обављати само уз сагласност свих ортака ортачког друштва.

Пренос права за вођење послова

Члан 62.

(1) Ортак ортачког друштва овлашћен за вођење послова може пренијети право на вођење послова на треће лице, ако су с тим сагласни сви ортаци друштва.

(2) Ортак ортачког друштва који пренесе право за вођење послова на треће лице које није ортак, одговара за избор лица на које је пренио право за вођење послова и за радње лица у извршавању тих послова.

Отказивање вођења послова

Члан 63.

(1) Ортак ортачког друштва може одустати од вођења послова у отказном року који је одређен оснивачким актом или уговором ортака друштва, ако за то постоји оправдан разлог, што цијене остали ортаци.

(2) Ништава је одредба оснивачког акта или уговора ортака друштва којом се ортак унапријед одриче од права на вођење послова.

(3) Ако постоји оправдан разлог за хитно одустајање од вођења послова, ортак може од тог овлашћења да одустане и у краћем отказном року од рока из става 1. овог члана.

(4) Ортак ортачког друштва овлашћен за вођење послова, писаним путем благовремено обавјештава све остале ортаке друштва о намјери да одустане од вођења послова, ради омогућавања континуитета незавршених послова од осталих ортака овлашћених за вођење послова .

(5) Ако се ортак ортачког друштва одрекне овлашћења за вођење послова супротно ст. 1. и 3. овог члана, дужан је да ортачком друштву надокнади тиме проузроковану штету.

Одузимање овлашћења за вођење послова

Члан 64.

Овлашћење за вођење послова може се одлуком надлежног суда одузети по тужби друштва или преосталих ортака друштва, ако се утврди да ортак није способан да води послове друштва или да чини тежу повреду дужности вођења послова.

Право на накнаду трошкова

Члан 65.

(1) Ортак ортачког друштва има право на накнаду свих трошкова које је имао у вођењу послова друштва и који су с обзиром на околности били неопходни.

(2) Трошкови из става 1. овог члана падају на терет ортачког друштва.

Добит и губитак

Члан 66.

(1) На крају пословне године ортаци усвајају финансијски извјештај којим се утврђује добит и губитак ортачког друштва и учешће сваког ортака у добити и губитку.

(2) Добит ортачког друштва расподјељује се ортацима на једнаке дијелове.

(3) Губитак ортачког друштва расподјељује се на ортаке друштва на једнаке дијелове.

(4) Дио добити који припада ортаку ортачког друштва у добити ортачког друштва исплаћује се најкасније у року од три мјесеца од дана усвајања финансијског извештаја.

(5) Ако оснивачки акт ортачког друштва садржи одредбу којом се одређује само удио у добити или само удио у губитку, сматра се да се она односи и на добит и на губитак.

Примјенљивост

Члан 67.

Одредбе чл. 54. до 66. овог закона примјењују се ако оснивачким актом или уговором ортака ортачког друштва није другачије одређено.

3. Правни односи друштва и ортака према трећим лицима

Право на заступање

Члан 68.

(1) Овлашћење за заступање ортачког друштва има сваки ортак, ако оснивачким актом друштва није другачије одређено.

(2) Ако су два или више ортака овлашћени да заступају ортачко друштво, сваки од ортака овлашћен је да поступа самостално, ако оснивачким актом није другачије одређено.

(3) Оснивачким актом друштва може се одредити да ортаци друштва могу заступати друштво само заједно.

(4) Ако су ортаци ортачког друштва, у складу са оснивачким актом овлашћени за заједничко заступање, могу да овласте једног или више ортака овлашћених за заједничко заступање да предузимају одређене послове или одређене врсте послова, а изјава воље трећих лица учињена једном од ортака овлашћених да заједно заступају друштво, сматра се да је учињена ортачком друштву.

(5) Оснивачким актом ортачког друштва може се одредити да ортаци друштва могу заступати друштво само заједно са прокуристом када се примјењује одредба става 4. овог члана.

(6) Подаци о ортацима који заступају ортачко друштво, о промјени лица овлашћених за заступање или одређивање нових ортака за заступање ортачког друштва, као и промјене обима овлашћења ортака који заступају ортачко друштво, региструју се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Отказивање овлашћења за заступање

Члан 69.

(1) Ортак ортачког друштва овлашћен за заступање може отказати овлашћење за заступање у отказном року који је одређен оснивачким актом или уговором ортака друштва, ако за то постоји оправдан разлог што цијене остали ортаци.

(2) Ништава је одредба оснивачког акта или уговора ортака друштва којом се ортак унапријед одриче овлашћења за заступање.

(3) Ако постоји оправдан разлог за хитно одустајање од заступања, ортак може од заступања да одустане и у краћем отказном року од рока из става 1. овог члана.

(4) Ортак ортачког друштва овлашћен за заступање писаним путем благовремено обавјештава све остале ортаке друштва о намјери да одустане од заступања ради омогућавања континуитета незавршених послова од осталих ортака овлашћених за заступање.

(5) Ако се ортак ортачког друштва одрекне овлашћења за заступање супротно ст. 1. и 3. овог члана дужан је да ортачком друштву надокнади тиме проузроковану штету.

Одузимање овлашћења за заступање

Члан 70.

Овлашћење за заступање може се одузети одлуком надлежног суда ако оснивачким актом ортачког друштва није друкчије одређено, по тужби друштва или преосталих ортака друштва, ако се утврди да ортак није способан да заступа друштво или да чини тежу повреду дужности заступања.

Приговори и пребој (компензација)

Члан 71.

(1) Ортак ортачког друштва према трећим лицима може поднијети личне приговоре, али и приговоре које може истаћи и друштво према тим лицима.

(2) Потраживања трећег лица од ортака ортачког друштва не могу се пребијати са потраживањима ортака према друштву.

Одговорност новог ортака

Члан 72.

(1) Лице које након оснивања друштва стекне својство ортака одговара за обавезе друштва као и постојећи ортаци, укључујући и обавезе настале прије његовог приступања друштву.

(2) Одредбе уговора ортака друштва које нису у складу са ставом 1. овог члана немају правно дејство према трећим лицима, осим ако се треће лице не сагласи са тим.

4. Ортачки удио

Пренос удјела трећим лицима

Члан 73.

(1) Ортак ортачког друштва може пренијети свој удио трећем лицу само уз сагласност осталих ортака.

(2) У случају преноса удјела трећем лицу остали ортаци ортачког друштва имају право пречег стицања тог удјела.

(3) Ако ортаци ортачког друштва не дају сагласност на пренос удјела трећем лицу, а не искористе право пречег стицања, ортак друштва може пренијети свој удио трећем лицу и без те сагласности.

(4) Давање у залог удјела ортака ортачког друштва сматра се преносом удјела у смислу ст. 1. до 3. овог члана.

(5) Пренос удјела на насљеднике и правне сљедбенике не сматра се преносом удјела трећем лицу у смислу ст. 1. до 3. овог члана.

(6) Пренос удјела трећим лицима може се оснивачким актом или уговором ортака друштва другачије одредити.

Одговорност приликом преноса удјела

Члан 74.

(1) У свим случајевима преноса удјела, преносилац удјела и стицалац пренесеног удјела одговарају солидарно према друштву за све обавезе преносиоца удјела према друштву, у тренутку преноса, осим ако се ортаци не споразумију другачије.

(2) Захтјеви од ортачког друштва или у име ортачког друштва из става 1. овог члана застаријевају у року од три године од регистрације преноса удјела.

(3) Одредба става 2. овог члана примјењује се и на друге захтјеве од ортачког друштва или у име њега против лица које је престало да буде ортак.

5. Престанак ортачког друштва и иступање ортака

Разлози престанка

Члан 75.

(1) Ортачко друштво престаје:

- а) истеком времена на које је основано или испуњењем циља оснивања,
- б) одлуком ортака о престанку,
- в) необављањем послова непрекидно у периоду од двије године,
- г) судском одлуком о престанку и
- д) наступањем било којег другог догађаја одређеног оснивачким актом или уговором ортака друштва који има за посљедицу престанак друштва.

(2) Ако оснивачким актом или уговором ортака друштва није друкчије одређено, својство ортака у ортачком друштву престаје у случају:

- а) смрти ортака,
- б) отварања стечаја над неким од ортака,
- в) отказа неког ортака,
- г) доношења одлуке ортака у складу са оснивачким актом, уговором ортака друштва и овим законом и
- д) у другим случајевима одређеним оснивачким актом или уговором ортака друштва.

Прећутно продужење

Члан 76.

Ако је ортачко друштво основано на одређено вријеме или за испуњење одређеног циља, а истеком тог времена или испуњењем циља оснивања настави да послује, сматра се да је друштво прећутно добило сагласност свих ортака да је основано на неодређено вријеме.

Отказ и повлачење ортака

Члан 77.

(1) Ортак ортачког друштва може да се повуче добровољно из друштва, подношењем писаног отказа.

(2) Писани отказ из става 1. овог члана подноси се најмање шест мјесеци прије истека пословне године, осим ако је оснивачким актом другачије одређено.

(3) Право ортака из става 1. овог члана не може се ограничити нити искључити.

Судска одлука о престанку друштва

Члан 78.

(1) По тужби неког од ортака ортачког друштва, суд доноси одлуку да друштво престаје када за то постоји оправдан разлог.

(2) Оправдан разлог у смислу става 1. овог члана постоји ако суд нађе да:

а) ортак друштва, са намјером или грубом непажњом повриједи своју дужност која је у смислу овог закона, оснивачког акта или уговора ортака друштва од утицаја на пословање друштва,

б) је испуњење такве дужности фактички немогуће и

в) није могуће да друштво друкчије настави пословање, а да то пословање буде у складу са овим законом, оснивачким актом или уговором ортака друштва.

(3) Ништав је споразум којим се искључује или ограничава право ортака на подношење тужбе из става 1. овог члана.

(4) Тужба из става 1. овог члана подноси се против ортакског друштва и свих других ортака код надлежног суда.

(5) Умјесто одлуке о престанку ортакског друштва у складу са ст. 1. до 4. овог члана, суд може, ако се у том смислу преиначи тужбени захтјев, да искључи ортака друштва у складу са чланом 79. овог закона.

Искључење ортака

Члан 79.

(1) На искључење ортака ортакског друштва примјењују се одредбе овог закона о искључењу члана друштва с ограниченом одговорношћу.

(2) Одлуку о искључењу ортака ортакског друштва доносе преостали ортаци у складу са чланом 58. овог закона.

Посљедице иступања ортака из друштва

Члан 80.

(1) Удио ортака који иступи из ортакског друштва расподјељује се осталим ортацима друштва на једнаке дијелове.

(2) Ортаци који остају у друштву дужни су да исплате ортаку који иступа из ортакског друштва у новцу оно што би он примио на основу обрачуна који би се направио када би у вријеме његовог иступања друштво престало да постоји, не узимајући у обзир текуће незавршене послове.

(3) Ако вриједност имовине ортакског друштва није довољна за то да се покрију обавезе друштва, ортак који иступа из друштва плаћа друштву дио непокривеног износа сразмјерно његовом учешћу у губитку друштва.

(4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана примјењују се ако оснивачким актом или уговором ортака ортачког друштва није другачије одређено.

Учешће ортака који је иступио из друштва у незавршеним пословима

Члан 81.

Ортак ортачког друштва који иступа из друштва, учествује у добити и губитку из послова који у вријеме његовог иступања још нису били завршени са стањем на дан његовог иступања, ако оснивачким актом или уговором ортака друштва није другачије одређено.

Поступак у случају кад остане један ортак

Члан 82.

(1) Ако из било ког разлога остане један ортак ортачког друштва, тај ортак је дужан да предузме све неопходне мјере да усклади пословање друштва условима прописаним овим законом или да настави пословање као предузетник, најкасније у року од 90 дана од дана када је остао једини ортак друштва.

(2) Ако у року из става 1. овог члана једини ортак ортачког друштва не усклади свој положај са одредбама овог закона, ортачко друштво престаје ликвидацијом.

Настављање друштва са насљедницима

Члан 83.

(1) Ортачко друштво наставља да послује са насљедницима преминулог ортака, ако је тако одређено оснивачким актом и уз сагласност насљедника.

(2) Насљедници могу извршавати своја права у складу са ставом 1. овог члана од дана сазнања за насљеђивање или од дана именованга заступника насљеднику који нема пословну способност, зависно од околности случаја.

Регистрација престанка друштва

Члан 84.

(1) Преостали ортаци овлашћени за заступање ортачког друштва пријављују престанак друштва и иступање ортака из друштва, ради регистрације и објављивања.

(2) У случају престанка судском одлуком, суд по службеној дужности пријављује регистру престанак ортачког друштва.

II КОМАНДИТНО ДРУШТВО

1. Појам и оснивање

Појам и одговорност

Члан 85.

(1) Командитно друштво, у смислу овог закона, јесте привредно друштво које оснивају два или више физичких и/или правних лица у својству ортака, ради обављања одређене дјелатности, под заједничким пословним именом, од којих најмање једно лице одговара неограничено за његове обавезе (комплементар), а најмање једно лице сноси ризик до висине свог уговореног улога (командитор).

(2) Командитно друштво за своје обавезе одговара цјелокупном имовином.

Примјена одредаба о ортачком друштву

Члан 86.

(1) На командитно друштво примјењују се одредбе овог закона о ортачком друштву, ако овим законом није другачије уређено.

(2) Комплементари имају статус ортака ортачког друштва, ако овим законом није другачије уређено.

Оснивачки акт

Члан 87.

(1) Оснивачки акт командитног друштва садржи нарочито:

- а) пуно име и пребивалиште сваког физичког лица и пословно име и сједиште правног лица комплементара и командитора, као и означавање својства ортака,
- б) пословно име и сједиште друштва,
- в) означавање врсте и вриједности улога сваког оснивача и
- г) дјелатност.

(2) Оснивачки акт командитног друштва може да садржи и друге елементе од значаја за друштво и комплементаре.

Измјена оснивачког акта

Члан 88.

(1) Оснивачки акт командитног друштва мијења се сагласношћу свих комплементара и командитора друштва, ако тим актом није другачије одређено.

(2) Измјене оснивачког акта командитног друштва којима се повећавају обавезе ортака друштва одређене тим актом или којима се одређују нове обавезе ортака друштва, врше се уз сагласност ортака друштва на које се те измјене односе.

Уговор ортака друштва

Члан 89.

(1) Поред оснивачког акта, командитно друштво може имати и уговор ортака друштва којим се одређује пословање друштва и управљање.

(2) Уговор ортака командитног друштва не прилаже се уз пријаву за регистрацију.

(3) Уговор ортака командитног друштва сачињава се у писаној форми и потписују га сви ортаци.

(4) Уговор ортака командитног друштва и промјене уговора имају правно дејство међу ортацима даном потписивања свих ортака, ако тим уговором није другачије одређено.

Однос између оснивачког акта и уговора ортака друштва

Члан 90.

У случају неусклађености између оснивачког акта командитног друштва и уговора ортака друштва, примјењује се оснивачки акт.

2. Правни односи међу ортацима и између ортака и друштва

Улог

Члан 91.

(1) Улог командитора у командитно друштво може бити новчани и неновчани, укључујући и извршени рад и услуге у командитном друштву.

(2) Командитор у командитно друштво уноси цијели уговорени улог прије стицања својства командитора.

Пренос удјела

Члан 92.

(1) Комплементар командитног друштва не може пренијети цијели удјел или дио свог удјела без сагласности свих командитора и комплементара.

(2) Командитор командитног друштва може пренијети дио свог удјела или цијели свој удио продајом, поклоном, наслеђем или на други начин.

Добит и губитак

Члан 93.

Командитори и комплементари учествују у диоби добити и сношењу губитка друштва сразмјерно проценту удјела у друштву.

Примјенљивост

Члан 94.

Одредбе чл. 91. до 93. овог закона примјењују се ако оснивачким актом или уговором ортака друштва није другачије одређено.

Вођење послова друштва

Члан 95.

(1) Један или више комлементара воде послове командитног друштва.

(2) Командитор не може вршити вођење послова друштва.

3. Правни односи командитног друштва и ортака према трећим лицима

Заступање

Члан 96.

Командитор не може да заступа командитно друштво према трећим лицима.

Случајеви одговорности командитора као комплементара

Члан 97.

(1) Командитор одговара, као и комплементар према трећим лицима ако је његово име уз његову сагласност унесено у пословно име командитног друштва.

(2) Командитор одговара, као и комплементар ако поступа супротно забрани из члана 95. став 2. овог закона.

4. Промјене у чланству и статус друштва

Окончање статуса ортака и промјена правне форме

Члан 98.

(1) Командитно друштво не престаје у случају смрти командитора, као ни у случају престанка командитора који није физичко лице.

(2) Ако из командитног друштва иступе сви комплементари а нови комплементари нису примљени у року од 90 дана од дана иступања посљедњег комплементара, командитори могу у даљем року од 90 дана донијети једногласно одлуку о промјени

правне форме у друштво с ограниченом одговорношћу или акционарско друштво, у складу са овим законом.

(3) Ако командитори командитног друштва не поступе на начин и у року из става 2. овог члана, командитно друштво престаје ликвидацијом, у складу са овим законом.

(4) Ако из командитног друштва иступе сви командитори, командитно друштво може у складу са ставом 2. овог члана наставити да послује као ортачко друштво или као предузетник.

(5) Промјене из ст. 1. до 4. овог члана региструју се и објављују у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

III ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

1. Основна начела

Појам и одговорност

Члан 99.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу у смислу овог закона јесте привредно друштво које оснива једно или више правних и/или физичких лица, у својству чланова друштва, ради обављања одређене дјелатности под заједничким пословним именом.

(2) Друштво са ограниченом одговорношћу одговара за своје обавезе цјелокупном имовином.

(3) Члан друштва са ограниченом одговорношћу не одговара за обавезе друштва, осим до износа неунесеног улога у имовину друштва.

(4) Друштво са ограниченом одговорношћу може имати највише 50 чланова.

(5) Ако се број чланова друштва са ограниченом одговорношћу повећа изнад броја чланова из става 4. овог члана, али не више од 100 чланова, и ако се тај број одржи у периоду дужем од годину дана, то друштво мијења правну форму у форму затвореног акционарског друштва.

Начело слободе уговарања

Члан 100.

Чланови друштва са ограниченом одговорношћу своје међусобне односе у друштву, као и односе са друштвом, уређују слободно ако овим законом није другачије уређено.

2. Оснивачки акт и уговор чланова друштва

Оснивачки акт

Члан 101.

(1) Оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу садржи:

- а) пуно име и пребивалиште сваког физичког лица и пословно име и сједиште сваког правног лица члана друштва,
- б) пословно име и сједиште друштва,
- в) дјелатност,
- г) износ основног капитала и износ, врсту и вриједност улога сваког оснивача и опис врсте и вриједност неновчаног улога,
- д) начин и вријеме уношења неновчаних улога, односно вријеме уплате новчаних улога,
- ђ) укупан износ трошкова оснивања, односно процијењени износ свих трошкова плаћених од друштва или зарачунатих друштву у вези са оснивањем, а по потреби и трошкове прије него што је утврђено да друштво испуњава услове за почетак пословања и
- е) одобрене посебне погодности било ком лицу које је учествовало у оснивању друштва или у пословима прије оснивања друштва или утврђивања испуњености услова за почетак пословања.

(2) Оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу може садржати и друге одредбе, укључујући и одредбе које може садржати и уговор чланова друштва.

Уговор чланова друштва

Члан 102.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу, поред оснивачког акта, може да има и уговор чланова друштва којим се уређује нарочито пословање друштва и управљање. Уговор чланова друштва сачињава се у писаној форми и садржи одредбе о:

- а) обавезама чланова друштва на додатне улоге поред основних улога, као и о посебним накнадама и посљедицама у случају неиспуњења таквих обавеза,
- б) посебним условима и начину преноса удјела чланова друштва који се разликује од начина уређеног овим законом,
- в) начину за остваривање права гласа чланова друштва или права на дивиденду (једнако право, право у складу са удјелом у основном капиталу друштва или право утврђено на неки други начин) и
- г) поступку одлучивања, укључујући и поступак за одлучивање у случају блокаде одлучивања међу члановима друштва.

(2) Уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу не доставља се уз пријаву за регистрацију.

(3) Уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу, као и његове измјене и допуне, производе правно дејство даном потписивања од свих чланова друштва, ако уговором није другачије одређено.

Однос оснивачког акта и уговора

Члан 103.

У случају неусклађености између оснивачког акта друштва са ограниченом одговорношћу и уговора чланова друштва примјењује се оснивачки акт друштва.

3. Трошкови

Трошкови оснивања

Члан 104.

(1) Оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити да трошкове оснивања друштва сноси друштво или оснивачи.

(2) Ако оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу није другачије одређено, трошкове оснивања друштва носе оснивачи.

(3) Ако је оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу одређено да трошкове оснивања сноси друштво, ти трошкови надокнађују се оснивачима до износа наведеног у оснивачком акту.

4. Основне обавезе чланова

4.1. Обавеза у вези са улогом

Врсте улога

Члан 105.

(1) Улог у друштво са ограниченом одговорношћу може бити новчани или неновчани, укључујући и извршени рад и пружене услуге друштву.

(2) Улози чланова друштва са ограниченом одговорношћу не морају бити једнаке вриједности.

(3) Улози у друштво са ограниченом одговорношћу, новчани или неновчани, улажу се у друштво у складу са оснивачким актом друштва.

4.2. Додатни улози

Основ

Члан 106.

(1) Чланови друштва са ограниченом одговорношћу могу донијети одлуку о улагању додатних улога ако је то одређено оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(2) Додатни улози чланова друштва са ограниченом одговорношћу сразмјерни су удјелима, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(3) Ако члан друштва са ограниченом одговорношћу не унесе додатни улог у складу са ставом 2. овог члана, остали чланови обавезни су да уплате тај дио сразмјерно својим удјелима, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(4) Оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити да је члан друштва који не изврши обавезе из ст. 1. и 2. овог члана одговоран осталим члановима и друштву за проузроковану штету.

5. Основни капитал

Минимални основни капитал

Члан 107.

(1) Новчани дио основног капитала друштва са ограниченом одговорношћу на дан уплате износи најмање 2.000 КМ (двије хиљаде конвертибилних марака), од чега се најмање половина уплаћује на привремени рачун до регистрације друштва, а остатак се уплаћује на рачун друштва у року од двије године од дана регистрације.

(2) Посебним законом за оснивање финансијских и осигуравајућих организација и привредних друштава која обављају законом одређене дјелатности као друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити већи минимални основни капитал.

Повећање и смањење основног капитала

Члан 108.

(1) Основни капитал друштва са ограниченом одговорношћу може се одлуком скупштине чланова повећати новим улозима чланова или претварањем расположивих резерви за ове намјене у основни капитал.

(2) Основни капитал друштва са ограниченом одговорношћу може се смањити одлуком скупштине чланова, али не испод законом прописаног минималног основног капитала.

(3) Смањење основног капитала друштва са ограниченом одговорношћу по једном основу може се извршити истовремено са повећањем његовог основног капитала по другом основу у складу са овим законом.

(4) Регистрација повећања из средстава друштва и смањења основног капитала друштва са ограниченом одговорношћу врши се једном годишње и то у року од 30 дана од дана одржавања годишње скупштине чланова друштва.

Примјена

Члан 109.

Одредбе овог закона о отвореном акционарском друштву које се односе на одржавање основног капитала, резерве, повећање и смањење основног капитала, као и одржавање скупштине акционара, примјењују се и на одржавање, повећање и смањење основног капитала и одржавање скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу код губитка који не прелази 50 % основног капитала друштва.

6. Удјели

Принцип један удио један члан

Члан 110.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу стиче удио у основном капиталу друштва сразмјерно вриједности улога.

(2) Члан друштва са ограниченом одговорношћу може имати један удио у друштву.

(3) Ако члан друштва са ограниченом одговорношћу стекне један или више удјела, ти удјели се спајају са постојећим удјелом и заједно чине један удио.

Права гласа и имовинска права по основу удјела

Члан 111.

Право гласа чланова друштва са ограниченом одговорношћу, као и имовинска права према друштву, укључујући и учешће у добити и расподјели ликвидационог вишка, сразмјерни су удјелима чланова у укупно уплаћеном основном капиталу друштва у вријеме остваривања тих права, ако оснивачким актом није другачије одређено.

Правна природа

Члан 112.

(1) Удјели друштва са ограниченом одговорношћу нису хартије од вриједности.

(2) Удјели друштва са ограниченом одговорношћу не могу се стицати, нити се њима може располагати упућивањем јавне понуде.

(3) Друштво са ограниченом одговорношћу издаје сваком члану друштва потврду као доказ чланства и његовог удјела, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

Сувласништво удјела

Члан 113.

(1) Удио може припадати једном лицу или већем броју лица (у даљем тексту: сувласници удјела). Сувласници удјела се у односу на друштво с ограниченом одговорношћу сматрају једним чланом, а у књигу удјела уписује се пуно име и адреса сваког сувласника удјела.

(2) Сувласници удјела у друштву са ограниченом одговорношћу своја права гласа и друга права остварују преко једног заједничког пуномоћника, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено. У случају постојања заједничког пуномоћника сувласници удјела у друштву са ограниченом одговорношћу дужни су да га идентификују ради уписа у књигу удјела.

(3) Обавјештење које друштво са ограниченом одговорношћу упуту заједничком пуномоћнику из става 2. овог члана сматра се да је дато свим сувласницима удјела. Ако сувласници удјела пропусте да идентификују заједничког пуномоћника, обавјештење дато од друштва било ком сувласнику сматра се да је дато свим сувласницима.

(4) Сувласници удјела солидарно одговарају друштву са ограниченом одговорношћу за све обавезе према друштву које се тичу њиховог удјела.

(5) Правне радње друштва са ограниченом одговорношћу према једном сувласнику удјела имају дејство према свим сувласницима тог удјела.

Књига удјела

Члан 114.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу дужно је да књигу удјела држи у свом сједишту.

(2) У књигу удјела из става 1. овог члана уписују се: име и пребивалиште, односно пословно име; сједиште и порески идентификациони број сваког члана друштва, односно сваког сувласника и њиховог заједничког пуномоћника; износ уговореног и уплаћеног улога и евентуалне споредне чинидбе и допунски улози поред основног улога; оптерећења удјела; број или проценат гласова сваког удјела; подјеле и сви преноси удјела укључујући и вријеме преноса и име преносиоца и стицаоца, као и све евентуалне промјене ових података.

(3) Друштво са ограниченом одговорношћу подноси регистру, у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката, пријаву и документа за сваку промјену података уписаних у књизи удјела, ради регистрације и објављивања.

(4) Чланови друштва са ограниченом одговорношћу имају право увида у књигу удјела и право на копије.

(5) Директор или чланови управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу одговарају друштву за тачност података у књизи удјела, у складу са овим законом.

Значај уписа у књигу удјела

Члан 115.

(1) У односу на друштво са ограниченом одговорношћу, члан друштва је лице које је као такво уписано у књигу удјела, а у односу на трећа лица члан друштва је лице које је као такво регистровано.

(2) Сматра се да је члан друштва уписан у књигу удјела даном подношења пријаве за упис у регистар, која садржи све податке који се уписују у књигу удјела, без обзира на то када је упис стварно извршен.

Појам и стицање сопствених удјела

Члан 116.

(1) Сопственим удјелом друштва са ограниченом одговорношћу у смислу овог закона сматра се удио који друштво стекне од својих чланова.

(2) Друштво са ограниченом одговорношћу не може уписивати сопствене удјеле, директно или индиректно, преко трећег лица које их стиче за рачун друштва.

(3) Друштво са ограниченом одговорношћу може од својих чланова стицати сопствене удјеле који су у цјелини уплаћени, као и удјеле који нису у цјелини уплаћени.

(4) Удјели из става 3. овог члана могу се стећи куповином од чланова друштва по основу принудног престанка својства члана друштва или по другом основу.

(5) Друштво са ограниченом одговорношћу не може стицати сопствене удјеле супротно одредбама овог закона о ограничењу плаћања.

(6) Друштво са ограниченом одговорношћу по основу сопствених удјела нема право гласа нити се ти удјели рачунају у кворум гласова нити дају право на дивиденду.

(7) Стечени сопствени удјели или дијелови удјела друштва са ограниченом одговорношћу којима се не располаже у року од годину дана од дана стицања, поништавају се.

Узимање удјела у залог

Члан 117.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може удјеле узети у залог, ако је укупни износ потраживања обезбијеђених залогом удјела нижи од вриједности удјела, односно вриједности уплаћеног удјела.

(2) На узимање удјела члана друштва са ограниченом одговорношћу у залог од самог друштва или од лица које дјелује у своје име а за рачун друштва, примјењују се одредбе овог закона о стицању сопствених удјела.

Кредит друштва за стицање његових удјела

Члан 118.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу не може директно или индиректно пружати финансијску подршку било које врсте за куповину својих удјела.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на текуће правне послове финансијских организација, као ни на давање аванса или кредита или пружања обезбјеђења од друштва са ограниченом одговорношћу за стицање удјела друштва од запослених у друштву или у повезаним друштвима.

(3) Располагања из става 2. овог члана могу се вршити само у оквиру ограничења плаћања прописаних овим законом.

Повлачење и поништење удјела

Члан 119.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може повући и поништити удјеле у случајевима одређеним оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(2) Одлуку о повлачењу и поништењу удјела доноси скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(3) Одлука скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу о повлачењу и поништењу удјела садржи: основ повлачења и поништења, износ који се плаћа члану чији је удио повучен и поништен и дејство поништења на основни капитал друштва.

(4) Одлука из става 2. овог члана уноси се у књигу одлука.

(5) Члан друштва са ограниченом одговорношћу чији је удио повучен и поништен губи права и обавезе које је имао по основу тог удјела.

7. Основна права чланова друштва

7.1. Право располагања удјелом

Ослобађање ограничења преноса

Члан 120.

Удио члана друштва са ограниченом одговорношћу може се слободно преносити, ако овим законом, оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије уређено, и то:

- а) другом члану друштва или друштву,
- б) супружнику преносиоца, брату, сестри, претку, потомку или супружнику потомка,
- в) законском заступнику или насљеднику члана друштва након његове смрти и
- г) статусном промјеном у складу са овим законом.

Право пречег стицања удјела друштва

Члан 121.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу прије него што понуди свој удио или дио удјела трећем лицу које није лице из члана 120. овог закона, дужан је да тај удио или дио удјела понуди друштву.

(2) Ако друштво не искористи право пречег стицања у року одређеном оснивачким актом или уговором чланова друштва, о чему одлуку доноси скупштина чланова друштва, понуда се доставља другим члановима друштва, у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(3) Ако друштво са ограниченом одговорношћу, односно чланови друштва не обавијесте члана друштва који продаје удио о одлуци у року утврђеном оснивачким актом или уговором чланова друштва, сматра се да је понуда одбијена.

(4) Друштво са ограниченом одговорношћу, односно чланови друштва могу дати противпонуду члану друштва који нуди продају удјела, а члан мора дати друштву, односно члановима друштва писано обавјештење о прихватању противпонуде у року од десет дана од дана пријема противпонуде, а ако члан друштва који нуди продају удјела не одговори у том року, сматра се да је противпонуда одбијена.

(5) Друштво са ограниченом одговорношћу које прихвати понуду за стицање удјела члана друштва, може расподијелити дио или цио стечени удио једном или већем броју чланова друштва ако сви чланови друштва који су гласали за стицање удјела одобре такву расподјелу. Ако друштво са ограниченом одговорношћу не може због ограничења плаћања одређених овим законом да изврши стицање удјела члана друштва, чланови

друштва који су гласали за куповину удјела обавезни су да купе удио сразмјерно свом удјелу у основном капиталу друштва.

(6) Ако је понуда члана друштва са ограниченом одговорношћу друштву, односно члановима друштва за стицање удјела одбијена, тај члан друштва може пренијети свој удио или дио понуђеног удјела трећем лицу по цијени и у складу са другим условима своје понуде друштву, односно члановима друштва или по вишој цијени, у року од 60 дана од дана обавјештења о одбијању његове понуде од друштва и чланова друштва, односно од дана истицања рока за обавјештавање о одлуци скупштине чланова друштва и чланова друштва утврђеног оснивачким актом или уговором чланова друштва.

Пренос удјела у судском извршном поступку

Члан 122.

При преносу удјела члана друштва са ограниченом одговорношћу у извршном судском поступку, друштво и чланови друштва имају право прече куповине у складу са чланом 121. овог закона, као и у складу са законом којим се уређује извршни поступак.

Услови и посљедице преноса

Члан 123.

(1) Удио се преноси уговором у писаној форми са нотарски овјереним потписима преносиоца и стицаоца. За пренос удјела није потребна измјена оснивачког акта друштва са ограниченом одговорношћу, осим ако је тим актом другачије одређено.

(2) Преносилац удјела и стицалац удјела обавезни су да без одгађања пријаве друштву са ограниченом одговорношћу пренос удјела, промјену члана и вријеме промјене, ради уписа у књигу удјела. Пренос удјела има правно дејство према друштву са ограниченом одговорношћу од дана пријема обавјештења о преносу.

(3) Стицалац удјела постаје члан друштва са ограниченом одговорношћу кад се писаним путем сагласи да постане члан и назначи да га обавезују оснивачки акт и уговор чланова друштва и када се у складу са законом упише у књигу удјела.

(4) Пренос удјела на насљеднике има правно дејство у складу са актом о насљеђивању.

Диоба удјела и пренос дијела удјела

Члан 124.

(1) Удио члана друштва са ограниченом одговорношћу може се подијелити у случају насљеђивања, правног сљедбеништва члана и преноса на два или више лица.

(2) Оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу или уговором чланова друштва може се искључити диоба удјела или се може дозволити само у одређеним случајевима као што је пренос удјела двојици или већем броју лица.

(3) Одредбе овог закона о преносу удјела примјењују се на пренос удјела у цјелини или дијелом.

Залагање удјела од члана

Члан 125.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу може дати удио у залог за обезбјеђење кредита или друге своје обавезе, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(2) Давање удјела у залог уписује се у регистар залога и у књигу удјела.

(3) Ако оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу није другачије одређено, залогопримац нема никакво право гласа или право управљања у друштву док не постане члан друштва.

(4) Ако је за давање улога у залог оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу одређено давање сагласности, сагласност дата за давање удјела у залог не значи дату сагласност за пренос удјела трећем лицу у смислу овог закона, осим ако у датој сагласности није другачије одређено.

7.2. Право исплате добити

Финансијски извјештаји

Члан 126.

(1) Директор или управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу подносе годишњој скупштини чланова друштва финансијске извјештаје и извјештаје о пословању, а по потреби и извјештај независног ревизора, на усвајање.

(2) Усвајање финансијских извјештаја или било којих других извјештаја од стране скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу не утиче на остваривање права савјесних чланова ако се касније покаже да су нетачни или погрешни.

Општа правила у вези са плаћањем

Члан 127.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може вршити исплате члановима друштва у било које вријеме, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено или ако то плаћање није супротно одредбама овог закона о ограничењима плаћања.

(2) Свака исплата члановима друштва са ограниченом одговорношћу врши се сразмјерно удјелу у основном капиталу друштва у вријеме доношења одлуке друштва о таквој исплати, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(3) Уговор чланова друштва може да садржи и друге одредбе у вези са исплатом члановима друштва, а нарочито одредбе о: времену и износу исплате; одређеној већини чланова скупштине друштва која о томе одлучује; износу исплате или овлашћење директору или управном одбору за декларисање или вршење такве исплате; дану на који се утврђују чланови који имају право на учешће у добити; додатним ограничењима плаћања у односу на ограничења плаћања утврђена овим законом.

(4) Члан друштва са ограниченом одговорношћу који стекне право на одређену исплату постаје повјерилац друштва у односу на ту исплату.

Ограничења плаћања

Члан 128.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу не може вршити плаћања својим члановима ако би након плаћања:

- а) нето имовина друштва била мања од његовог основног капитала, увећаног за резерве које се могу користити за исплате члановима друштва у складу са овим законом или другим прописима, а умањеног за износ који је друштво дужно да унесе у резерве за годину у којој се врше исплате и
- б) друштво било онемогућено да плаћа своје дугове чија се доспјелост очекује у редовном току пословања друштва.

(2) Изузетно од става 1. овог члана друштво са ограниченом одговорношћу може извршити плаћања својим члановима, ако из финансијских извјештаја припремљених у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија произлази да је исплата разумна у датим околностима.

Одговорност за недопуштена плаћања

Члан 129.

(1) Чланови друштва с ограниченом одговорношћу којима је друштво извршило недопуштене исплате супротно члану 128. овог закона, ако су знали или ако су с обзиром на околности морали у то вријеме да знају да те исплате нису дозвољене, одговорни су друштву за враћање примљених износа.

(2) Чланови друштва са ограниченом одговорношћу, директор или чланови управног одбора који су одговорни за недопуштене исплате и који су знали или су с обзиром на околности морали да знају да су те исплате у то вријеме недопуштене, одговорни су друштву за недопуштене исплате.

(3) Ако је више од једног лица из ст. 1. и 2. овог члана одговорно у вези са недопуштеним исплатама, њихова одговорност је солидарна.

(4) Уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу може одредити да су чланови друштва дужни да надокнаде смањење основног капитала друштва, ако чланови органа друштва из става 2. овог члана не могу надокнадити друштву такве недопуштене исплате.

Зајам умјесто капитала

Члан 130.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу који друштву у вријеме пословне кризе не повећа сопствени капитал као добар привредник, већ друштву да зајам, може у стечајном поступку остваривати захтјев за враћање зајма само као стечајни повјерилац са необезбјеђеним потраживањем у складу са законом којим се уређује стечајни поступак.

(2) Ако треће лице да зајам друштву, у случају из става 1. овог члана, а члан друштва пружи обезбјеђење за зајам, зајмодавац који се није намирио из добијеног обезбјеђења може у стечајном поступку против друштва остваривати захтјев за враћање зајма за износ који није успио намирити, као стечајни повјерилац са необезбјеђеним потраживањем.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примјењују се и на друге правне послове чланова друштва са ограниченом одговорношћу и трећих лица које одговарају давању зајма из ст. 1. и 2. овог члана.

(4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана не примјењују се на члана друштва са ограниченом одговорношћу чији удио у друштву не прелази 1/10 основног капитала друштва и који није директор или члан управног одбора друштва.

(5) Ако друштво са ограниченом одговорношћу у посљедњој години прије подношења приједлога за отварање стечајног поступка над друштвом или након подношења тог приједлога, у случајевима из ст. 1. до 3. овог члана врати зајам, члан друштва који је дао обезбјеђење за враћање зајма дужан је да тако исплаћени износ зајма врати друштву.

(6) Обавеза из става 5. овог члана постоји до износа датог обезбјеђења члана друштва за враћање зајма у вријеме враћања зајма.

(7) Члан друштва са ограниченом одговорношћу ослобађа се обавезе из става 5. овог члана ако предмет датог обезбјеђења повјериоцу стави на располагање друштву.

(8) Одредбе ст. 1. до 7. овог члана примјењују се и на друге послове давања зајма у смислу облигационих односа.

8. Скупштина

8.1. Појам и дјелокруг

Појам и постојање

Члан 131.

- (1) Чланови друштва са ограниченом одговорношћу чине скупштину.
- (2) У друштву са ограниченом одговорношћу са једним чланом, овлашћења скупштине чланова врши тај члан или овлашћено лице.
- (3) Члан друштва са ограниченом одговорношћу из става 2. овог члана по доношењу одлука из надлежности скупштине друштва са ограниченом одговорношћу саставља и потписује записник и донесене одлуке уписује у књигу одлука.
- (4) Споразуми између члана из става 2. овог члана и друштва морају бити у писаној форми или унесени у књигу одлука, осим ако је ријеч о текућим пословима закљученим под уобичајеним условима.

Дјелокруг

Члан 132.

Ако овим законом, оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије уређено, скупштина чланова друштва с ограниченом одговорношћу одлучује о:

- а) одобравању послова закључених у вези са оснивањем друштва прије регистрације,
- б) избору и разрешењу директора или чланова управног одбора и утврђивању њихове накнаде, односно зараде,
- в) одобравању финансијских извјештаја, доношењу одлуке о времену и износу исплате члановима друштва,
- г) именовању интерног ревизора или независног ревизора друштва и потврђивању њихових налаза и мишљења, утврђивању накнаде или других услова њиховог уговора са друштвом,
- д) именовању ликвидационог управника и потврђивању ликвидационог биланса,
- ђ) повећању и смањењу основног капитала друштва, стицању сопствених удјела и повлачењу и поништењу удјела, као и о емисији хартија од вриједности,
- е) давању прокуре и пословне пуномоћи за све пословне јединице друштва,
- ж) о допунским улозима од чланова друштва,

- з) искључењу члана друштва, пријему новог члана и преносу удјела на трећа лица када је одобрење друштва потребно,
- и) статусним промјенама, промјени правне форме и престанку друштва,
- ј) давању одобрења на правне послове чланова друштва, односно директора и других лица, у складу са чланом 35. овог закона,
- к) стицању, продаји, давању у закуп, залагању или другом располагању имовином велике вриједности, у складу са овим законом,
- л) измјени оснивачког акта или уговора чланова друштва,
- љ) формирању пословне јединице,
- м) доношењу пословника о свом раду и
- н) другим питањима утврђеним оснивачким актом или уговором чланова друштва која су у дјелокругу скупштине чланова.

8.2. Сазивање скупштине и дневни ред

Сједнице скупштине чланова

Члан 133.

(1) Сједница скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу сазива се по потреби, а обавезно у случајевима прописаним овим законом, оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(2) Сједнице скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу сазива директор или управни одбор, ако оснивачким актом и уговором чланова друштва није другачије одређено. Мјесто одржавања скупштине је сједиште друштва, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено или ако скупштина чланова друштва не одлучи другачије.

Редовна сједница и ванредне сједнице скупштине

Члан 134.

(1) Годишња сједница скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу одржава се најкасније у року од шест мјесеци након завршетка пословне године ради усвајања финансијских извјештаја и одлучивања о расподјели добити.

(2) Сједнице скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу које се одржавају између годишњих скупштине су ванредне.

(3) Захтјев за сазивање сједнице скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу може да поднесе директору или управном одбору било који члан друштва, у било које вријеме.

(4) Ванредна сједница скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу обавезно се сазива и када то у писаном облику захтијевају чланови друштва који имају или заступају 10 % гласачких права, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није одређено да то право имају и чланови који заједно имају и мањи проценат гласачких права.

(5) Захтјев из става 4. овог члана упућује се директору или управном одбору друштва.

(6) Ако директор или управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу не прихвати захтјев чланова друштва из става 4. овог члана и не сазове ванредну сједницу скупштине чланова друштва у року од 15 дана од дана пријема захтјева, подносиоци тог захтјева могу уз навођење дневног реда сами сазвати скупштину, при чему скупштина одлучује ко сноси трошкове за одржавање тако сазване скупштине.

(7) Ако се ванредна сједница скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу по сазиву мањинских чланова из става 4. овог члана не састане или нема кворум, мањински чланови могу сазвати поновљену скупштину у даљем року од седам дана, а ако се скупштина ни тада не састане или нема кворум, они могу захтијевати од суда у ванпарничном поступку да одреди лице које ће у својству привременог заступника сазвати сједницу скупштине и одредити њен дневни ред.

(8) По захтјеву мањинских чланова друштва са ограниченом одговорношћу из става 7. овог члана суд је дужан да донесе рјешење у року од 48 сати од пријема захтјева.

Обавјештење и дневни ред

Члан 135.

(1) Сједница скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу сазива се писаним позивом упућеним сваком члану друштва на адресу која се води у књизи чланова друштва, а који уз њихову писану сагласност може бити и у електронском облику.

(2) Позив за сједницу скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу доставља се сваком члану најкасније седам дана, а најраније 15 дана прије дана одржавања сједнице скупштине.

(3) Позив за сједницу скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу обавезно садржи пословно име и сједиште друштва, вријеме и мјесто одржавања, приједлог дневног реда скупштине и друге податке одређене оснивачким актом или уговором чланова друштва. Ако је предложена измјена оснивачког акта или уговора чланова друштва прилаже се и текст приједлога тих аката. Уз позив за сједницу скупштине достављају се и приједлози одлука из тачака дневног реда, приједлози или описи уговора које скупштина чланова одобрава и, кад је потребно, финансијски извјештаји, извјештаји директора или управног одбора, као и независног ревизора.

(4) Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу одлучује о питањима наведеним у дневном реду и о питањима које предложи било који члан друштва који је о томе обавијестио остале чланове друштва најкасније три дана прије дана одржавања сједнице скупштине. Питања која нису наведена у позиву за сједницу скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу или о којима нису били обавијештени остали чланови друштва могу се уврстити у дневни ред ако се ниједан члан не противи расправи и гласању о њима. Одлуке о накнадно укљученим питањима пуноважне су ако своју несагласност у односу на њих не изрази ниједан одсутни члан, у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва.

Искључење права на приговор

Члан 136.

Чланови друштва са ограниченом одговорношћу који присуствују сједници скупштине, лично или преко пуномоћника, немају право приговора на било које неправилности у поступку њеног сазивања, осим ако о томе не дају образложен приговор у писаној форми за вријеме сједнице.

Посебан случај одржавања

Члан 137.

Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу може се одржати и без сазивања у складу са чланом 135. овог закона ако се са тим сагласе сви присутни чланови и ако се томе у писаној форми не успротиве одсутни чланови или ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

8.3. Поступак одлучивања

Заступање члана

Члан 138.

(1) Члан друштва може давањем писане пуномоћи именовати било које друго лице да гласа у скупштини за њега, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

(2) Члан друштва са ограниченом одговорношћу не може бити заступљен у скупштини са пуномоћником који би имао само дио његових гласачких права, нити може дати пуномоћ већем броју лица.

(3) Законски заступници физичких лица и заступници правних лица у својим друштвима заступају без пуномоћи из става 1. овог члана.

(4) Пуномоћ се даје по правилу за једну сједницу скупштине, укључујући и поновљену скупштину.

(5) Директор или чланови управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу не могу бити пуномоћници чланова који су запослени у друштву и са њима повезаних лица у смислу овог закона.

Кворум

Члан 139.

(1) За одржавање скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу потребна је већина од укупног броја гласова чланова друштва (у даљем тексту: кворум), ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није одређен већи број гласова.

(2) Ако се скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу није могла одржати или одлучивати због недостатка кворума из става 1. овог члана, поново се сазива са истим предложеним дневним редом, најраније десет дана, а најкасније 30 дана од дана првог сазивања, на начин утврђен чланом 135. овог закона (поновљена скупштина).

(3) Кворум за одржавање поновљене скупштине чини 1/3 од укупног броја гласова чланова друштва са ограниченом одговорношћу, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није одређен већи број гласова.

Начин рада скупштине

Члан 140.

(1) Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу доноси пословник скупштине којим ближе утврђује начин рада и одлучивања у складу са овим законом, оснивачким актом и уговором чланова друштва.

(2) Сједници скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу може предсједавати предсједавајући скупштине који се бира на почетку сваког засједања, ако оснивачким актом, уговором чланова друштва или пословником скупштине није другачије одређено.

(3) Овлашћења, обавезе и одговорности предсједавајућег скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу могу се предвидјети у оснивачком акту, уговору чланова друштва или пословнику скупштине.

(4) Предсједавајући скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу именује записничара, два члана који овјеравају записник и чланове комисије за гласање, осим ако оснивачким актом, уговором чланова друштва или пословником о раду скупштине није друкчије одређено.

(5) Директор или чланови управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу, по правилу присуствују сједници скупштине чланова друштва.

Одлучивање

Члан 141.

(1) Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу одлучује обичном већином броја гласова из члана 139. ст. 1. и 3. овог закона, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није одређено да се одлуке доносе већином гласова свих чланова.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу одлучује сагласношћу свих чланова друштва, осим ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није одређено да се одлучује већином гласова, али не мањом већином од укупног броја гласова о: измјенама и допунама оснивачког акта и уговора чланова друштва; повећању и смањењу основног капитала осим додатних улога чланова у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва; статусним промјенама; промјени правне форме и престанку друштва; расподјели добити члановима друштва; стицању сопствених удјела друштва; располагању имовином друштва велике вриједности, у складу са овим законом.

(3) Изузетно од одредбе ст. 1. и 2. овог члана одлуке које умањују права једног или више чланова друштва са ограниченом одговорношћу у односу на права било ког другог члана друштва доносе се само уз сагласност члана или чланова друштва на које се одлука односи, ако овим законом није другачије уређено.

Сједнице, телефонске сједнице, писано гласање и одлучивање без сједнице

Члан 142.

(1) Сједнице скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу које нема више од десет чланова могу се одржавати коришћењем конференцијске везе или друге аудио и визуелне комуникацијске опреме, тако да сва лица која учествују на сједници могу да се чују и разговарају једно са другим. Сматра се да су лично присутна лица која на овај начин учествују на сједници скупштине чланова друштва.

(2) Члан друштва са ограниченом одговорношћу може гласати и писаним путем или другим начином испоруке докумената, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено. Оснивачки акт или уговор чланова друштва може садржати детаљна правила за такво гласање, укључујући и правила којима се одређују питања о којима се на овај начин може гласати.

(3) Ако оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу није одређено да се одлуке скупштине чланова друштва доносе на сједници, свака одлука може се донијети и ван сједнице, уколико је потпишу сви чланови друштва са правом гласа о том питању.

Јавно и тајно гласање

Члан 143.

(1) Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу одлучује јавним гласањем – дизањем руке.

(2) Тајно гласање путем гласачких листића о било ком питању могу да захтијевају присутни чланови друштва који имају или заступају најмање 10 % од укупног броја гласова о питањима о којима се гласа.

Искључење права гласа

Члан 144.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу не може гласати у скупштини кад се одлучује о:

- а) ослобађању или смањењу његових обавеза према друштву,
- б) покретању или одустајању од спора против њега и
- в) одобравању послова између њега и друштва у складу са чланом 35. овог закона.

(2) Одредба става 1. овог члана која се односи на члана друштва односи се и на повезана лица у смислу овог закона.

(3) Искључење права гласа за члана друштва са ограниченом одговорношћу из става 1. овог члана не примјењује се кад се одлучује о његовом избору или разрјешењу или о избору и разрјешењу са њим повезаног лица за мјесто директора, члана управног одбора или ликвидационог управника друштва.

(4) Гласови члана друштва са ограниченом одговорношћу чије је право гласа искључено не узимају се у обзир приликом утврђивања кворума за одлучивање о питању на које се односи искључење.

Записник

Члан 145.

(1) Одлуке скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу уносе се у записник.

(2) Записник садржи нарочито податке о: предсједавајућем и било ком лицу за овјеру записника или за бројање гласова; питањима која су предмет гласања; броју гласова за одлуку и против одлуке и броју уздржаних од гласања; приговору чланова на вођење сједнице или издвојеним мишљењима појединих чланова, приговору директора или чланова управног одбора на одлуке.

(3) Уз записник се прилажу списак присутних учесника и докази о сазивању скупштине.

(4) Записник потписују предсједавајући скупштини и записничар.

(5) Ако записник не потпише предсједавајући, то не утиче на пуноважност одлука скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу, уколико је нотар сачинио записник.

Књига одлука

Члан 146.

(1) Одлуке донесене на сједници скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу уносе се без одгађања у посебну књигу одлука.

(2) Одлуке из става 1. овог члана пуноважне су од дана доношења, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

8.4. Ништавост и побијање одлука скупштине

Примјена

Члан 147.

Одредбе овог закона о општим и посебним основима ништавости и побојности одлука скупштине акционара, изузецима од побијања и поступку побијања, које се односе на акционарско друштво, примјењују се и на ништавост и побијање одлука скупштине чланова друштва са ограниченом одговорношћу.

9. Директор или управни одбор

9.1. Статусна питања и начин рада

Појам

Члан 148.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може да има директора или управни одбор.

(2) Оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу одређује се да ли друштво има директора или управни одбор.

(3) Директор друштва са ограниченом одговорношћу може бити члан друштва или лице које није члан друштва.

(4) Ако друштво има управни одбор његови чланови могу бити сви чланови друштва или друга лица.

Избор директора или чланова управног одбора

Члан 149.

(1) Чланови друштва са ограниченом одговорношћу бирају директора или чланове управног одбора на сједници скупштине, осим првог директора или чланова првог управног одбора који могу бити одређени оснивачким актом.

(2) Оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити да се избор чланова управног одбора друштва врши кумулативним гласањем, у складу са овим законом.

Број чланова управног одбора и попуњавање састава

Члан 150.

(1) Број чланова управног одбора одређује се оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу.

(2) Ако се број чланова управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу смањи испод броја чланова одређеног оснивачким актом или уговором чланова друштва, преостали чланови могу кооптацијом допунити управни одбор до потребног броја чланова, ако је тако одређено оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(3) Ако се не изврши кооптација чланова управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу у складу са ставом 2. овог члана преостали чланови управног одбора дужни су да без одгађања сазову сједницу скупштине ради избора чланова до пуног броја, а до тог избора преостали чланови обављају само хитне послове, ако тим актима није другачије одређено.

Предједник управног одбора

Члан 151.

(1) Управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу има предједника кога бирају чланови управног одбора већином од укупног броја, ако оснивачким актом друштва није одређена друга већина.

(2) Предједник управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу заступа друштво.

(3) Предједник управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу сазива и предједава сједницама управног одбора и одговоран је за вођење записника.

(4) Оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити да предједник управног одбора предједава и сједници скупштине чланова и да је одговоран за вођење њеног записника.

9.2. Послови директора или управног одбора

Дјелокруг

Члан 152.

(1) Ако оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу није другачије одређено, директор или управни одбор надлежан је за:

- а) заступање друштва и вођење послова друштва у складу са законом, оснивачким актом и уговором чланова друштва,
- б) утврђивање приједлога пословног плана,
- в) сазивање сједница скупштине чланова друштва и утврђивање приједлога дневног реда,
- г) спровођење одлука скупштине чланова,
- д) одређивање дана са којим се утврђује листа чланова друштва са правом на обавјештавање, дан утврђивања дивиденде и дан плаћања дивиденде, гласање и друга питања,
- ђ) закључење уговора о кредиту,
- е) утврђивање дана стицања права на учешће у добити и дана исплате учешћа у добити, као и дана стицања права гласа и других права чланова друштва,
- ж) давање и опозивање прокуре и
- з) друга питања одређена оснивачким актом или уговором чланова друштва.

(2) Ако је оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу тако одређено, директор или управни одбор надлежан је и за:

- а) извршење одлуке о стицању сопствених удјела и повлачења и поништења удјела,
- б) утврђивање износа учешћа у добити и
- в) издавање обвезница или других хартија од вриједности.

(3) Директор или чланови управног одбора могу вршење послова о питањима из ст. 1. и 2. пренијети на друга лица, ако оснивачким актом није другачије одређено.

Одговорност за пословне књиге

Члан 153.

Директор или управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу одговоран је за уредно вођење пословних књига и унутрашњи надзор пословања, у складу са законом.

9.3. Начин рада управног одбора

Самостално или заједничко поступање чланова

Члан 154.

(1) Ако друштво са ограниченом одговорношћу заступа или послове друштва води управни одбор, сваки члан има право да поступа самостално, осим ако оснивачким актом друштва није другачије одређено.

(2) Ако се оснивачким актом чланова друштва са ограниченом одговорношћу одреди да лица из става 1. овог члана могу поступати само заједно, потребно је одобрење свих лица за сваки акт или посао, осим кад би то захтијевало одгађање одлуке које би нанијело штету интересима друштва.

(3) Ако оснивачки акт или уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу одреди да је лице из става 1. овог члана дужно да поштује упутства других лица и ако то лице сматра да дата упутства нису прикладна, обавјештава о томе друга лица ради заједничког одлучивања о послу, осим кад би то захтијевало одгађање одлуке које би нанијело штету интересима друштва, када може поступати самостално о чему обавјештава без одгађања остале чланове.

(4) У случају несагласности лица из става 3. овог члана сазива се ванредна сједница скупштине у складу са одредбама овог закона.

Сједнице

Члан 155.

(1) Управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу одржава најмање четири редовне сједнице годишње, од којих једну непосредно прије годишње скупштине чланова друштва.

(2) Поред сједница из става 1. овог члана управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу може одржавати и ванредне сједнице које сазива предсједник по сопственој иницијативи или на захтјев члана тог одбора. Ако предсједник управног одбора не сазове сједницу одбора на писани захтјев члана одбора, сједницу може сазвати тај члан одбора.

(3) Ванредна сједница управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу сазива се писаним позивом који се доставља свим члановима одбора, у ком се наводе разлози, вријеме и мјесто одржавања сједнице.

(4) Сједнице управног одбора могу се одржавати и коришћењем конференцијске телефонске везе или коришћењем друге аудио и визуелне комуникацијске опреме, тако да сва лица која учествују на сједници могу да се чују и разговарају једно са другим. Лица која на овај начин учествују на сједници управног одбора сматрају се присутним.

(5) Сједнице управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу могу се одржавати и без спровођења поступка из ст. 2. до 4. овог члана ако им присуствују сви његови чланови и ако ниједан од чланова не приговори поступку сазивања и одржавања сједнице, односно ако се члан који не присуствује сједници писаним путем изјасни о томе да не приговара на поступак сазивања и одржавања сједнице, у складу са оснивачким актом и уговором чланова друштва.

(6) Управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу може донијети пословник о раду којим ближе уређује начин рада, који је у складу са оснивачким актом и уговором чланова друштва.

(7) Одредбе ст. 1. до 6. овог члана примјењују се ако оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу није другачије одређено.

Одлучивање без сједнице

Члан 156.

Управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу може одлучивати без сједнице ако су на одлуку која је предмет одлучивања писану сагласност дали сви чланови управног одбора који имају право гласа о том питању, ако оснивачким актом и уговором чланова друштва није другачије одређено.

Кворум и већина

Члан 157.

(1) Кворум за рад и одлучивање управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу чини већина од укупног броја његових чланова.

(2) Одлуке управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу доносе се већином гласова од укупног броја чланова одбора.

(3) Одлуке управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу постају пуноважне даном доношења. Одлуке управног одбора уносе се у књигу одлука.

(4) Ако су гласови чланова управног одбора са ограниченом одговорношћу при одлучивању једнако подијељени, одлучујући је глас предсједника управног одбора који гласа посљедњи.

(5) Одредбе ст. 1. до 4. овог члана примјењују се ако оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу није другачије одређено.

Искључење права гласа

Члан 158.

Одредбе овог закона о искључењу права гласа члана друштва са ограниченом одговорношћу у скупштини чланова примјењују се на искључење права гласа члана управног одбора приликом одлучивања управног одбора.

Комисије

Члан 159.

(1) Управни одбор друштва са ограниченом одговорношћу може формирати једну или више комисија коју чине његови чланови или друга лица.

(2) Услови и начин рада комисија из става 1. овог члана одређују се одлуком одбора у складу са оснивачким актом друштва или уговором чланова друштва.

(3) Одлуке комисије из става 1. овог члана управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу подлијежу сагласности тог одбора ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

Записник

Члан 160.

(1) На сједницама управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу и комисија одбора води се записник, који се подноси на прихватање на наредној седници одбора или комисије. Записник потписује предсједавајући сједници и лице које води записник.

(2) Записник са сједнице управног одбора и комисија одбора друштва са ограниченом одговорношћу сачињава се најкасније у року од десет дана од дана њиховог одржавања.

(3) Записник са сједнице управног одбора и комисија одбора друштва са ограниченом одговорношћу садржи нарочито: мјесто и дан одржавања сједнице; присутне на сједници; дневни ред сједнице; сажети приказ дискусије; питања која су била предмет гласања и резултат сваког гласања, укључујући и означавање за свако лице да ли је гласало "за" или "против" или се уздржало од гласања.

(4) Непоступање у складу са ст. 1. до 3. овог члана не утиче на пуноважност одлука и других радњи управног одбора и комисија одбора друштва са ограниченом одговорношћу.

9.4. Статусна одговорност

Оставка

Члан 161.

Одредбе овог закона које се односе на оставку директора или чланова управног одбора акционарског друштва примјењују се и на оставку директора или члана управног одбора друштва са ограниченом одговорношћу.

Разрјешење

Члан 162.

(1) Скупштина друштва са ограниченом одговорношћу може разрјешити директора или чланове управног одбора друштва, са навођењем разлога за разрјешење или без њега.

(2) Разрјешење директора или чланова управног одбора не утиче на њихова права након разрјешења која имају на основу посебног уговора са друштвом, с тим да тај уговор не може искључити право друштва из става 1. овог члана.

10. Надзор

Интерна ревизија

Члан 163.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може имати интерну ревизију, ако је тако одређено оснивачким актом или уговором чланова друштва. Поред интерне ревизије друштво са ограниченом одговорношћу може имати и одбор за ревизију.

(2) Послове интерне ревизије врши интерни ревизор као физичко лице.

Избор и разрјешење и примјена

Члан 164.

(1) Интерног ревизора и чланове одбора за ревизију бира скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу из реда независних лица у смислу овог закона. Први интерни ревизор и чланови одбора за ревизију одређују се оснивачким актом или посебним актом оснивача.

(2) Интерни ревизор и чланови одбора за ревизију друштва са ограниченом одговорношћу могу се разрјешити одлуком скупштине чланова друштва, са навођењем разлога за разрјешење или без њега.

(3) Разрјешење интерног ревизора и чланова одбора за ревизију друштва с ограниченом одговорношћу не утиче на њихова права након разрјешења која имају на

основу посебног уговора са друштвом, с тим да тај уговор не може искључити право друштва из става 2. овог члана.

Дјелокруг и начин рада

Члан 165.

(1) Одбор за ревизију друштва са ограниченом одговорношћу:

- а) доноси план о раду интерне ревизије,
- б) разматра извјештаје интерне ревизије и даје препоруке по извјештајима о ревизији,
- в) извјештава директора, односно управни одбор, ако друштво има управни одбор, о реализацији препорука по извјештајима о ревизији,
- г) извјештава скупштину чланова друштва о рачуноводству, извјештајима и финансијском пословању друштва и његових повезаних друштава,
- д) изјашњава се о приједлогу одлуке о расподјели добити коју усваја скупштина,
- ђ) извјештава о усклађености пословања друштва са законским и другим регулаторним захтјевима и
- е) предлаже скупштини избор независног ревизора, ако друштво има обавезу ревизије финансијских извјештаја,

(2) У извршењу својих дужности интерни ревизор друштва са ограниченом одговорношћу:

- а) контролише и извјештава одбор за ревизију о вјеродостојности и комплетности финансијских извјештаја друштва,
- б) контролише и извјештава одбор за ревизију о вјеродостојности и комплетности извјештавања чланова друштва о финансијским и другим информацијама,
- в) контролише усклађеност пословања друштва са одредбама овог закона о финансијским питањима и пословима из сукоба интереса и
- д) контролише поступак рјешавања приговора чланова друштва, чланова органа друштва или других лица у вези са т. а) до в) овог става.

(3) Интерни ревизор и одбор за ревизију подносе извјештај члановима друштва са ограниченом одговорношћу на свакој годишњој скупштини, а на ванредној сједници скупштине када сматрају да је извјештавање прикладно и нужно или када то тражи управни одбор.

(4) У извршавању својих дужности интерни ревизор може прегледати сва документа друштва, провјеравати њихову вјеродостојност и податке који се у њима налазе, захтијевати извјештаје и објашњења директора или управног одбора и запослених и прегледати стање имовине друштва.

(5) Интерни ревизор и одбор за ревизију достављају посебан извјештај скупштини о уговорима закљученим између друштва и директора друштва или са члановима управног одбора друштва, ако друштво има управни одбор, као и са повезаним лицима у смислу овог закона.

(6) У извршењу својих дужности интерни ревизор и одбор за ревизију друштва с ограниченом одговорношћу могу ангажовати друга лица стручна за одговарајућу област и одредити им плаћање разумне накнаде.

(7) Интерни ревизор, односно одбор за ревизију послове из ст. 1. до 6. овог члана, као и друге послове обавља у складу са законом, оснивачким актом и уговором чланова друштва.

(8) Ако друштво са ограниченом одговорношћу има интерну ревизију, а нема одбор за ревизију, послове из става 1. овог члана обавља интерни ревизор.

(9) Ако друштво са ограниченом одговорношћу има интерну ревизију, а нема одбор за ревизију, интерни ревизор извјештаје из става 2. доставља скупштини чланова друштва.

Независни ревизор

Члан 166.

(1) Друштво са ограниченом одговорношћу може имати независног ревизора.

(2) Независни ревизор друштва са ограниченом одговорношћу обавјештава се истовремено са обавјештењем чланова друштва о одржавању годишње скупштине чланова друштва, ради учествовања у раду скупштине у складу са законом.

Стручни повјереник

Члан 167.

Одредбе овог закона о именовању стручног повјереника, његовим овлашћењима и извјештају, које се односе на акционарско друштво сходно се примјењују и на друштво с ограниченом одговорношћу, ако оснивачким актом или уговором чланова друштва није другачије одређено.

11. Измјене оснивачког акта и уговора чланова друштва

Начин измјене

Члан 168.

(1) Оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу може се мијењати само једногласном одлуком свих чланова друштва, ако тим актом није другачије одређено.

(2) Оснивачким актом друштва са ограниченом одговорношћу може се одредити да се тај акт мијења већином гласова, али не мањом већином од обичне већине гласова свих чланова друштва са ограниченом одговорношћу.

(3) Уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу може се мијењати само једногласном одлуком свих чланова друштва, ако тим актом није другачије одређено.

(4) Уговор чланова друштва са ограниченом одговорношћу може одредити да се тај акт може мијењати и већином гласова, али не мањом већином од обичне већине свих гласова чланова друштва са ограниченом одговорношћу.

(5) Изузетно од ст. 1. до 4. овог члана измјене оснивачког акта и уговора чланова друштва са ограниченом одговорношћу којима се мијењају права неког члана друштва врше се уз сагласност тог члана.

(6) Измјена оснивачког акта нотарски се обрађује.

12. Акта и документа друштва

Држање и чување

Члан 169.

(1) Свако друштво са ограниченом одговорношћу чува сљедећа акта и докумената:

- а) отправак нотарски обрађеног оснивачког акта, укључујући и све његове измјене,
- б) уговор чланова друштва, ако га друштво има, укључујући и све његове измјене,
- в) рјешење о регистрацији,
- г) интерна документа одобрена од скупштине чланова и управног одбора,
- д) књигу одлука,
- ђ) акт о формирању сваке пословне јединице друштва и представништва (заступништва),
- е) документа која доказују својину и сва друга права друштва на имовину,

- ж) записнике и одлуке скупштине чланова и управног одбора друштва,
- з) записнике одбора за ревизију и друге њихове писане налоге и закључке,
- и) финансијске извјештаје, извјештаје о пословању и извјештај независног ревизора,
- ј) књиговодствену документацију и рачуне,
- к) документа о финансијским извјештајима и извјештајима о пословању поднесена надлежним органима,
- л) листу повезаних друштава са подацима о удјелима или другим правима у њима,
- љ) књигу удјела,
- м) листу са пуним именима и адресама свих чланова управног одбора, свих лица која су овлашћена да заступају друштво и независног ревизора друштва, као и податке да ли лица која су овлашћена да заступају друштво то чине колективно или појединачно,
- н) пуно име и адресу интерног ревизора и чланова одбора за ревизију,
- њ) листу свих преноса удјела укључујући и залог и било који други пренос лицу које тиме не постаје члан друштва и
- о) списак свих уговора које су са друштвом закључили директор, чланови управног одбора и са њима повезана лица у смислу овог закона.

(2) Друштво са ограниченом одговорношћу дужно је да чува акта и документа из става 1. овог члана у свом сједишту или у другим мјестима познатим и доступним свим члановима друштва.

(3) Друштво са ограниченом одговорношћу чува отправак оснивачког акта и уговор чланова друштва трајно, а остала документа из става 1. овог члана најмање пет година, а по истеку тог рока та документа чувају се у складу са прописима о архивској грађи.

Примјена

Члан 170.

Одредбе овог закона којима се уређује приступ актима и осталим документима акционарског друштва и приступ актима акционарског друштва по одлуци суда примјењују се и на приступ актима и осталим документима друштва са ограниченом одговорношћу и приступ актима друштва са ограниченом одговорношћу по одлуци суда.

13. Права по основу престанка својства члана друштва и престанак друштва

13.1. Престанак својства члана

Основи

Члан 171.

Члану друштва са ограниченом одговорношћу престаје својство члана друштва:

- а) смрћу,
- б) престанком правног лица,
- в) иступањем (повлачењем) у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва,
- г) иступањем (повлачењем) уз повреду оснивачког акта или уговора чланова друштва,
- д) иступањем (повлачењем) у складу са судском одлуком,
- ђ) искључењем у складу са судском одлуком,
- е) искључењем у складу са оснивачким актом или уговором чланова друштва,
- ж) преносом удјела другом лицу и
- з) у случају других догађаја одређених оснивачким актом или уговором чланова друштва који воде престанку својства члана друштва.

13.2. Иступање и искључење члана

Основна начела

Члан 172.

(1) Оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу могу се одредити основи, поступак и посљедице престанка својства члана друштва укључујући уговорну казну или накнаду штете по основу искључења или непрописног иступања из друштва.

(2) Оснивачким актом или уговором чланова друштва са ограниченом одговорношћу не може се унапријед искључити право иступања из друштва и члан друштва се не може унапријед одрећи тог права, нити се тим актом може искључити право члана друштва на одрицање захтјева према друштву по основу непрописног искључења, као и право друштва на захтјев против члана друштва за непрописно иступање из друштва.

Иступање члана из оправданог разлога

Члан 173.

(1) Члан друштва са ограниченом одговорношћу може иступити из друштва ако му остали чланови или друштво својим радњама и поступцима проузрокују штету, ако је спријечен у остваривању својих права у друштву или му неки чланови друштва или друштво намећу несразмјерне обавезе, као и из других оправданих разлога.

(2) У случају из става 1. овог члана, ако се његови разлози за иступање оспоравају, члан друштва с ограниченом одговорношћу има право да покрене поступак пред надлежним судом ради утврђивања оправданости разлога за иступање.

(3) Члан друштва који иступа из друштва из оправданих разлога има право на накнаду тржишне вриједности удјела у року утврђеном оснивачким актом, односно уговором чланова друштва, као и на накнаду проузроковане штете.

(4) Члан друштва који иступа из друштва без постојања оправданог разлога дужан је да надокнади друштву тиме проузроковану штету.

Искључење члана

Члан 174.

(1) Скупштина чланова друштва са ограниченом одговорношћу може донијети одлуку да пред надлежним судом покрене поступак искључења појединог члана из друштва ако члан друштва не испуни обавезу уношења уговореног улога одређену оснивачким актом или уговором чланова друштва или ако постоје други оправдани разлози.

(2) Други оправдани разлози из става 1. овог члана постоје нарочито ако члан друштва:

- а) намјерно или грубом непажњом проузрокује штету друштву или другим члановима друштва,
- б) намјерно или грубом непажњом не поступа у складу са оснивачким актом друштва или уговором чланова друштва или обавезама прописаним законом,
- в) учествује у радњама које онемогућавају извршење послова између друштва и члана друштва и
- г) својим понашањем спречава или отежава пословање друштва.

(3) Тужбу за искључење члана друштва са ограниченом одговорношћу може поднијети друштво, као и било који члан друштва, при чему суд може ако нађе да је то нужно и оправдано, суспендовати право гласа члана чије се искључење тражи, као и суспендовати друга права тог члана друштва.

(4) Друштво са ограниченом одговорношћу има право на накнаду штете која му се проузрокује искључењем члана друштва из оправданих разлога.

Посљедице престанка чланства

Члан 175.

(1) Иступањем и искључењем члана друштва са ограниченом одговорношћу престаје његово својство члана у друштву и сва права која из тога произлазе.

(2) Одредба става 1. овог члана односи се и на друге основе престанка својства члана друштва са ограниченом одговорношћу у друштву.

(3) Члан друштва са ограниченом одговорношћу коме престане својство члана друштва има право на накнаду тржишне вриједности свог удјела у вријеме престанка својства члана друштва.

(4) Право на накнаду из става 3. овог члана нема члан друштва чије је својство престало смрћу, а његови насљедници имају право да преузму његов удио и постану чланови друштва.

(5) Одредба става 3. овог члана не примјењује се на члана друштва који је продао свој удио другом лицу које преузима његов удио и постаје члан друштва.

(6) Потраживања друштва са ограниченом одговорношћу по основу дуговане накнаде штете члана друштва, у случају искључења из оправданих разлога или неоправданог иступања, као и по основу неиспуњења неке друге обавезе члана друштва, пребијају се са потраживањима вриједности удјела члана друштва коме по овим основима престаје својство члана друштва.

(7) Накнада вриједности удјела члана друштва са ограниченом одговорношћу коме је у складу са овим законом престало својство члана, не може се вршити ако се тиме повређују одредбе овог закона о ограничењима плаћања члановима друштва.

(8) Ради обезбјеђења исплате потраживања по основу иступања, односно искључења члана друштва са ограниченом одговорношћу, суд може суспендовати чланска права у друштву и одредити друге привремене мјере.

13.3. Престанак друштва

Основи

Члан 176.

Друштво са ограниченом одговорношћу престаје:

- а) истеком времена одређеног у оснивачком акту,
- б) одлуком скупштине чланова,

- в) статусним промјенама које за посљедицу имају престанак друштва,
- г) правоснажном судском одлуком којом се утврђује да је регистрација друштва била ништава и одређује брисање друштва из судског регистра и
- д) наступањем догађаја одређеног оснивачким актом или уговором чланова друштва.

Једночлано друштво

Члан 177.

Једночлано друштво са ограниченом одговорношћу престаје у случају стечаја или ликвидације над јединим чланом који нема правног сљедбеника, односно смрћу члана који нема насљедника удјела.

Престанак друштва одлуком суда као право мањинских чланова

Члан 178.

Одредбе овог закона којима се уређује престанак акционарског друштва и друга правна средства по захтјеву мањинских акционара примјењују се и на друштво са ограниченом одговорношћу.

IV АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

1. Појам

Појам и одговорност за обавезе

Члан 179.

(1) Акционарско друштво у смислу овог закона јесте привредно друштво које оснива једно или више правних и/или физичких лица у својству акционара ради обављања одређене дјелатности, под заједничким пословним именом, чији је основни капитал утврђен и подијељен на акције.

(2) Акционарско друштво одговара за своје обавезе цјелокупном имовином.

(3) Акционари акционарског друштва не одговарају за обавезе друштва, осим до износа уговореног а неуплаћеног улога у имовину друштва, у складу са овим законом.

2. Оснивачки акт и статут

Оснивачки акт

Члан 180.

(1) Оснивачки акт акционарског друштва садржи нарочито:

- а) пуно име и пребивалиште физичког лица, односно пословно име и сједиште правног лица сваког оснивача друштва,
 - б) пословно име и сједиште друштва,
 - в) дјелатност,
 - г) означавање да ли је друштво отворено или затворено,
 - д) износ основног капитала, уписаног и уплаћеног, и начин његовог уношења, односно облик у коме се уноси улог,
 - ђ) број акција и њихову номиналну вриједност, врсте и класе акција које је друштво овлашћено да изда као и право акција сваке класе,
 - е) број акција сваке врсте и класе које су издате,
 - ж) идентификацију оснивача који даје неновчане улоге, опис тих улога и број и врста акција за те улоге,
 - з) трајање друштва, осим ако је основано на неодређено вријеме,
 - и) укупни или процијењени износ трошкова у вези са оснивањем друштва који падају на терет друштва, прије него што је утврђено да друштво испуњава услове за почетак рада и
 - ј) посебне погодности до дана оснивања друштва или до тренутка кад је друштво овлашћено да почне пословање, које су дате оснивачима или другом лицу које је учествовало у оснивању друштва или пословима који су били потребни за добијање таквог овлашћења.
- (2) Оснивачки акт акционарског друштва може да садржи и:
- а) имена и адресе првог директора, односно чланова првог управног одбора,
 - б) овлашћење управном одбору да изда одобрене (овлашћене, неиздате) акције у складу с овим законом и статутом,
 - в) ограничења преноса акција затвореног акционарског друштва и
 - г) друга питања која у складу са овим законом могу бити саставни дио оснивачког акта или статута друштва.

Статут

Члан 181.

- (1) Акционарско друштво поред оснивачког акта може да има и статут којим се ближе уређује пословање и управљање друштвом.
- (2) Статут акционарског друштва не доставља се уз пријаву за регистрацију.
- (3) Статут акционарског друштва сачињава се у писаној форми.

(4) Статут акционарског друштва, као и његове измјене и допуне, производи правно дејство према акционарима од дана његовог доношења, ако статутом није друкчије одређено.

(5) Ако оснивачким актом овлашћење за доношење или измјене и допуне статута акционарског друштва није изричито дато скупштини акционара, статут друштва доноси или мијења управни одбор.

Однос оснивачког акта и статута

Члан 182.

У случају неусклађености оснивачког акта и статута акционарског друштва, примјењује се оснивачки акт друштва.

3. Погодности и трошкови

Посебне погодности

Члан 183.

(1) Посебне погодности које се дају поједином оснивачу или трећем лицу уносе се у оснивачки акт друштва, уз навођење лица коме се дају и основа по коме се дају, а ако се дају на одређено вријеме, и рок до када се погодности дају.

(2) Посебне погодности престају истеком времена за који су дате или измјеном оснивачког акта друштва којима се та питања одређују.

(3) Ако посебне погодности из става 1. овог члана нису одређене оснивачким актом друштва, без дејства су уговори којима се оне уређују. Измјенама оснивачког акта друштва након регистрације не може се правно ваљано обезбиједити да такви уговори дјелују према друштву.

Трошкови оснивања

Члан 184.

(1) Оснивачким актом акционарског друштва може се одредити да трошкове оснивања друштва сноси друштво или оснивачи.

(2) Оснивачи акционарског друштва сnose трошкове оснивања друштва, ако оснивачким актом друштва није другачије одређено.

(3) Накнада трошкова оснивања акционарског друштва може се одобрити оснивачима само до висине одређене оснивачким актом.

4. Улог

Кредит за акције

Члан 185.

(1) Акционарско друштво не може давати зајмове, кредите или другу финансијску подршку или одређена обезбјеђења за стицање својих акција.

(2) Одредба става 1. овог члана не односи се на текуће правне послове финансијских организација, као и на давање аванса, кредита или пружања обезбјеђења од друштва за стицање акција запосленима у друштву или у повезаним друштвима у смислу овог закона.

(3) Располагања из става 2. овог члана могу се вршити у складу са ограничењима плаћања утврђеним овим законом.

Процјена неновчаних улога

Члан 186.

(1) Ако акционар улаже неновчане улоге, један или више овлашћених процјењивача састављају извјештај о процјени прије регистрације друштва.

(2) Процјењивач из става 1. овог члана може бити овлашћено физичко лице или привредно друштво овлашћено за обављање тих послова, у складу са законом.

(3) Извјештај о процјени неновчаног улога садржи опис сваког таквог улога, као и опис коришћеног метода процјене утврђујући при том да ли вриједност која је утврђена примјеном тог метода процјене одговара броју и номиналној вриједности акција.

(4) Извјештај процјењивача из става 3. овог члана подноси се регистарском суду са пријавом за регистрацију.

(5) Процјена вриједности улога у стварима и правима у затвореном акционарском друштву врши се у складу са чланом 14. овог закона.

Врсте улога и њихово уношење у друштво

Члан 187.

(1) Улог у акционарско друштво у замјену за издавање акција може се унијети у новцу или у имовинским правима, али не и у раду и услугама друштву, било да су извршени или будући.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, неновчани улог у затворено акционарско друштво може бити у извршеном раду и услугама за друштво, ако је то одређено оснивачким актом.

(3) Акције отвореног акционарског друштва могу се унијети као улог у друго привредно друштво само у случају повезивања привредних друштава из члана 357. овог закона.

(4) Уговорени улози који се уносе у новцу уплаћују се до регистрације акционарског друштва, и то најмање 50 % номиналне вриједности уписаних акција, а остатак се уплаћује најкасније у року од двије године од дана регистрације друштва.

(5) Ако се акције или друге хартије од вриједности стичу уношењем права над стварима и правима, њихово плаћање врши се преношењем тих права у имовину друштва.

5. Затворено и отворено акционарско друштво

Врсте

Члан 188.

(1) Акционарско друштво може бити затворено и отворено.

(2) Ако у оснивачком акту није наведена врста акционарског друштва, акционарско друштво је отворено.

Затворено друштво

Члан 189.

(1) Затворено акционарско друштво је друштво чије се акције издају само његовим оснивачима или ограниченом броју других лица, у складу са законом.

(2) Затворено акционарско друштво може имати највише 100 акционара.

(3) Ако се број акционара затвореног акционарског друштва повећа и одржи изнад броја акционара из става 2. овог члана у периоду дужем од годину дана, то друштво постаје отворено друштво.

(4) Затворено друштво не може вршити упис акција јавном понудом или на други начин нудити своје акције јавним путем.

(5) Затворено акционарско друштво може постати отворено друштво, односно отворено акционарско друштво може постати затворено акционарско друштво, у складу са овим законом и прописима којима се уређује тржиште хартија од вриједности.

(6) Претварање затвореног акционарског друштва у отворено акционарско друштво, односно отвореног акционарског друштва у затворено акционарско друштво, врши се измјеном оснивачког акта и не сматра се промјеном правне форме привредног друштва, у смислу овог закона.

(7) За претварање затвореног акционарског друштва у отворено акционарско друштво, односно отвореног акционарског друштва у затворено акционарско друштво потребно је одобрење Комисије за хартије од вриједности, у складу са прописима којима се уређује тржиште хартија од вриједности.

Пренос акција затвореног друштва

Члан 190.

(1) Оснивачки акт или статут затвореног акционарског друштва могу одредити ограничења на пренос акција друштва, укључујући ограничења из члана 121. овог закона која се односе на друштво с ограниченом одговорношћу.

(2) Ако оснивачким актом или статутом затвореног акционарског друштва нису одређена ограничења у преносу акција, сматра се да се акције друштва могу слободно преносити.

Отворено друштво

Члан 191.

(1) Акционарско друштво сматра се отвореним ако оснивачи учине јавни позив за упис и уплату акција у вријеме оснивања друштва, односно ако такав позив учини друштво након оснивања.

(2) Јавни позив из става 1. овог члана може се вршити јавном понудом и проспектом у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(3) Отворено акционарско друштво уврштава се на берзу и друга уређена јавна тржишта у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(4) Отворено акционарско друштво не може ограничити пренос акција.

Упис и уплата акција из оснивачке емисије отвореног друштва

Члан 192.

(1) Оснивачка (прва) емисија акција отвореног друштва је успјела ако се понуђене акције из јавне понуде и проспекта упишу у броју који је као успјешан упис предвиђен јавном понудом и који је као такав означен у проспекту, односно ако се уписане акције уплате најмање у износу одређеном у члану 187. став 4. овог закона.

(2) Ако се акције из јавне понуде и проспекта не упишу и уплате у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да оснивање акционарског друштва није успјело, а оснивачи су обавезни да солидарно врате уписницима акција уплаћене износе, без одгађања.

6. Оснивачка скупштина отвореног друштва

Сазивање

Члан 193.

(1) Оснивачи који оснивају акционарско друштво јавним путем обавезни су у случају успјеле емисије да сазову и одрже оснивачку скупштину у року од 60 дана од дана истека рока за упис акција утврђеног у јавној понуди и проспекту.

(2) Оснивачка скупштина сазива се писаним позивом сваком уписнику акција у складу са овим законом о сазивању скупштине акционара.

(3) Писаном позиву за сједницу оснивачке скупштине прилажу се оснивачки акт, извјештај оснивача и овлашћених процјењивача, укључујући и извјештај о трошковима оснивања, списак акција по уписницима на основу јавне понуде и листу лица која су у својству оснивача евентуално преузела акције без уписа на основу те понуде уз назначење броја и врсте акција које је преузело свако од тих лица.

(4) Суд у ванпарничном поступку може на захтјев оснивача који посједују најмање 1/10 уписаних акција да продужи рок за 30 дана за одржавање скупштине акционара.

Подобност за одлучивање

Члан 194.

(1) Сви уписници уплаћених акција имају право да учествују са правом гласа на оснивачкој скупштини.

(2) Кворум за одржавање оснивачке скупштине и правоваљано одлучивање је обична већина уплаћених акција које дају право гласа о питањима из њене надлежности.

(3) Оснивачку скупштину акционарског друштва отвара оснивач са највећим бројем уплаћених акција, а ако је више таквих уписника акција, уписник који је први уплатио уписане акције.

(4) Лице из става 3. овог члана саставља списак присутних уписника акција, односно њихових пуномоћника и утврђује да ли су испуњени сви услови за одржавање скупштине из ст. 1. и 2. овог члана.

(5) Ако оснивачка скупштина нема кворум из става 2. овог члана, оснивачи могу поново сазвати скупштину на исти начин, с тим што између првог и другог сазивања треба да протекне најмање осам, а највише 15 дана.

Посљедице неодржавања

Члан 195.

(1) Ако оснивачи акционарског друштва не сазову оснивачку скупштину у року из члана 193. овог закона, односно ако оснивачка скупштина није одржана у складу с овим законом или није донијела прописане одлуке, сматра се да оснивање друштва није успјело, када оснивачи одговарају солидарно уписницима акција за враћање уплаћених износа.

(2) Оснивачи огласом објављеним на исти начин као и јавна понуда, позивају уписнике акција да преузму своје уплате у року од 15 дана након истека крајњег рока за одржавање оснивачке скупштине, у складу са чланом 193. овог закона.

(3) Ако оснивачи не поступе у складу са ставом 2. овог члана, одлуку о објављивању огласа на захтјев неког од уписника акција доноси суд у ванпарничном поступку.

Ток

Члан 196.

(1) Оснивачка скупштина акционарског друштва бира предсједника, нотара као записничара и два бројача гласова, након чега се читају извјештаји о оснивању и извјештаји о процјени.

(2) Прилози и извјештаји из става 1. овог члана читају се само ако то затраже уписници акција који имају најмање 10 % свих гласова присутних или заступљених уписника акција на скупштини.

(3) Записник о раду оснивачке скупштине акционарског друштва води нотар као записничар и потписује предсједник скупштине, записничар, оба бројача гласова и оснивачи друштва.

Дјелокруг

Члан 197.

(1) Оснивачка скупштина акционарског друштва:

- а) утврђује да ли су прописно уписане и уплаћене акције, односно да ли су унесени неновчани улози, у складу са овим законом и оснивачким актом,
- б) бира првог директора друштва, односно чланове првог управног одбора, ако то оснивачи нису извршили у оснивачком акту,
- в) одлучује о посебним правима која припадају оснивачима и одобрава посебне погодности оснивачима или другим лицима,

- г) доноси одлуку о прихватању процјене вриједности неновчаних улога (улози у стварима и правима),
- д) одлучује о одобравању уговора који су оснивачи закључили прије регистрације друштва, а који су у вези с оснивањем друштва и
- ђ) утврђује износ трошкова оснивања друштва.

(2) Ако је број уписаних акција у односу на понуђени број акција из јавне понуде већи, оснивачка скупштина може одлучити да прихвати уписани вишак или његов дио. Ако скупштина одлучи да прихвати дио уписаног вишка акција, уписници акција који су раније уписали акције имају право првенства, а ако је више лица истовремено уписало те акције онда прихвата уписани вишак сразмјерно уписаним акцијама тих уписника које нису вишак.

(3) Ако оснивачка скупштина донесе одлуку о прихватању вишка уписаних и уплаћених акција, акционари који су уписали и уплатили акције имају право гласа на оснивачкој скупштини од тренутка доношења те одлуке на тој скупштини, у складу са овим законом.

Одлучивање

Члан 198.

- (1) На оснивачкој скупштини свака обична акција даје право на један глас.
- (2) Оснивачка скупштина доноси одлуке већином гласова акционара са обичним акцијама, ако овим законом или оснивачким актом није одређен већи број гласова.
- (3) Оснивачка скупштина акционарског друштва о прихватању процјене неновчаних улога гласа одвојено за сваки такав улог. Оснивачи и уписници акција на основу неновчаног улога немају о том питању право гласа и њихови гласови не рачунају се у кворум гласова нити за потребну већину за доношење одлуке.
- (4) Измјена одредбе оснивачког акта о износу основног капитала (прихватање вишка уписаних акција) врши се сагласношћу свих уписника уплаћених акција, ако оснивачким актом и проспектом није другачије одређено.
- (5) На оснивачкој скупштини оснивачи који су имали трошкове оснивања друштва немају право гласа при одобрењу трошкова оснивања друштва, а лица која имају посебне уговоре са друштвом који подлијежу одобрењу те скупштине немају право гласа при одлучивању о том питању.

7. Акције и друге хартије од вриједности

Обичне и повлашћене акције

Члан 199.

(1) Акционарско друштво може издавати: обичне (редовне) и повлашћене (приоритетне, преференцијалне) акције.

(2) Акционарско друштво мора имати бар једну обичну акцију.

(3) Обичне акције акционарског друштва представљају увијек једну класу акција.

(4) Повлашћене акције акционарског друштва могу бити подијељене у двије или више класа са различитим правима (различите стопе дивиденди или различита партиципативна или кумулативна права на дивиденде или различита права на исплату имовине друштва при ликвидацији).

(5) Обичне акције акционарског друштва имају исту номиналну вриједност.

(6) Повлашћене акције акционарског друштва исте класе имају исту номиналну вриједност.

(7) Акционарско друштво може издавати само акције на име.

Одобрене (неиздате) и издате акције

Члан 200.

(1) Акционарско друштво поред издатих акција може да има и одобрене (неиздате, овлашћене) акције.

(2) Број одобрених обичних акција и број одобрених повлашћених акција сваке класе одређују се оснивачким актом акционарског друштва. Број одобрених акција акционарског друштва не може да буде већи од 50 % од броја издатих обичних акција у вријеме када је овај број одређен оснивачким актом друштва.

(3) Акционарско друштво може да изда све или само дио својих одобрених обичних акција, а одобрене повлашћене акције било које класе може да не изда, да изда дио или све.

(4) Одлука о броју, времену и другим условима било ког издавања акција доноси се на скупштини акционара, осим ако у оснивачком акту акционарског друштва ово овлашћење није пренесено на управни одбор друштва који може донијети одлуку у складу са оснивачким актом.

(5) Овлашћење из става 4. овог члана обухвата издавање одобрених акција ради повећања основног капитала новим улозима, искључиво новчаним, у складу са одредбама овог закона којим се уређује повећање основног капитала новим улозима, али

ни у ком случају не укључује издавање одобрених акција по основу повећања основног капитала из средстава друштва у складу са овим законом.

(6) Овлашћење управном одбору за издавање било које врсте одобрених акција не може се дати за период дужи од пет година од утврђивања броја одобрених акција у оснивачком акту, с тим што скупштина акционара може тај петогодишњи период обновити једном или више пута.

(7) Издавање акција акционарског друштва врши се у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

Регистрација емисије и право увида

Члан 201.

(1) Оснивачи отвореног акционарског друштва, односно отворено акционарско друштво уписују емисије акција и других хартија од вриједности издатих јавном понудом, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и актима Комисије за хартије од вриједности.

(2) Акционарско друштво уписује издате акције и друге хартије од вриједности и идентитет акционара код Централног регистра хартија од вриједности (у даљем тексту: Централни регистар), у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и актима Комисије за хартије од вриједности.

(3) Акционарско друштво уписује издате акције и идентитет акционара у књигу акционара акционарског друштва.

(4) Упис из става 3. овог члана садржи нарочито: пуно име и пребивалиште, односно пословно име и сједиште; порески идентификациони број сваког акционара и сувласника акција, заступника акција и других хартија од вриједности; број банковног рачуна акционара; износ уговорених и уплаћених улога сваког акционара, додатне улоге поред првобитних улога; залог акција; пренос акција укључујући и име преносиоца и стицаоца, као и промјене ових података.

(5) Књига акционара из става 3. овог члана води се у електронском запису у Централном регистру.

(6) Акционарско друштво дужно је да обавијести Централни регистар о подацима из ст. 3. и 4. овог члана, укључујући и промјене тих података у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(7) Акционар има право увида у књигу акционара и право на извод из књиге акционара.

(8) Директор или управни одбор акционарског друштва одговоран је за исправан и благовремен упис акција друштва, као и за вођење књиге акционара и за њену тачност,

за штету проузроковану акционару или трећем лицу пропуштањем извршења ове дужности.

Упис акција

Члан 202.

(1) Акционаром се у односу према акционарском друштву и трећим лицима сматра лице које је уписано у Централни регистар, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Ако има неподударности између књиге акционара и Централног регистра, мјеродаван је упис у Централни регистар.

(3) Упис акција у Централни регистар врши се на начин уређен законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

Права акционара обичних акција

Члан 203.

(1) Свака обична акција акционарског друштва даје акционару иста права, у складу са овим законом, оснивачким актом и статутом друштва, која укључују нарочито:

- а) право приступа правним актима и другим документима и информацијама друштва,
- б) право учешћа у раду скупштине друштва,
- в) право гласа у скупштини друштва тако да једна акција увијек даје право на један глас,
- г) право на исплату дивиденди, након исплате дивиденди на све издате повлашћене акције у пуном износу,
- д) право учешћа у расподјели ликвидационог вишка по ликвидацији друштва, а након исплате повјерилаца и акционара било којих повлашћених акција,
- ђ) право пречег стицања акција из нових емисија и замјенљивих обвезница и
- е) право располагања акцијама свих врста у складу са законом.

(2) Обичне акције акционарског друштва не могу се претворити у повлашћене акције или друге хартије од вриједности.

(3) Права из става 1. т. г), д) и ђ) овог члана могу се преносити уговором од акционара на трећа лица.

Права акционара са повлашћеним акцијама

Члан 204.

(1) Повлашћене акције акционарског друштва сваке класе дају акционару иста права.

(2) Права акционара са повлашћеним акцијама одређују се оснивачким актом друштва.

(3) Права акционара са повлашћеним акцијама укључују нарочито предност у односу на обичне акције у погледу првенства исплате дивиденде (која код повлашћених акција може бити партиципативна и кумулативна у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности) и код првенства наплате приликом ликвидације друштва.

(4) Права акционара са повлашћеним акцијама могу укључивати и право претварања тих акција у обичне акције или у другу класу повлашћених акција под условима и у случајевима одређеним оснивачким актом, као и право продаје тих акција акционарском друштву по утврђеној цијени и другим условима одређеним оснивачким актом.

(5) Акционари са повлашћеним акцијама имају и право једног гласа по акцији на било којој скупштини акционара о питањима која захтијевају групно гласање акционара дате класе повлашћених акција, у складу са овим законом.

(6) Оснивачким актом акционарског друштва може се одредити да акционари повлашћених акција имају право гласа са акционарима који имају обичне акције на скупштини акционара, ако:

- а) се таква повлашћена акција претвара у обичну акцију (када могу имати број гласова једнак броју гласова обичних акција у које се могу претворити) и
- б) дивиденде на повлашћене акције које су стечене и чија је исплата захтијевана нису исплаћене, до њихове исплате.

(7) Акционари са повлашћеним акцијама немају право гласа у скупштини акционара са акционарима који имају обичне акције, осим у случајевима из става б. овог члана.

(8) Број гласова акционара са повлашћеним акцијама не може бити једнак или већи од броја гласова акционара са обичним акцијама.

(9) Акционари са повлашћеним акцијама имају права присуства и учешћа у расправи у скупштини акционара.

(10) Акционари са повлашћеним акцијама имају иста права као и акционари обичних акција у погледу приступа актима, другим документима и информацијама у посједу друштва.

Замјенљиве обвезнице, обвезнице и варанти

Члан 205.

(1) Акционарско друштво може издати осим акција и друге хартије од вриједности, укључујући и замјенљиве обвезнице и варанте, ако оснивачким актом друштва није другачије одређено.

(2) Варанти у смислу овог закона су хартије од вриједности које њиховом имаоцу дају право на стицање одређеног броја акција одређене врсте и класе и по одређеној цијени.

(3) Замјенљиве обвезнице и варанти не могу се издати у већем броју од броја одобрених (неиздатих) акција.

(4) Акционарско друштво обавјештава Централни регистар о броју одобрених акција које су потребне да би се обезбиједила права ималаца тих хартија од вриједности.

(5) Акционарско друштво дужно је да одржи број одобрених акција из става 4. овог члана одређене врсте и класе који ће бити довољан да обезбиједи права ималаца тих хартија.

(6) Одлуку о издавању замјенљивих обвезница или вараната са одређењем броја, времена, цијене стицања и других услова издавања доноси скупштина акционара, ако се оснивачким актом или одлуком скупштине друштва, у складу са овим законом не овласти управни одбор за доношење такве одлуке.

(7) Одлуку о издавању обвезница са одређењем броја, времена, цијене стицања и других услова издавања доноси скупштина акционара, ако оснивачким актом или одлуком скупштине друштва, у складу са овим законом, није овлашћен управни одбор да донесе такву одлуку.

(8) Замјенљиве обвезнице не могу се издати по вриједности која је мања од номиналне вриједности акција за које се замјењују.

(9) Издавање обвезница и замјенљивих обвезница врши се у складу са одредбама закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности и актима Комисије за хартије од вриједности.

(10) Имаоци замјенљивих обвезница и вараната имају права акционара на информисање и права увида у пословне књиге и документа друштва, осим ако је у одлуци о емисији ових хартија од вриједности другачије одређено или ако је са њима другачије уговорено.

Дивиденде на дјелимично плаћене акције

Члан 206.

Дивиденда за дјелимично плаћене акције исплаћује се сразмјерно уплаћеном износу за акције, рачунајући од дана стицања права на дивиденде.

Продајна цијена акција и других хартија од вриједности

Члан 207.

- (1) Продајна цијена акција не може бити нижа од њихове номиналне вриједности.
- (2) Разлика између продајне цијене акција и њихове номиналне вриједности представља резерве капитала (емисиону премију).
- (3) Продајна цијена може бити нижа од тржишне цијене утврђене у складу са прописима којим се уређује тржиште хартија од вриједности за:
 - а) издавање акција по вриједности утврђеној за варанте или за замјенљиве обвезнице,
 - б) издавање обичних акција у складу са поступком утврђеним овим законом за извршење права пречег уписа акција постојећих акционара по вриједности која не може бити нижа од 90 % од њихове тржишне цијене,
 - в) издавање акција у поступку реорганизације друштва и
 - г) издавање акција брокеру или другом посреднику ради њихове препродаје по тржишној вриједности, по вриједности која може бити мања од тржишне вриједности али не више од износа посредничке провизије утврђене као проценат од вриједности по којој се издају акције, с тим да она не може прећи 10 % тржишне вриједности тих акција.
- (4) Акционарско друштво издаје варанте или замјенљиве обвезнице чија вриједност у вријеме њиховог издавања није мања од тржишне вриједности, осим за:
 - а) издавање у складу са поступком утврђеним овим законом ради извршења права пречег уписа новоиздатих акција ималаца тих вараната или замјенљивих обвезница по вриједности која не може бити нижа од 90 % од тржишне вриједности тих акција и
 - б) издавање брокеру или другом посреднику ради њихове препродаје по вриједности која може бити мања од тржишне вриједности не више од износа посредничке провизије, утврђене као проценат од вриједности по којој се издају акције, с тим да она не може прећи 10 % укупне вриједности тих вараната или замјенљивих обвезница.

Право пречег стицања новоиздатих акција

Члан 208.

(1) Акционар има право пречег стицања акција из нових емисија акција акционарског друштва сразмјерно номиналној вриједности посједованих акција на дан пресека утврђеног у складу са чланом 213. овог закона.

(2) Акционари из става 1. овог члана остварују право пречег стицања одлуком скупштине друштва у складу са оснивачким актом или статутом.

(3) Издавање акција у смислу овог закона је и издавање преузимаоцу емисије или другим финансијским организацијама ради даље продаје, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(4) О намјери издавања акција из става 1. овог члана друштво у писаној форми обавјештава све акционаре, у складу са овим законом и прописима којима се уређује тржиште хартија од вриједности.

(5) Обавјештење из става 4. овог члана садржи нарочито: број акција које се издају; предложену цијену; рок и начин коришћења права пречег стицања. Рок у коме се може остварити право пречег стицања акција не може бити краћи од 15 дана од дана почетка уписа и уплате предметне емисије.

(6) Акционар са обичним акцијама, ималац варанта и замјенљивих обвезница, има право пречег стицања нових емисија акција, у складу са одлуком скупштине.

(7) Лице из става 6. овог члана нема право пречег стицања:

- а) повлашћених акција, осим повлашћених акција које су замјенљиве у обичне акције или које носе право уписа или стицања обичних акција и
- б) одобрених акција одређених оснивачким актом акционарског друштва које се издају у року од шест мјесеци од регистрације друштва.

(8) Акционари са повлашћеним акцијама имају право пречег стицања акција из нових емисија акција исте класе у складу са одлуком скупштине акционара.

(9) Право пречег стицања може се ограничити или искључити само одлуком скупштине акционара на приједлог управног одбора. Управни одбор подноси скупштини акционара писани извјештај са навођењем разлога за ограничење или искључење овог права и образложење предложене цијене издавања.

(10) Одлука скупштине акционара о ограничењу или искључењу права пречег стицања је саставни дио одлуке о повећању капитала. Ова одлука уписује се у регистар заједно са повећањем основног капитала.

(11) Управни одбор акционарског друштва може ограничити или искључити право пречег стицања при издавању нових емисија одобрених акција, у складу са овлашћењима из члана 200. ст. 4. до 6. овог закона.

(12) Право пречег стицања акција акционар може пренијети на треће лице у складу са прописима којима се уређује тржиште хартија од вриједности.

Акције са више власника

Члан 209.

(1) Акција може имати једног или више власника (у даљем тексту: сувласници акције). Сувласници акције сматрају се једним акционаром.

(2) Сувласници акције остварују право гласа и друга права у друштву само преко заједничког пуномоћника, ако оснивачким актом или статутом акционарског друштва није друкчије одређено. Сувласници акције о одређивању заједничког пуномоћника обавјештавају друштво писаним путем ради уписа у књигу акционара и Централни регистар.

(3) Обавјештење дато од друштва заједничком пуномоћнику сувласника акције сматра се да је дато свим сувласницима акције. Ако сувласници акције пропусте да одреде заједничког пуномоћника и ако о томе не обавијесте друштво, обавјештење које друштво да било ком сувласнику сматра се да је дато свим сувласницима акције.

(4) Сувласници акције солидарно су одговорни према друштву за обавезе које се односе на акције.

(5) Правне радње акционарског друштва према једном сувласнику имају дејство према свим сувласницима.

8. Дивиденде и друге исплате акционарима

8.1. Принципи

Општа начела

Члан 210.

(1) Акционарско друштво може одобрити плаћање дивиденди на своје акције годишње у складу са одлукама редовне годишње скупштине или у било које вријеме између годишњих скупштина, осим ако је оснивачким актом друштва другачије одређено.

(2) Одлуку акционарског друштва о одобрењу плаћања дивиденди може да донесе и управни одбор ако је то одређено оснивачким актом друштва или ако га за то овласти скупштина акционара, у складу са оснивачким актом.

(3) По усвајању финансијског извјештаја за претходну пословну годину добит се распоређује сљедећим редом:

- а) за покриће губитака пренесених из ранијих година,
- б) за законске резерве,
- в) за дивиденду у складу са овим законом и
- г) за статутарне резерве, ако их друштво утврди оснивачким актом.

(4) Након доношења одлуке о исплати дивиденде акционар коме она треба да буде исплаћена постаје повјерилац друштва за износ припадајуће дивиденде.

(5) Дивиденда из става 3. тачка в) овог члана на акције било које врсте или класе плаћа се свим акционарима сразмјерно номиналној вриједности акција, осим у случају дјелимично плаћених акција у складу са чланом 206. овог закона.

(6) Споразум или уговор којим друштво даје неким акционарима посебне погодности у погледу исплате дивиденде, ништав је.

Начин плаћања

Члан 211.

(1) Дивиденде се могу плаћати у новцу и у акцијама акционарског друштва.

(2) Дивиденде које се плаћају у акцијама друштва било које врсте или класе подлијежу сљедећим правилима:

- а) дивиденде се плаћају издавањем одговарајућих акција у сразмјери са учешћем у капиталу (про-рата) и
- б) ако акције одређене врсте и класе треба да се издају као акције за дивиденде друге врсте или класе акција, а акције у којима се плаћа дивиденда већ постоје, дивиденда се не може тако платити док није одобрена квалификованом већином гласова акција врста и класа у којима дивиденда треба да буде плаћена.

(3) Износ дивиденде која се плаћа у акцијама једнак је номиналној вриједности акција које се издају за плаћање дивиденде.

Ограничења плаћања привремених дивиденди отвореног друштва

Члан 212.

Отворено акционарско друштво током пословне године може плаћати дивиденде под условом да:

- а) се из привремених и за ту намјену сачињених рачуна види да су расположива средства довољна за плаћање,

- б) износ који се исплаћује не пређе укупну добит од краја посљедње пословне године за коју је сачињен финансијски извјештај увећан за нераспоређену добит и износе повучене из резерви које се могу користити за те намјене, а умањен за утврђене губитке и износ који се мора унијети у резерве, у складу са посебним законом, оснивачким актом или статутом друштва и
- в) је одлука о исплати привремене дивиденде донесена на основу полугодишњих ревидираних финансијских извјештаја.

Титулари права на дивиденде и друга плаћања

Члан 213.

(1) Оснивачким актом акционарског друштва може да се одреди дан или метод одређивања дана којим се утврђује листа акционара који имају право на дивиденде или на друга плаћања, укључујући и плаћања ликвидационог удјела. Ако оснивачким актом акционарског друштва није одређен дан или метод одређивања дана дивиденде, тај дан или метод одређивања дана дивиденде утврђују се одлуком управног одбора. Дивиденде и друга плаћања врше се лицима која су била акционари друштва на тај дан (дан дивиденде, односно датум пресјека).

(2) Дан дивиденде из става 1. овог члана не може се утврдити у року краћем од двадесет дана од дана доношења одлуке о исплати дивиденде.

Поступак за одобрење и исплату дивиденде

Члан 214.

(1) Одлука о одобрењу дивиденди садржи:

- а) износ дивиденди и
- б) дан дивиденде за који се сачињава листа акционара овлашћених за исплату дивиденде.

(2) Ако након дана дивиденде а прије дана плаћања дивиденде акционар пренесе своје акције по основу којих има право на дивиденде задржава право на исплату дивиденде.

8.2. Стицање и режим сопствених акција

Забрана уписа својих акција и акција контролног друштва

Члан 215.

(1) Акционарско друштво не може уписивати своје акције, директно или индиректно преко другог лица које их стиче за његов рачун.

(2) Зависно друштво не може уписивати акције матичног друштва, у складу са овим законом, директно или индиректно преко другог лица које их стиче за његов рачун.

(3) Ако је друго лице уписало или стекло акције на начин супротан ст. 1. и 2. овог члана сматра се да их је преузело за свој рачун и биће лично одговорно за уплату тржишног износа вриједности таквих акција и у случају да има друкчији споразум са друштвом за чији рачун су оне уписане или стечене.

(4) Сваки споразум о накнади или обештећењу лица из става 3. овог члана, ништав је.

Општа правила у вези са стицањем сопствених акција

Члан 216.

(1) Сопствене акције у смислу овог закона су акције које акционарско друштво стиче од својих акционара.

(2) Акционарско друштво може стицати сопствене акције или друге хартије од вриједности које је само издало од њихових ималаца, директно или индиректно, преко другог лица које их стиче у своје име а за рачун тог друштва, у складу са ограничењима из оснивачког акта и ограничењима плаћања утврђеним овим законом.

(3) Акционарско друштво може стећи своје повлашћене акције као сопствене акције или друге хартије од вриједности које нису обичне акције, дјелимично или у цијелости.

(4) Акционарско друштво може стећи само дио обичних акција, као сопствене акције.

(5) Отворено акционарско друштво може стећи акције које је издало тако да укупна номинална вриједност, укључујући и раније стечене акције које друштво држи и акције које су стечене индиректно, не пређе 10 % његовог основног капитала, осим у случају:

- а) ако друштво има резерве које се могу користити за ове намјене и ако их користи за ова стицања,
- б) стицања акција без накнаде које су у потпуности плаћене,
- в) стицања акција у поступку принудне продаје на основу судске одлуке за плаћање дуга акционарском друштву од стране акционара, ако нема другог начина наплате и
- г) статусних промјена.

(6) Отворено акционарско друштво не може стицати сопствене акције споразумом са акционаром већ само путем понуде свим акционарима про-рата, у складу са овим законом.

(7) Затворено акционарско друштво стиче сопствене акције или друге хартије од вриједности по њиховој вриједности утврђеној у складу са овим законом, осим ако оснивачким актом или уговором између акционарског друштва и имаоца хартије од вриједности, у вријеме кад су те хартије од вриједности издате, није другачије одређено.

Поступак одобрења стицања сопствених акција

Члан 217.

(1) Одлуку о стицању сопствених акција или других хартија од вриједности акционарског друштва доноси скупштина акционара.

(2) Одлука скупштине акционара из става 1. овог члана садржи: максималан број акција које се стичу, рок за који је дато овлашћење за извршење одлуке који не може бити дужи од 18 мјесеци и куповну цијену (или начин њеног утврђивања), као и име акционара чије се акције стичу, осим ако се акције стичу од свих акционара про-рата.

(3) Одлуком из става 1. овог члана може се овластити управни одбор да одреди вријеме стицања, број акција које се требају стећи, као и да утврди откупну цијену, поступак стицања и друга питања, под условом да ове одлуке од управног одбора не буду у нескладу са налозима наведеним у одлуци скупштине и да се акционари о том стицању извијесте на првој сљедећој сједници.

(4) Изузетно од става 1. овог члана, управни одбор, ако оснивачким актом није одређено да је то дјелокруг скупштине акционара, доноси одлуку за стицање:

- а) вараната, замјенљивих обвезница или других хартија од вриједности које нису акције,
- б) до 5 % било које класе акција које се издају једино ради додјеле запосленима у друштву или повезаном друштву у смислу овог закона и
- в) акција или других хартија од вриједности, ако је стицање нужно да се спријечи већа и непосредна штета за друштво.

(5) У случају из става 4. овог члана управни одбор акционарског друштва дужан је да на првој скупштини поднесе детаљан извјештај о разлозима, броју и номиналној вриједности, проценту стечених сопствених акција у односу на основни капитал, као и цијени по којој су те акције стечене.

Поступак стицања акција про-рата од свих акционара

Члан 218.

(1) Ако акционарско друштво стиче сопствене акције одређене врсте или класе од свих акционара дужно је да понуду достави свим акционарима, у складу са овим законом и прописима којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Понуда из става 1. овог члана садржи: број акција које стиче; куповну цијену (или начин њеног утврђивања); поступак плаћања и датум плаћања; као и поступак и крајњи рок за све акционаре за понуду њихових акција на продају друштву. Ако друштво има мање од 200 акционара, последњи дан мора бити најмање 30 дана од дана достављања последње писане понуде. Ако друштво има више од 200 акционара понуда важи 30 дана од дана објављивања у најмање једном дневном листу који је доступан на цијелој територији Републике Српске.

(3) Ако укупан број акција понуђених на продају акционарском друштву прелази број акција које друштво стиче, друштво ће стећи акције од сваког акционара сразмјерно броју акција које акционар понуди на продају, осим у случају потребе да се избјегне стицање дјелимичне акције.

(4) Ако укупан број акција које су понуђене акционарском друштву на продају прелази број акција које је друштво понудило за стицање, акционарско друштво може одлучити да стекне и већи број акција од укупног броја понуђеног за продају од акционара или неког другог броја који је већи од првобитно предвиђеног а мањи од понуђеног.

Статус стечених сопствених акција

Члан 219.

(1) Акционарско друштво које стекне сопствене акције може их поново пренијети другим лицима, у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Сопствене акције које акционарско друштво стекне до износа од 10 % основног капитала дужно је да прода (отуђи) у року од једне године од дана стицања, а акције које стекне у складу са овим законом преко износа од 10 % од основног капитала дужно је да прода (отуђи) у року од три године од дана стицања.

(3) Ако се сопствене акције не отуђе у роковима из става 2. овог члана, управни одбор друштва обавезан је да их без посебне одлуке скупштине поништи, у складу са одредбама овог закона које уређују смањење основног капитала у редовном поступку.

(4) За вријеме посједовања стечених сопствених акција од друштва:

- а) номинална вриједност таквих акција може остати укључена у основни капитал друштва или се искључити из тог капитала, при чему се за тај износ повећавају резерве које се не могу исплатити акционарима,
- б) сопствене акције не дају право гласа нити се рачунају у кворум скупштине акционара и
- в) сопствене акције не дају право на дивиденду или друга примања, осим у случају из члана 248. овог закона.

Узимање акција у залог

Члан 220.

(1) Акционарско друштво може, директно или индиректно, узети у залог своје акције или заложити плаћени износ акција, ако је укупни износ потраживања обезбијеђених залогом акција нижи од уплаћене вриједности акција.

(2) Узимање акција акционарског друштва у залог, односно залагање плаћених износа, од друштва чије су акције или од лица које дјелује у своје име а за рачун тог друштва, подлијеже ограничењима прописаним одредбама овог закона за стицање сопствених акција.

Упис у Централни регистар и књигу акционара стицања сопствених акција и залог

Члан 221.

Стицање сопствених акција, директно или индиректно, као и узимање акција у залог, односно залагање плаћених износа, акционарско друштво пријављује Централном регистру ради уписа, а ако акционарско друштво води књигу акционара, упис се врши и у ту књигу.

8.3. Повлачење и поништење повлашћених акција, вараната и замјенљивих обвезница

Основ повлачења и поништења

Члан 222.

(1) Оснивачким актом акционарског друштва може се предвидјети:

- а) да акционарско друштво има обавезу и/или право да своје повлашћене акције једне или више класа, ако располаже одговарајућим резервама које се могу употрејибити за те намјене, повуче и поништи у одређеном периоду или у одређеним случајевима, у цјелини или дјелимично и
- б) да су акционари дужни да те акције продају акционарском друштву под условима и на начин из тачке а) овог члана.

(2) Акционарско друштво може да изда и варанте или замјенљиве обвезнице, под условима који обезбјеђују да друштво има обавезу и/или право, кад располаже одговарајућим резервама које се могу употрејибити за те намјене, да повуче и поништи такве хартије од вриједности у одређеном периоду или у одређеним случајевима, у цјелини или дјелимично.

(3) Акционарско друштво повлачи и поништава повлашћене акције, варанте и замјенљиве обвезнице сразмјерно броју акција класе у питању које посједује сваки ималац, осим кад би то захтијевало подјелу акције.

(4) Ако акционарско друштво нема довољно намјенских резерви за извршење одлуке о откупу вараната и замјенљивих обвезница, откуп се врши чим се утврди да друштво има довољно намјенских резерви.

(5) Варанти и замјенљиве обвезнице откупљују се по вриједности утврђеној у вријеме њиховог издавања.

Цијена

Члан 223.

Повлашћене акције откупљују се по њиховој тржишној вриједности, а уколико она не постоји, по вриједности коју утврђује управни одбор у складу са овим законом или овлашћени процјењивач изабран од скупштине акционара, управног одбора или несагласних акционара, у складу са овим законом.

Упис у Централни регистар

Члан 224.

Откуп повлашћених акција, вараната и замјенљивих обвезница, акционарско друштво пријављује Централном регистру ради уписа, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности, а ако акционарско друштво води књигу акционара, откуп уписује и у ту књигу.

8.4. Ограничења исплате

Ограничења плаћања дивиденди и других плаћања

Члан 225.

(1) Затворено акционарско друштво не може вршити исплате својим акционарима ако би након извршене исплате нето имовина друштва била мања од његовог основног капитала, увећаног за резерве које се могу користити за исплате акционарима, у складу с овим законом.

(2) Отворено акционарско друштво не може вршити исплате својим акционарима у случају смањења основног капитала у редовном поступку, у складу са овим законом, ако би:

- а) након извршене исплате нето имовина друштва била мања од његовог основног капитала, увећаног за резерве које се могу користити за исплате акционарима, у складу са овим законом и
- б) у случају дивиденди, износ дивиденди прешао износ добити друштва у протеклој пословној години увећаној за нераспоређену добит и износ повучен из резерви увећан за износ који се мора унијети у резерве у текућој години, у складу са оснивачким актом или статутом и овим законом.

(3) Поред ограничења плаћања у складу са ст. 1. и 2. овог члана, затворено и отворено акционарско друштво не могу вршити плаћања својим акционарима, ако:

- а) би након извршених плаћања друштво било неспособно за плаћање својих дугова који доспијевају у редовном пословању друштва или
- б) на дан плаћања било која доспјела дивиденда на повлашћене акције не би била исплаћена у цијелости.

(4) Изузетно од ст. 1. до 3. овог члана акционарско друштво може извршити плаћања својим акционарима, ако из финансијских извјештаја припремљених у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, произлази да је исплата разумна у датим околностима.

Одговорност акционара и чланова органа друштва за забрањене исплате

Члан 226.

(1) Акционар акционарског друштва одговоран је за враћање друштву исплате које супротно овом закону прими од друштва, ако је знао или је према околностима морао да зна да је исплата забрањена.

(2) Осим акционара у случају из става 1. овог члана одговара и директор друштва или чланови управног одбора, у складу са одредбама овог закона којима се уређује њихова имовинска одговорност.

8.5. Зајам и капитал

Зајам умјесто капитала

Члан 227.

(1) Акционар акционарског друштва који друштву у вријеме пословне кризе не повећа сопствени капитал као добар привредник, већ друштву да зајам, може у стечајном поступку остваривати захтјев за враћање зајма само као стечајни повјерилац са необезбијеђеним потраживањем, у складу са законом којим се уређује стечајни поступак.

(2) Треће лице које акционарском друштву у вријеме из става 1. овог члана да зајам умјесто да му акционари прибаве сопствени капитал, а коме акционар друштва да неко обезбјеђење за враћање зајма, може у стечајном поступку против друштва остваривати захтјев за враћање зајма за износ који није успјело да намири из добијеног обезбјеђења, као стечајни повјерилац са необезбијеђеним потраживањем.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примјењују се и на друге правне послове акционара акционарског друштва и трећих лица који одговарају давању зајма из ст. 1. и 2. овог члана.

(4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана не примјењују се на акционаре друштва чији акционарски капитал не прелази 1/10 основног капитала друштва и који није директор или члан управног одбора друштва.

(5) Ако акционарско друштво у посљедњој години прије подношења приједлога за отварање стечајног поступка над друштвом или након подношења тог приједлога, у случајевима из ст. 1. до 3. овог члана врати зајам, акционар друштва који је дао обезбјеђење за враћање зајма дужан је да тако исплаћени износ врати друштву.

(6) Обавеза из става 5. овог члана постоји до износа датог обезбјеђења акционара за враћање зајма у вријеме враћања зајма.

(7) Акционар друштва ослобађа се обавезе из става 5. овог члана ако предмет датог обезбјеђења повјериоцу стави на располагање друштву.

(8) Одредбе ст. 1. до 7. примјењују се и на друге правне послове давања зајма у смислу облигационих односа.

9. Основни капитал и резерве друштва

9.1.1 Основна начела

Минимални основни капитал

Члан 228.

(1) Минимални новчани улог основног капитала затвореног акционарског друштва на дан уписа у регистар износи 20.000 конвертибилних марака.

(2) Минимални новчани улог основног капитала отвореног акционарског друштва на дан уписа у регистар износи 50.000 конвертибилних марака.

(3) Посебним законом за оснивање финансијских, осигуравајућих организација, као и привредних друштава која обављају законом одређене дјелатности као акционарска друштва може се одредити већи новчани дио минималног основног капитала.

(4) Регистрација повећања основног капитала из средстава друштва и смањења основног капитала затвореног акционарског друштва врши се једном годишње.

(5) На повећање и смањење основног капитала, као и на одржање тог капитала и одржавање скупштине акционара приликом губитка који не прелази 50 % основног капитала затвореног акционарског друштва, сходно се примјењују одредбе овог закона о повећању, смањењу и одржавању основног капитала, као и одредбе о одржавању скупштине акционара отвореног акционарског друштва.

Минимална номинална вриједност акција

Члан 229.

- (1) Акционарско друштво може издавати обичне и повлашћене акције.
- (2) Најнижа номинална вриједност акција не може бити мања од једне конвертибилне марке, а ако је већа онда мора бити дјељива са десет.
- (3) Акције у укупној вриједности за акционарска друштва не могу се издавати на износ који је мањи од најнижег износа основног капитала из члана 228. овог закона.
- (4) Учешће акција у основном капиталу одређује се односом номиналне вриједности тих акција и укупне номиналне вриједности свих уплаћених акција.

Подјела и спајање акција и одржавање вриједности основног капитала

Члан 230.

- (1) Акционарско друштво може подијелити сваку акцију било које класе на двије или више акција исте класе и истовремено смањити номиналну вриједност акција те класе, чиме се не мијења основни капитал.
- (2) Акционарско друштво може све акције било које класе спојити у мањи број акција дате класе и истовремено повећати њихову номиналну вриједност, чиме се не мијења основни капитал.
- (3) Акционарско друштво може поништити сопствене акције које је стекло или откупило на терет резерви, при чему се укупна номинална вриједност осталих акција повећава за износ употребљених резерви, чиме се не мијења основни капитал друштва.
- (4) Спајање и подјела акција из ст. 1. до 3. овог члана акционарско друштво може да врши ако се тиме не повређују права ималаца вараната као ни ималаца замјенљивих обвезница.
- (5) У случају да спајањем акција остају дијелови акције чија је номинална вриједност мања од вриједности из члана 229. став 2. овог закона, друштво је дужно да их откупи по тржишној вриједности, а ако нема тржишне вриједности, по вриједности која се утврди од независног процјењивача, у складу с овим законом.
- (6) Спајање и подјела акција повлачи промјену оснивачког акта у дијелу којим је одређен број и номинална вриједност акција, што се врши у складу са овим законом.
- (7) Вриједност нето капитала акционарског друштва стално се одржава на нивоу који је једнак или већи од законом прописане вриједности минималног основног капитала уређене чланом 228. овог закона.

(8) Ако се нето капитал акционарског друштва из било којих разлога смањи испод вриједности из става 1. овог члана, акционарско друштво дужно је да га обезбиједи у року од шест мјесеци од дана тог смањења, осим ако у том року не промијени правну форму привредног друштва.

(9) Ако друштво не поступи у року и на начин из става 2. овог члана, отвара се поступак ликвидације.

9.1.2 Резерве друштва

Члан 231.

(1) Резерве акционарског друштва чине законске резерве, резерве капитала, статутарне и друге резерве.

(2) Акционарско друштво је обавезно да у законске резерве уноси 5 % добити текуће године умањене за губитак из претходне године, све док те резерве заједно са резервама капитала не достигну висину од најмање 10 % основног капитала или статутом одређени већи дио основног капитала.

(3) Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ из претходног става овог члана могу се користити и за повећање основног капитала.

(4) У резерве капитала акционарско друштво уноси :

- а) дио уплаћеног износа за који се издају акције који прелази номинални износ акција,
- б) дио износа уплаћеног друштву за стицање замјенских обвезница или обвезница са опцијом куповине акција који прелази номинални износ издатих обвезница,
- в) износе додатних плаћања чланова друштва ради стицања посебних права у друштву и
- г) износ за који је поједностављено смањен основног капитал да би се средства унијела у резерве капитала.

(5) Резерве капитала могу се користити за:

- а) покриће губитка и
- б) повећање основног капитала под условима из члана 247. став 7. овог закона.

(6) Акционарско друштво може својим оснивачким актом прописати и статутарне резерве, њихову висину и намјене за које се могу користити те резерве. У статутарне резерве могу се уносити само износи који потичу из добити акционарског друштва.

9.2. Повећање основног капитала

9.2.1. Основна начела

Доношење одлуке

Члан 232.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва повећава се одлуком скупштине акционара, осим у случају одобреног капитала када такву одлуку може донијети и управни одбор, у складу са чланом 200. ст. 4. до 6. овог закона.

(2) Одлуком о повећању основног капитала отвореног акционарског друштва мијења се оснивачки акт.

(3) Одлуком о повећању основног капитала отвореног акционарског друштва одређује се износ повећања, начин повећања, вријеме уплате, као и друга питања у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(4) Одлука о новој емисији акција по основу нових улога може се донијети тек након потпуне уплате већ уписаних акција из претходне успјеле емисије, осим ако је оснивачким актом или одлуком о емисији предвиђено да се основни капитал може повећати ако је уплаћено најмање 9/10 уписаних акција.

(5) Ограничење из става 4. овог члана не примјењује се приликом повећања основног капитала при статусним промјенама, као и у случају повећања основног капитала издавањем акција запосленима у друштву и повезаним друштвима.

Начини повећања

Члан 233.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва може се повећати:

- а) новим улозима,
- б) претварањем замјенљивих обвезница у акције и уписом акција по основу права ималаца вараната на такав упис (условно повећање) и
- в) из средстава друштва.

(2) При повећању основног капитала отвореног акционарског друштва врши се издавање нових акција или се повећава номинална вриједност постојећих акција.

Врсте емисије

Члан 234.

(1) Акције отвореног акционарског друштва при повећању основног капитала могу се издавати путем приватне (затворене) емисије и јавне (отворене) емисије.

(2) Приватна емисија акција у смислу става 1. овог члана је емисија намијењена постојећим акционарима и имаоцима вараната и замјенљивих обвезница и/или ограниченом броју институционалних инвеститора којима такав статус утврди Комисија за хартије од вриједности, у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(3) Јавна емисија из става 1. овог члана је емисија у којој се упис и уплата акција врши на основу јавне понуде неодређеном броју лица.

(4) Затворено акционарско друштво може да врши приватну емисију, а отворено акционарско друштво поред јавне емисије може да врши и приватну емисију.

Вриједност акција из нове емисије

Члан 235.

Акције из нове емисије продају се по тржишној цијени утврђеној у складу са прописима којима се уређује тржиште хартија од вриједности.

9.2.2. Повећање основног капитала новим улозима

Повећање основног капитала улозима у новцу

Члан 236.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва повећава се новим улозима који могу бити само новчани у складу са одлуком о повећању тог капитала.

(2) Одлука из става 1. овог члана је ништава ако се повећање капитала не упише у регистар у року од шест мјесеци од дана доношења одлуке.

(3) Рок из става 2. овог члана не тече за вријеме док траје спор по тужби којом се та одлука побија и за вријеме док се не добије одобрење Комисије за хартије од вриједности.

Упис нових акција

Члан 237.

(1) Акције из емисије којом се основни капитал отвореног акционарског друштва повећава новим улозима уписују се и издају, у складу с овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) Емисија из става 1. овог члана по основу повећања је успјела ако се испуне услови из одлуке о емисији и објављеног проспекта, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(3) Уписане акције из емисије из става 1. овог члана новим улозима уплаћују се у складу с одлуком о емисији и са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(4) Акције отвореног акционарског друштва по основу нових улога могу се издавати и преузимаоцима емисије, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(5) Ако се нове акције при повећању основног капитала отвореног акционарског друштва новим улозима издају по вишој продајној цијени од номиналне вриједности, тај вишак представља премију емисије.

(6) Ако се акције нове емисије при повећању основног капитала издају изнад номиналне вриједности, вишак мора да буде уплаћен прије регистрације повећања основног капитала.

Обавјештавање Комисије за хартије од вриједности и упис у Централни регистар

Члан 238.

(1) Ако је емисија акција по основу нових улога успјела у складу са овим законом, о томе се обавјештава Комисија за хартије од вриједности, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) По пријему рјешења Комисије за хартије од вриједности о успјешности емисије акција по основу нових улога, подноси се захтјев Централном регистару, ради уписа новоиздатих акција у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(3) Промјене из става 1. овог члана уписују се и у књигу акционара.

Стицање акција

Члан 239.

(1) Акције се стичу уписом на власничке рачуне акционара у Централном регистру.

(2) Нове акције могу се стицати након уписа у Централни регистар претходне емисије. Нове акције издате прије овог уписа ништаве су, а за штету из таквог издавања имаоцима акција солидарно одговарају издавалац и управни одбор друштва.

Регистрација и објављивање повећања капитала

Члан 240.

(1) Повећање основног капитала отвореног акционарског друштва новим улозима региструје се и објављује у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Основни капитал отвореног акционарског друштва је повећан даном регистрације повећања тога капитала у судски регистар.

9.2.3. Условно повећање основног капитала

Претпоставке

Члан 241.

(1) Скупштина акционара при доношењу одлуке о емисији замјенљивих обвезница и вараната може истовремено донијети одлуку о условном повећању основног капитала за износ којим би се покрила права ималаца ових хартија за њихову конверзију у акције (условно повећање капитала).

(2) Износ основног капитала из става 1. овог члана не може прећи половину основног капитала отвореног акционарског друштва који постоји у тренутку доношења те одлуке.

(3) Одлука скупштине акционара супротна одлуци о условном повећању основног капитала, ништава је.

Садржај одлуке

Члан 242.

У одлуци о условном повећању основног капитала отвореног акционарског друштва наводи се:

- а) намјена условног повећања основног капитала,
- б) лица која се могу користити правом првенства при упису акција (имаоци вараната и замјенљивих обвезница),
- в) рок у коме се остварује условно повећање капитала и услови за коришћење права,
- г) цијена по којој се издају акције или методе по којима се она може одредити ради остваривања права ималаца вараната и
- д) расподјела права из тачке б) овог члана, вријеме за које се имаоци тог права могу користити тим правом, као и вријеме чекања да га први пут користе, а које не може бити краће од двије године од дана доношења одлуке.

Изјава о остварењу права уписа и замјене

Члан 243.

(1) Права уписа ималаца замјенљивих обвезница извршавају се њиховом писаном изјавом да их претварају у акције. Давање ове изјаве замјењује упис акција и плаћање акција.

(2) Права уписа акција ималаца вараната извршавају се њиховом писаном изјавом о упису акција друштва при новој емисији ради повећања основног капитала новим улозима, у складу са овим законом.

(3) У изјави из ст. 1. и 2. овог члана наводи се број акција које се уписују и њихова номинална вриједност, класа акција ако се издају акције више класа, као и дан доношења одлуке.

(4) Изјава о упису акција која не садржи податаке из става 3. овог члана или која садржи ограничење обавезе даваоца изјаве, ништава је.

(5) Ако се и поред ништавости изјаве о праву уписа издају акције, давалац изјаве не може се позивати на ништавост изјаве ако је на основу ње остваривао права као акционар и испуњавао обавезе акционара.

(6) Према акционарском друштву не дјелују ограничења која нису садржана у изјави о праву уписа.

Обавјештавање Комисије за хартије од вриједности и упис у Централни регистар

Члан 244.

(1) О окончању поступка из члана 243. овог закона обавјештава се Комисија за хартије од вриједности, у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) По пријему рјешења Комисије за хартије од вриједности о успјешности емисије акција по основу нових улога, подноси се захтјев Централном регистару, ради уписа новоиздатих акција у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(3) Подаци из става 2. овог члана уписују се и у књигу акционара.

Стицање акција

Члан 245.

(1) Под стицањем акција сматра се упис на власничке рачуне акционара у Централном регистру.

(2) Управни одбор отвореног акционарског друштва издаје акције у замјену за замјенљиве обвезнице под условом да се разлика између већег износа за који су издате те обвезнице и износа за који су издате те акције, покрије из осталих резерви, ако се резерве могу употријебити за ту намјену, или додатном уплатом лица које је овлашћено за замјену обвезнице.

Регистрација и објављивање повећања капитала

Члан 246.

(1) Заступници отвореног акционарског друштва подносе пријаву за регистрацију повећања основног капитала по основу акција издатих замјеном замјенљивих обвезница и остварењем првенственог права уписа акција ималаца вараната.

(2) Уз пријаву из става 1. овог члана за регистрацију, прилажу се и други докази и исправе утврђени законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

9.2.4. Повећање основног капитала из средстава друштва

Претпоставке

Члан 247.

(1) Скупштина отвореног акционарског друштва може одлучити да се основни капитал друштва повећа претварањем резерви и нераспоређене добити у основни капитал друштва.

(2) Одлука из става 1. овог члана садржи износ повећања основног капитала, износ средстава резерви, резерве које се претварају у основни капитал, означавање да ли се издају нове акције за тај износ или се повећава номинална вриједност.

(3) Одлука о повећању основног капитала отвореног акционарског друштва ништава је ако се повећање капитала не упише у регистар у року од три мјесеца од дана доношења одлуке.

(4) Резерве и нераспоређена добит акционарског друштва не могу се претворити у основни капитал ако је у финансијским извјештајима на којем се заснива одлука исказан губитак. Резерве за одређену намјену могу се претворити у основни капитал само ако је то у складу са том намјеном.

(5) Одлука о повећању основног капитала отвореног акционарског друштва из средстава друштва заснива се на посљедњим финансијским извјештајима претходне пословне године ако су потврђени од независног ревизора и усвојени највише 90 дана прије подношења пријаве за упис у регистар повећања основног капитала.

(6) Ако скупштина отвореног акционарског друштва не именује посебне независне ревизоре за финансијске извјештаје из става 4. овог члана, сматра се да је

именован онај независни ревизор којег је за независну ревизију посљедњих финансијских извјештаја одредила скупштина акционара.

(7) Нераспоређена добит и резерве које се претварају у основни капитал акционарског друштва морају бити исказане у финансијским извјештајима. Законске резерве се могу претворити у основни капитал само ако заједно са резервама капитала прелазе проценат основног капитала акционарског друштва из члана 231. став 2. овог закона.

Имаоци права по основу повећања основног капитала из средстава друштва

Члан 248.

(1) Право на акције по основу повећања основног капитала отвореног акционарског друштва из средстава друштва расположивих за те намјене имају акционари друштва на дан пресјека утврђеног у складу са чланом 213. овог закона.

(2) Одлука скупштине акционара која није у складу са ставом 1. овог члана, ништава је.

(3) Право из става 1. овог члана имају и уписници акција, односно акционари са дјелимично плаћеним акцијама сразмјерно учешћу њиховог уплаћеног дијела у основном капиталу друштва.

(4) Право из става 1. овог члана припада и сопственим акцијама друштва сразмјерно њиховом учешћу у постојећем основном капиталу друштва.

Право на дио акције

Члан 249.

(1) Ако се при повећању основног капитала отвореног акционарског друштва из средстава друштва стекне право на дио једне нове акције у постојећем основном капиталу друштва, то право се може преносити и наслиједити.

(2) Права из нове акције могу се користити ако се права из става 1. овог члана која заједно дају цијелу акцију сједине код једног акционара или ако више ималаца права на дио акције заједно чине цијелу акцију, одлуче да заједно користе та права.

Право на дивиденду и подјелу ликвидационе масе

Члан 250.

Нове акције стечене по основу повећања основног капитала отвореног акционарског друштва из средстава друштва, учествују у праву на дивиденду и у подјели ликвидационе масе.

Обавјештавање Комисије за хартије од вриједности и упис у Централни
регистар

Члан 251.

(1) О окончању поступка из чл. 247. и 248. овог закона обавјештава се Комисија за хартије од вриједности у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(2) По пријему рјешења Комисије за хартије од вриједности из става 1. овог члана, обавјештава се без одгађања Централни регистар, ради уписа новоиздатих акција по овом основу и њихових акционара, односно ради уписа повећања номиналне вриједности постојећих акција.

(3) Ако отворено акционарско друштво води књигу акционара, подаци из става 2. овог члана уписују се и у књигу акционара.

Стицање акција

Члан 252.

(1) Нове акције по основу повећања основног капитала из средстава друштва уписују се на власничке рачуне акционара у Централном регистру након уписа из члана 251. став 2. овог закона.

(2) Нове акције издате акционарима прије уписа у Централни регистар из става 1. овог члана ништаве су, а за штету од тог издавања имаоцима акција солидарно одговарају емитент и управни одбор.

9.3. Смањење основног капитала

9.3.1. Основно начело

Одлука

Члан 253.

(1) Одлуку о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва поништењем сопствених акција као и поништењем акција по другим основима утврђеним оснивачким актом друштва, доноси скупштина акционара.

(2) Одлуком о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва утврђује се обим, циљ, врста и начин спровођења смањења основног капитала.

(3) Одлуком о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва мијења се оснивачки акт.

Врсте смањења

Члан 254.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва може се смањити у редовном поступку, поједностављеном поступку и поступку смањења ради претварања у резерве.

(2) Смањење основног капитала отвореног акционарског друштва по једном основу може се вршити истовремено са повећањем његовог основног капитала по другом основу.

9.3.2. Смањење у редовном поступку

Начини

Члан 255.

Смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку врши се:

- а) поништењем стечених сопствених акција и повлачењем и поништењем акција у посједу акционара,
- б) смањивањем номиналне вриједности акција и
- в) исплатом уплаћеног износа акционарима за акције које нису у потпуности уплаћене и неиздавањем тих акција.

Поништење сопствених акција и повлачење и поништење акција

Члан 256.

(1) При смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва прво се поништавају сопствене акције које се у складу са чланом 219. став 3. овог закона морају поништити.

(2) Ако друштво нема сопствених акција, основни капитал отвореног акционарског друштва може се смањити повлачењем акција од акционара и њиховим поништењем у складу са чл. 222. до 224. овог закона.

(3) Повлачење и поништење акција од акционара и смањење основног капитала у редовном поступку по том основу може се вршити у складу са одредбама овог закона о заштити права повјерилаца отвореног акционарског друштва.

(4) Став 3. овог члана не примјењује се у случајевима када не долази до смањења тог капитала, и то:

- а) када се ради о повлачењу и поништењу акција које су у потпуности уплаћене а поништавају се истовремено када су дате бесплатно на располагање друштву,
- б) када се акције које су у потпуности уплаћене повлаче и поништавају исплатом на терет средстава која су расположива за те намјене, а у складу са ограничењима плаћања уређеним чланом 225. овог закона,
- в) у случају када се уз поништење повучених акција повећа номинална вриједност неповучених издатих акција до износа који је довољан да се избјегне смањење основног капитала, а повучене и поништене акције су стечене из средстава која су расположива за те намјене, а у складу са чланом 225. овог закона и
- г) у случају истовременог издавања нових акција у номиналној вриједности повучених акција, у складу са одредбама овог закона о минималном основном капиталу друштва.

Примјена

Члан 257.

На смањење основног капитала смањењем номиналне вриједности, као и на смањење уписаног капитала акционарског друштва по основу исплате уплаћеног износа акционарима за акције које нису у потпуности уплаћене и неиздавањем тих акција, сходно се примјењују одредбе члана 256. овог закона.

Начело равноправности

Члан 258.

(1) Одлуком о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку не може се повриједити принцип равноправности акционара исте класе.

(2) Равноправност акционара исте класе обезбјеђује се сразмјерним повлачењем и поништењем акција од акционара, односно сразмјерним смањењем номиналне вриједности свих акција акционара дате класе акција, као и повлачењем и поништењем акција и смањењем основног капитала куповином од акционара на берзи и другим уређеним јавним тржиштима или јавном понудом акционарима у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности, оснивачким актом и одлуком скупштине о смањењу основног капитала. Понуда за куповину акција ради повлачења и поништења садржи назнаку броја акција које се откупљују.

(3) Ако је износ смањења основног капитала отвореног акционарског друштва одлуком о смањењу одређен као фиксни износ, а спровођењем поступка повлачења и поништења акција од акционара на берзи или другим уређеним јавним тржиштима или путем јавне понуде, не оствари се тај износ, мора се измијенити одлука скупштине о износу смањења или изабрати нови начин смањења основног капитала.

(4) Равноправност акционара исте класе обезбјеђује се и смањењем основног (уписаног) капитала отвореног акционарског друштва неиздавањем неплаћених акција акционарима који су у доцњи са плаћањем и исплатом акционарима износа које су уплатили друштву за те акције, у складу са овим законом.

Објава одлуке и заштита повјерилаца

Члан 259.

(1) Одлука о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку објављује се два пута у најмање једном дневном листу који је доступан на цијелој територији Републике Српске у размаку од 30 дана, са позивом повјериоцима да пријаве своја потраживања.

(2) Повјериоци чија су недоспјела потраживања настала прије посљедње објаве одлуке о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва могу тражити обезбјеђење тих потраживања (или исплату потраживања иако нису доспјела ако је тако одређено предметном одлуком), у року од 90 дана од дана друге објаве те одлуке. Обезбјеђење не могу тражити повјериоци који у случају стечаја имају право првенственог намирења из стечајне масе дужника, као ни други повјериоци са обезбјеђеним потраживањем.

(3) У случају смањења основног капитала у редовном поступку отвореног акционарског друштва, исплате акционарима могуће су по истеку 90 дана од друге објаве те одлуке у дневним новинама и након пружања обезбјеђења или подмирења потраживања повјериоцима који су благовремено пријавили потраживања.

Обавјештавање Комисије за хартије од вриједности и упис у Централни регистар

Члан 260.

(1) О спроведеном смањењу основног капитала отворено акционарско друштво обавјештава Комисију за хартије од вриједности, ради уписа промјене у складу са законом којим се регулише тржиште хартија од вриједности.

(2) По пријему рјешења Комисије за хартије од вриједности из става 1. овог члана, обавјештава се без одгађања Централни регистар, ради уписа на власничке рачуне акционара смањења броја акција по основу повлачења и поништаја акција или ради уписа смањења номиналне вриједности акција, односно ради брисања уписаних акција које су дјелимично уплаћене и чијим је акционарима исплаћен раније уплаћени износ.

(3) Смањење основног односно уписаног капитала у складу са ставом 1. овог члана уписује се и у књигу акционара.

Регистрација смањења основног капитала, објављивање и дејство

Члан 261.

(1) Смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку пријављује се за регистрацију и објављује у „Службеном гласнику Републике Српске“ у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку не може се регистровати прије испуњења захтјева повјерилаца из члана 259. овог закона.

(3) Основни капитал отвореног акционарског друштва смањен је даном регистрације тог смањења за номинални износ повучених и поништених акција, односно за износ смањења номиналне вриједности акција.

(4) Смањење основног капитала објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“ у року од 15 дана од дана уписа у судски регистар.

9.3.3. Смањење у поједностављеном поступку

Принцип

Члан 262.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва може се смањити на поједностављен начин ради изравнавања са нижом вриједношћу нето имовине, да би се покрили губици, а у одлуци о смањењу основног капитала наводи се да се капитал смањује са тим циљем.

(2) Смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у поједностављеном поступку ради покривања губитака може се вршити само ако друштво не располаже нераспоређеном добити и под условом да има законске резерве у складу са чланом 231. став 2. овог закона.

(3) На смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у поједностављеном поступку не примјењују се одредбе овог закона о позиву повјериоцима и заштити права повјерилаца приликом смањења основног капитала у редовном поступку.

(4) На смањење основног капитала из става 1. овог члана, у поједностављеном поступку примјењују се чл. 255. до 258. и чл. 260. и 261. овог закона.

9.3.4. Смањење претварањем у резерве

Лимит

Члан 263.

(1) На смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у случају преноса у резерве које не прелази 10 % основног капитала за покривање будућих губитака друштва или за повећање основног капитала из средстава друштва не примјењују се одредбе овог закона о позиву повјериоцима и заштити права повјерилаца при смањењу основног капитала у редовном поступку.

(2) При смањењу основног капитала из става 1. овог члана у резерве се уноси износ једнак номиналној вриједности повучених и поништених акција по овом основу смањења основног капитала.

(3) На смањење основног капитала из става 1. овог члана примјењују се чл. 255. до 258. и чл. 260. и 261. овог закона.

9.3.5. Исказивање основног капитала након смањења

Правило

Члан 264.

(1) Одлука о смањењу основног капитала доноси се истовремено са одлуком о усвајању финансијског извјештаја.

(2) Информација о смањењу основног капитала отвореног акционарског друштва објављује се у складу са прописима којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

9.3.6. Истовремено смањење и повећање

Највећи износ смањења

Члан 265.

(1) Основни капитал отвореног акционарског друштва може да се смањи смањењем у редовном поступку само до износа минималног основног капитала овог друштва прописаног чланом 228. став 2. овог закона. У случају смањења основног капитала испод прописаног минималног износа основног капитала покреће се поступак ликвидације или стечаја друштва у складу са законом.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, могуће је и смањење основног капитала отвореног акционарског друштва у редовном поступку испод тог минимума ако се истовремено са одлуком о смањењу основног капитала по једном основу донесе и одлука о повећању тог капитала по другом основу тако да основни капитал достигне прописани минимални износ.

(3) Одлуке о смањењу основног капитала у редовном поступку и о истовременом повећању основног капитала отвореног акционарског друштва ништаве су ако се повећање, односно смањење основног капитала не региструје најкасније у року од 120 дана од дана доношења. Овај рок не тече за вријеме док траје спор по тужби за побијање одлуке о смањењу или о повећању основног капитала.

(4) Одредбе члана 229. овог закона о минималној номиналној вриједности акција примјењују се и кад се врши истовремено смањење и повећање основног капитала.

10. Скупштина акционара

10.1. Опште правило

Остваривање права акционара

Члан 266.

(1) Скупштину акционарског друштва чине акционари.

(2) Сваки акционар, у складу са статутом, лично или преко пуномоћника има право учествовања у раду скупштине акционара, право гласа ако има акције са правом гласа, право подношења приједлога и добијања одговора у вези са питањем из дневног реда, као и право постављања питања у вези са дневним редом у складу са овим законом.

(3) Одредбе члана 131. ст. 2. до 4. овог закона о једночланом друштву с ограниченом одговорношћу сходно се примјењују и на акционарско друштво са једним акционаром.

(4) Скупштини акционара, по правилу, присуствују и учествују у раду – директор или чланови управног одбора и независни ревизор.

10.2. Врсте скупштине

Годишња скупштина

Чла 267.

(1) Скупштина акционара сазива се и одржава једном годишње (годишња скупштина) најкасније у року од 90 дана од дана подношења финансијских извјештаја надлежном органу за сваку пословну годину у складу са рачуноводственим прописима или шест мјесеци након завршетка пословне године.

(2) Годишња скупштина одржава се на дан и у вријеме утврђено оснивачким актом, односно одлуком управног одбора у складу са овим законом и оснивачким актом.

(3) Годишња скупштина акционара одржава се у сједишту друштва, ако оснивачким актом акционарског друштва није друкчије одређено.

(4) Неодржавање годишње скупштине у вријеме из става 2. овог члана не утиче на ваљаност других радњи акционарског друштва.

Ванредна скупштина и њено сазивање од мањинских акционара

Члан 268.

(1) Акционарско друштво може сазвати и ванредну скупштину акционара, и то:

- а) на захтјев 1/3 чланова управног одбора или било ког другог лица које је овлашћено оснивачким актом да сазове ванредну скупштину,
- б) на захтјев ликвидатора друштва, ако је друштво у ликвидацији и
- в) по писаном захтјеву акционара са најмање 10 % акција са правом гласа о питању предложеном за ванредну скупштину.

(2) Захтјев из става 1. тачка в) овог члана мора бити датиран, потписан од свих акционара који га подносе и мора да садржи приједлог дневног реда, као и податке о: идентификацији тих акционара; броју акција које сваки од њих посједује; циљу или циљевима због којих се скупштина сазива.

(3) Захтјев из става 1. тачка в) овог члана за сазивање скупштине сматра се да је примљен у акционарском друштву ако је адресован и уручен на управни одбор друштва у сједиште друштва означено у оснивачком акту.

(4) Дан на који се утврђује листа акционара који су овлашћени да поднесу захтјев за ванредну скупштину је датум стављања првог потписа на тај захтјев.

(5) Управни одбор акционарског друштва дужан је да донесе одлуку о прихватању или одбијању сазивања ванредне скупштине најкасније у року од десет дана од дана пријема захтјева. Управни одбор дужан је да на адресу наведену у захтјеву, најкасније у року од седам дана од дана доношења ове одлуке, обавијести о томе свако лице које је захтијевало сазивање ванредне скупштине. Одлука о одбијању сазивања ванредне скупштине обавезно садржи разлоге одбијања.

(6) Захтјев за сазивање скупштине који је поднио овлашћени подносилац, биће одбијен:

- а) када није поднесен у складу са ставом 1. тачка в) и ст. 2. до 5. овог члана,
- б) када акционари који су поднијели захтјев не посједују или не заступају прописани проценат гласова и
- в) када ниједно од предложених питања за дневни ред ванредне скупштине није у дјелокругу скупштине.

(7) Ванредна скупштина може одлучивати једино о питањима наведеним у захтјеву поднесеним у складу са ставом 1. тачка в) и ст. 2 до 4. овог члана.

Скупштина по налогу суда

Члан 269.

(1) Ако се годишња скупштина акционарског друштва не одржи у прописаном року, надлежни суд у ванпарничном поступку може наложити њено одржавање на захтјев акционара који има право да присуствује и да гласа на годишњој скупштини или директора, односно члана управног одбора друштва. Суд има овлашћење да именује привременог заступника са овлашћењем да сазове и предједава сједници скупштине и утврди мјесто и датум одржавања, као и дневни ред сједнице у складу с овим законом.

(2) Ако се ванредна скупштина акционарског друштва не одржи најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтјева или на дан који утврди управни одбор у складу са чланом 268. став 5, надлежни суд у ванпарничном поступку може наложити њено одржавање по захтјеву било ког акционара који је потписник захтјева за сазивање.

(3) У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана суд у ванпарничном поступку дужан је да донесе рјешење у року од 48 сати од пријема захтјева.

(4) Трошкове одржавања било које скупштине акционара по налогу суда сноси акционарско друштво.

Ванредна скупштина затвореног акционарског друштва

Члан 270.

Ванредна скупштина акционара затвореног акционарског друштва одржава се и без сазивања и објављивања дневног реда у складу са овим законом ако јој присуствују сви акционари са правом гласа и ако се ниједан акционар томе не противи, ако оснивачким актом и статутом није друкчије одређено.

Ванредна скупштина акционарског друштва у случају пословања са губитком

Члан 271.

Скупштина акционарског друштва обавезно се сазива без одгађања, ако се приликом израде финансијских извјештаја или у другим случајевима утврди да акционарско друштво послује са губитком који не прелази износ од 50 % основног капитала.

10.3. Поступак сазивања, обавјештавања и рада

Правила

Члан 272.

(1) Писани позив за сједницу скупштине акционара упућује се сваком акционару најкасније 30 дана и најраније 60 дана прије дана одржавања сједнице скупштине, а

писани позив сваком акционару за ванредну скупштину даје се најкасније 15 дана и најраније 30 дана прије дана сједнице скупштине. Позив се доставља поштом или електронском поштом, ако је акционар дао писану сагласност за обавјештење електронском поштом, сваком акционару који има право гласа на скупштини. Позив доставља или организује достављање председник управног одбора или други члан одбора или друго лице које је овлашћено да сазове скупштину.

(2) Акционарско друштво уз писани позив из става 1. овог члана доставља финансијске извјештаје, заједно са извјештајем независног ревизора, извјештајем управног одбора о пословању друштва, текст било ког приједлога за промјене оснивачког акта, опис било ког уговора или другог правног посла предложеног за одобрење, као и друге акте у складу са оснивачким актом друштва, овим законом, законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и другим законом.

(3) Дан достављања позива из става 1. овог члана у смислу овог закона сматра се дан слања поштом препорученом пошиљком или електронском поштом.

(4) Изузетно од става 1. овог члана отворено акционарско друштво, ако је тако одређено оснивачким актом, може умјесто упућивања индивидуалног позива сваком акционару да објављује позив за сједницу скупштине акционара без прекида и на Интернет страници друштва током времена из става 1. овог члана и уз то да објави позив у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на територији Републике Српске, најмање 30 дана и највише 60 дана прије одржавања, у случају годишње скупштине, и не мање од 15 дана ни више од 30 дана прије дана одржавања, у случају ванредне скупштине.

(5) Обавјештење о годишњој скупштини из става 4. овог члана обавезно садржи вријеме и мјесто одржавања, приједлог дневног реда сједнице скупштине са знаком питања о којима се гласа на скупштини и приједлоге одлука о којима се одлучује на тој сједници (посебно укључујући избор чланова управног одбора и приједлог за расподјелу дивиденди), као и навод да друштво обезбјеђује копију финансијског извјештаја, заједно са извјештајем независног ревизора, извјештајем управног одбора о пословању друштва, текст било ког приједлога за промјене оснивачког акта, опис било ког уговора или другог правног посла предложеног за одобрење, као и друга акта у складу са оснивачким актом друштва, овим законом, законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности и другим законом, сваком акционару који то захтијева, у сједишту друштва у редовно радно вријеме.

(6) Обавјештење о ванредној скупштини из става 4. овог члана обавезно садржи вријеме и мјесто одржавања сједнице скупштине, опис разлога због ког се сазива и дневни ред који предлажу лица која сазивају или захтијевају њено сазивање.

Одустанак акционара од обавјештења

Члан 273.

Ако је законом, оснивачким актом или статутом обавезно писано обавјештавање акционара и ако акционар одустане од тог обавјештавања писаним путем, обавјештење из члана 272. став 4. овог закона има правно дејство послатог писаног позива.

Право приговора

Члан 274.

(1) Акционар који присуствује скупштини нема право приговора на изостанак обавјештења или недостатак обавјештења о сазивању сједнице скупштине.

(2) Изузетно од става 1. овог члана акционар који присуствује сједници скупштине може ставити образложен приговор на обавјештење које не садржи све прилоге у складу са чланом 272. ст. 5. и 6. овог закона у писаној форми на почетку те сједнице или за вријеме њеног одржавања или предузимајући неку радњу на скупштини зато што прописно обавјештење није дато.

(3) О приговору из става 2. овог члана одлучује се на начин одређен статутом друштва и пословником скупштине.

Дневни ред

Члан 275.

(1) На сједници скупштине акционара може се одлучивати само о тачкама дневног реда које су ваљано објављене и уврштене у дневни ред у складу са овим законом, а може се расправљати и о другим питањима.

(2) Акционар или акционари који имају најмање 10 % акција са правом гласа за избор управног одбора друштва могу предложити и захтијевати да се највише два нова питања укључе у дневни ред скупштине.

(3) Приједлог из става 2. овог члана мора се сачинити у писаној форми у року од седам дана од дана објаве годишњег сазива сједнице скупштине, односно у року од пет дана од дана објаве сазива сједнице ванредне скупштине.

(4) Приједлог из ст. 2. и 3. овог члана који се доставља управном одбору у сједишту друштва, садржи разлоге за давање приједлога, укључујући и приједлог одлуке као и имена акционара који дају приједлог и број гласова којим располажу.

(5) Акционар из става 2. овог члана не може да се рачуна у више од једне групе која посједује наведени проценат гласова.

(6) Ако управни одбор акционарског друштва пропусти да у року 72 сата од дана пријема захтјева одговори на захтјев акционара у складу са ставом 2. овог члана, или ако

он одбије захтјев, надлежни суд у ванпарничном поступку има овлашћење, по захтјеву било ког од тих акционара који се мора поднијети у даљем року од 48 сати, да наложи да се њиховом захтјеву удовољи, о чему доноси одлуку у року од 48 сати након пријема захтјева.

Предсједник скупштине

Члан 276.

- (1) Раду скупштине акционара предсједава предсједник скупштине.
- (2) Предсједник скупштине бира се на почетку сједнице ако је приједлог у складу са овим законом уврштен у дневни ред.
- (3) Предсједник скупштине бира се у складу са оснивачким актом или статутом друштва.
- (4) Пословник о раду скупштине акционара на приједлог предсједника скупштине доноси скупштина.

Листа акционара и дан утврђивања састава скупштине

Члан 277.

- (1) Право учешћа и право гласа на скупштини остварује се на основу извјештаја Централног регистра који садржи ознаку акције, податке о власницима, броју и номиналној вриједности акција са стањем на дан доношења одлуке о сазивању скупштине.
- (2) Листа акционара из става 1. овог члана мора бити доступна у сједишту друштва свим акционарима који имају право гласа на скупштини, ради остваривања права увида и копирања, као и могућности стављања приговора на било које неисправности на листи.

Лично гласање или гласање преко пуномоћника

Члан 278.

- (1) Акционар може да гласа лично или преко једног пуномоћника, у складу са законом и статутом акционарског друштва.
- (2) Акционар може дати пуномоћ у писаној форми одређеном лицу, са одређивањем његовог пуног имена и подацима о броју, врсти и класи посједованих акција за које се даје пуномоћ. Пуномоћ се може дати и електронским путем под условом да је обезбијеђена аутентичност те изјаве, ако се тако одреди оснивачким актом или статутом друштва.
- (3) Пуномоћ се даје пуномоћнику и доставља у сједиште акционарског друштва.

(4) Пуномоћ се може дати за једну или више скупштина, на одређено вријеме или до опозива. Када је пуномоћ дата за једну или више скупштина важи и за поновљену скупштину без обзира на разлоге понављања.

(5) Ако пуномоћ садржи упутства или налоге за остваривање права гласа, пуномоћник је дужан да поступа по њима, а ако пуномоћ не садржи упутство, пуномоћник остварује право гласа савјесно и у најбољем интересу акционара.

(6) Директор или чланови управног одбора, чланови извршног одбора и контролни акционари, не могу бити пуномоћници за акционаре запослене у друштву и повезана лица у смислу овог закона.

(7) Ако акционар који има право гласа на скупштини пренесе акцију на новог акционара прије дана одржавања сједнице скупштине, а након дана утврђивања акционара у складу са чланом 277. овог закона, задржава право учествовања на сједници и право гласа.

(8) Пуномоћник је дужан да обавијести акционаре који су му дали пуномоћ о гласању у скупштини.

(9) Одговорност пуномоћника акционара за остваривање права гласа за акционаре у складу са ст. 5. и 8. овог члана не може се унапријед искључити или ограничити.

(10) Акционар који је дао пуномоћ може је опозвати у било које вријеме прије гласања на сједници скупштине писаним опозивом достављеним акционарском друштву и пуномоћнику или прећутно личним присуством и гласањем на скупштини акционара.

Комисија за гласање

Члан 279.

(1) Предсједник скупштине акционара именује записничара, два акционара који овјеравају записник и чланове комисије за гласање, ако оснивачким актом, статутом или другим општим актом друштва није другачије одређено.

(2) Комисија за гласање која се састоји од најмање три члана:

- а) утврђује списак присутних и заступаних акционара и њихових пуномоћника и верификује идентитет пуномоћника,
- б) утврђује укупан број гласова и број гласова сваког акционара и сваког пуномоћника,
- в) утврђује ваљаност сваке пуномоћи,
- г) броји гласове,
- д) утврђује и објављује резултате гласања,
- ђ) предаје гласачке листиће архиви друштва на чување и

е) врши и друге послове у складу са било којим правилима поступка скупштине акционара.

(3) Комисија за гласање дужна је да поступа непристрасно и савјесно према свим акционарима и о свом раду подноси потписани писани извјештај који је доказ резултата гласања скупштине акционара, али који може да оспори било који акционар ако поступа у доброј вјери.

(4) Код акционарских друштава која имају више од 50 акционара, чланови комисије за гласање не могу бити директор или чланови управног одбора, чланови извршног одбора, кандидати за нове чланове ових органа, као и повезана лица у смислу овог закона.

10.4. Информисање акционара и дјелокруг рада

Посебно информисање акционара

Члан 280.

(1) На свакој годишњој скупштини акционара, управни одбор акционарског друштва дужан је дати ажуран и комплетан извјештај акционарима о стању и пословима друштва, укључујући нарочито извјештај о финансијском стању друштва.

(2) Ако друштво стекне сопствене акције, управни одбор у извјештају о финансијском стању друштва наводи и разлоге стицања, број и номиналну вриједност стечених акција, означавање да ли их је друштво стекло са накнадом или без ње и уз навођење износа, број сопствених акција које друштво већ држи и број тих акција које је поново издало.

(3) Ако је акционару ускраћено обавјештење у складу са ст. 1. и 2. овог члана, може захтијевати да се то наведе у записнику са сједнице скупштине акционара, као и разлог ускраћивања обавјештења.

(4) Акционар има право да код надлежног суда тражи остваривање права на обавјештавање у складу са ст. 1. и 2. овог члана, у року од 15 дана од дана одржавања скупштине акционара на којој је давање предметног обавјештења одбијено.

Дјелокруг и књига одлука

Члан 281.

(1) Скупштина акционара одлучује о:

а) измјенама оснивачког акта, укључујући нарочито и промјене које установљавају, повећавају или смањују одобрени број акција или промјене права или повластица било које врсте или класе акција, повећавају или смањују основни капитал, али не укључујући промјене које може извршити управни одбор у складу са овим законом,

- б) статусним промјенама, промјени правне форме у другу форму привредног друштва и стицање и располагање имовином велике вриједности, у складу са овим законом,
 - в) расподјели добити и покрићу губитака, ако оснивачким актом или статутом није друкчије одређено,
 - г) усвајању финансијских извјештаја, као и извјештаја управног одбора и независног ревизора у вези са финансијским извјештајима,
 - д) политици накнада и наградама члановима управног одбора,
 - ђ) избору и разрјешењу чланова управног одбора друштва,
 - е) престанку друштва,
 - ж) избору и разрјешењу интерног ревизора, независног ревизора и одбора за ревизију,
 - з) питањима поднесеним скупштини акционара на одлучивање од управног одбора друштва, у складу са овим законом,
 - и) издацима по основу награђивања директора друштва или чланова управног одбора путем издавања акција, вараната и других финансијских и нефинансијских давања и
 - ј) другим питањима наведеним у овом закону или оснивачком акту друштва.
- (2) Одлуке донесене на сједници скупштине акционара уносе се без одлагања у књигу одлука.

Усвајање годишњих финансијских извјештаја и извјештаја о пословању
друштва

Члан 282.

(1) Управни одбор акционарског друштва подноси годишњој скупштини акционара на усвајање финансијске извјештаје и извјештаје о пословању, извјештај независног ревизора, као и друге извјештаје у складу са законом.

(2) Усвајање финансијских извјештаја или других извјештаја од скупштине акционара не утиче на права акционара ако се касније покаже да су били нетачни или погрешни.

(3) У извјештају о пословању отвореног акционарског друштва мора се објективно приказати развој, резултат пословања друштва и финансијско стање у коме се оно налази уз опис главних ризика којима је друштво изложено. Овај извјештај садржи анализу резултата пословања и финансијског положаја друштва, а ако је то потребно и друге показатеље који се односе на појединачне послове укључујући и обавјештење о заштити околине и радницима. Када је то потребно, у анализи се морају образложити износи наведени у годишњим финансијским извјештајима.

(4) У извјештају се морају приказати и:

а) сви важнији пословни догађаји након истека пословне године за коју се извјештава,

б) очекивани развој акционарског друштва,

в) активности друштва на развоју у будућности,

г) подаци о стицању сопствених акција друштва,

д) подаци о постојању пословних јединица друштва и

ђ) подаци о коришћењу финансијских инструмената, те подаци битни за процјену стања имовине друштва, његових обавеза, финансијског положаја, добити и губитка, начин управљања финансијским ризицима и политикама, укључујући и политику предузимања мјера заштите од губитка.

(5) Саставни дио годишњег извјештаја о пословању отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште је и изјава о усклађености из члана 309. став 3. овог закона.

10.5. Поступак рада и одлучивања

Кворум

Члан 283.

(1) Кворум за сједницу скупштине акционара чине акционари који посједују већину од укупног броја акција са правом гласа о предметном питању (обична већина), уколико оснивачким актом или статутом друштва није одређен већи број гласова. У кворум се рачунају и гласови акционара који у складу са овим законом могу гласати и писаним путем.

(2) Ако је сједница скупштине акционарског друштва одгођена због недостатка кворума, може бити поново сазвана са истим дневним редом најкасније 15 дана од дана одгађања (поновљена сједница скупштине). Кворум за поновљену сједницу скупштине чини 1/3 од укупног броја гласова акција са правом гласа, ако оснивачким актом није одређен већи број гласова.

(3) Ако на поновљеној сједници скупштине нема потребног кворума или се она не одржи у прописаном року, сазива се и одржава нова сједница скупштине у складу са овим законом.

(4) Кворум на сједници скупштине акционара утврђује се прије отварања расправе о тачкама дневног реда, на основу списка комисије за гласање, у складу са чланом 279. став 2. т. а) и б) овог закона.

(5) Промјена оснивачког акта којом се мијења утврђени кворум или се мијењају услови гласања може бити усвојена истим гласовима који се траже за кворум и услове гласања који су постојећи или су предложени промјеном оснивачког акта ако је предложени кворум већи од постојећег.

(6) Ако скупштина акционара има утврђени кворум за одређена питања, може одлучивати само о тачкама дневног реда за који постоји кворум. Прописно сазвана скупштина може одлучивати и о времену одржавања поновљене сједнице скупштине у складу са ст. 2. и 3. овог члана.

(7) Ако је оснивачким актом акционарског друштва или овим законом предвиђено гласање акционара одређене класе о одређеним питањима, кворум за гласање утврђује се у складу са ст. 1. до 6. овог члана.

Већина за одлучивање

Члан 284.

(1) Ако на сједници скупштине постоји кворум, одлуке се доносе обичном већином гласова акционара присутних лично или преко пуномоћника који имају право гласа о одређеном питању, осим ако је овим законом или оснивачким актом за гласање о појединим питањима одређен већи број гласова или гласова класе акција.

(2) Када је овим законом прописана квалификована већина за доношење одлуке о одређеном питању, та већина представља позитивно гласање најмање $2/3$ гласова акционара који посједују акције са правом гласа о том питању.

(3) Оснивачким актом или статутом друштва може да се одреди да се одлуке из става 2. овог члана доносе већином гласова свих акција са правом гласа о одређеном питању али не мањом већином од обичне већине укупног броја акција са правом гласа и не мањом од обичне већине свих акција сваке класе акција са правом гласа о том питању.

Право гласа

Члан 285.

(1) Свака издата обична акција даје право једног гласа о свим питањима о којима се гласа на скупштини акционара, а свака издата повлашћена акција када даје право гласа то право мора остварити у оквиру ограничења из члана 204. став 6. овог закона, у складу са оснивачким актом друштва, ако није другачије уређено овим законом.

(2) Акције које држи акционарско друштво као сопствене акције не дају право гласа. Хартије од вриједности које нису акције не дају право гласа.

(3) Акције акционарског друштва не дају право гласа на сједници скупштине друштва ако је њихов акционар, директно или индиректно, друго друштво у коме ово

акционарско друштво има, директно или индиректно, акције или удјеле по основу којих контролише гласање тог другог друштва (зависно, подређено друштво).

Уговори о гласању

Члан 286.

(1) Уговор којим се акционар или пуномоћник обавезује да ће гласати по упутствима акционарског друштва или члана управног одбора, директора или члана извршног одбора, ништав је.

(2) Уговор којим се акционар обавезује да ће користити право гласа на одређени начин или да неће гласати, у замјену за погодности или друге услуге које му одобри друштво или члан управног одбора, директор или члан извршног одбора друштва, ништав је.

Телефонске сједнице

Члан 287.

Сједнице скупштине акционара акционарског друштва које нема више од десет акционара могу се одржавати и коришћењем конференцијске везе или коришћењем друге аудио и визуелне комуникацијске опреме, тако да сва лица која учествују на сједници могу да се чују и разговарају једно са другим, па се за лица која на овај начин учествују на сједници сматра да су присутна сједници.

Начин гласања

Члан 288.

(1) Гласање на сједници скупштине акционара је путем гласачких листића који могу бити прилагођени потреби компјутерске обраде ако акционарско друштво има више од 100 акционара или ако то захтијевају акционари са најмање 10 % присутних или заступаних акција са правом гласа о одређеном питању, када се одлучује о:

- а) избору или разрјешењу директора или чланова управног одбора, независног ревизора и ликвидационог управника и
- б) финансијским извјештајима, извјештајима о пословању и усвајању система награђивања директора или чланова управног одбора друштва.

(2) Гласачки листић садржи:

- а) пословно име друштва, датум и вријеме одржавања сједнице скупштине,
- б) питања о којима се гласа по редослиједу из дневног реда,
- в) одредбу о гласању "за", "против" или "уздржан од гласања" о сваком питању и

- г) у случају гласања за директора или чланове управног одбора друштва име сваког кандидата и назив органа у који се бира.
- (3) У случају гласања путем гласачких листића:
- а) глас о другим питањима осим избора органа друштва рачуна се само ако акционар назначи једну од три могуће опције у ставу 2. тачка в) овог члана,
 - б) глас о избору или разрјешењу директора или чланова управног одбора друштва без кумулативног гласања, у складу са овим законом, рачуна се само ако акционар гласа за број кандидата који не прелази укупан број чланова који се бира и
 - в) глас о избору или разрјешењу директора или чланова управног одбора друштва са кумулативним гласањем рачуна се само ако акционаров укупан број гласова за све кандидате не пређе укупан број гласова које има тај акционар.
- (4) Ако гласачки листић садржи више питања о којима се гласа, непуноважност гласања о једном питању не утиче на пуноважност гласања о другим питањима.
- (5) Гласање на скупштини акционара у случајевима који нису обухваћени ставом 1. овог члана друштва може да се врши јавно дизањем руке или другим јавним поступком.

Гласачка права неких врста држалаца акција или акционара

Члан 289.

- (1) Право гласа на основу акција датих у залогу има акционар као залогодавац.
- (2) Право гласа на основу акција или удјела које акционарско друштво има у другом друштву, може остваривати пуномоћник или законски заступник.
- (3) Право гласа на основу акција преминулог лица, малољетника или другог лица које нема пословну способност, може вршити законски заступник тог лица, без преноса тих акција на име тог заступника.
- (4) Право гласа на основу акција које за стечајног дужника држи стечајни или ликвидациони управник приликом ликвидације друштва, може вршити без преноса тих акција на своје име ако је овлашћење за то дато одговарајућом судском одлуком у којој је такво лице овлашћено.

Ступање на снагу одлуке скупштине

Члан 290.

Одлука скупштине акционара ступа на снагу даном доношења, осим у сљедећим случајевима:

- а) ако у одлуци није одређен неки други датум и
- б) када закон изричито уређује да одлука ступа на снагу кад се региструје и објави, у ком случају је дан регистравања, односно њеног објављивања, дан ступања на снагу.

Искључење права гласа

Члан 291.

(1) Акционар не може гласати у скупштини акционара када се одлучује о:

- а) ослобађању или смањењу његових обавеза и обавеза са њим повезаних лица према друштву,
- б) покретању или одустајању од спора против њега или са њим повезаних лица,
- в) одобравању послова у којима постоји сукоб интереса између њега и/или са њим повезаних лица и друштва у складу са овим законом,
- г) искључењу права прече куповине у поступку емисије акција у приватној понуди у којој је он и/или са њим повезано лице одређено као унапријед познати купац,
- д) оснивању и повезивању са другим правним лицем у којем он и/или са њим повезано лице има власнички удио већи од 5 % у основном капиталу и
- ђ) исплати дивиденде за запослене и чланове управног одбора у случају да то лице и/или са њим повезано лице имају тај статус у друштву.

(2) Ограничење права гласа за акционара друштва и његовог заступника, односно пуномоћника из става 1. овог члана не примјењује се кад се одлучује о његовом избору или разрјешењу као члана управног одбора, директора или ликвидатора друштва.

(3) Гласови акционара чије је право гласа искључено у конкретном случају не узимају се у обзир ни приликом утврђивања кворума за одлучивање.

Записник

Члан 292.

- (1) Свака одлука скупштине акционара уноси се у записник који води записничар.
- (2) Предсједник скупштине акционара одговоран је за уредно сачињавање записника.
- (3) Записник сједнице скупштине акционара сачињава се најкасније 15 дана од дана њеног одржавања.
- (4) Записник са сједнице скупштине акционара садржи нарочито: мјесто и дан одржавања сједнице скупштине, дневни ред, име и презиме записничара, предсједавајућег и чланова комисије за гласање, кворум, резултат гласања "за", "против" и "уздржан од гласања" за сваку одлуку, начин гласања, сажети приказ дискусије, као и листу донесених одлука на скупштини акционара.
- (5) Саставни дио записника сједнице скупштине акционара је списак учесника и докази о прописном сазивању.
- (6) Записник сједнице скупштине акционара потписују предсједник скупштине, два именована акционара (овјерачи записника) и записничар.
- (7) Записник скупштина отворених акционарских друштава чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште (котирана) води нотар.

10.6. Ништавост и побијање одлука скупштине акционара

10.6.1. Општи основи ништавости и побијања

Основи

Члан 293.

- (1) Осим случајева из члана 236. став 2, члана 241. став 3, члана 247. став 3, члана 248. став 2. и члана 265. став 3. овог закона, одлука скупштине је ништава:
 - а) ако је донесена на скупштини која није сазвана на начин прописан чланом 272. овог закона, осим ако су на њој учествовали сви акционари,
 - б) ако је у њеном доношењу учествовао акционар чије је право гласа требало бити искључено у смислу члана 291. овог закона или му је вршење права гласа забрањено у складу са законом,

в) ако није уврштена у дневни ред на начин прописан чланом 275. овог закона,

г) ако се њеним садржајем чини повреда прописа којим се искључиво или претежно штите интереси повјерилаца друштва или су донесени ради заштите јавног интереса,

д) ако је супротна моралу и

ђ) ако је правоснажном пресудом, донесеном по тужби за побијање одлуке, проглашена ништавом.

(2) Побиање одлука скупштине акционара врши се пред надлежним судом:

а) ако је ништава у смислу става 1. овог члана,

б) ако одлука није донесена на начин утврђен овим законом, оснивачким актом или статутом,

в) ако је одлука супротна закону, оснивачком акту или статуу и

г) у другим случајевима утврђеним овим законом.

(3) Тужбу из става 2. овог члана може да поднесе: сваки акционар који је на сједници скупштине гласао против предметне одлуке, као и акционар који није био прописно позван на сједницу скупштине или је онемогућен на други начин да буде на њој.

(4) Тужбу из ст. 1. и 2. овог члана може поднијети и сваки члан управног одбора.

(5) Тужба за побијање одлуке скупштине акционара не спречава њену регистрацију, али регистарски суд може одгодити упис ако то оцијени као оправдано.

(6) Ако је извршена регистрација одлуке која је предмет побијања, суд може на приједлог лица из ст. 3. и 4. овог члана донијети рјешење да се региструје забиљежба спора.

10.6.2. Посебни основи побијања

Побијање избора директора или чланова управног одбора

Члан 294.

(1) Одлука о избору директора или чланова управног одбора акционарског друштва може се побијати, осим у случају из члана 293. овог закона и ако:

а) је управни одбор састављен противно одредбама закона, оснивачког акта или статута,

- б) скупштина акционара у управни одбор изабере лице које није било предложено у складу са законом, оснивачким актом или статутом,
- в) скупштина акционара у управни одбор изабере више чланова него што је то одређено законом или статутом и
- г) изабрано лице за директора или члана управног одбора у вријеме избора не испуњава прописане услове за тај избор.

(2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и на побијање избора чланова одбора за ревизију, интерног ревизора и чланова извршног одбора.

Побијање одлуке о усвајању финансијских извјештаја

Члан 295.

(1) Одлука о усвајању финансијских извјештаја, осим у случајевима из члана 293. овог закона може се побијати, ако:

- а) је садржај финансијских извјештаја супротан прописима којима се искључиво или претежно штите интереси повјерилаца акционарског друштва и
- б) није извршена независна ревизија финансијских извјештаја која се обавља у складу са законом или то нису обавила за то овлашћена лица.

(2) Побијање одлука скупштине акционара о утврђивању финансијских извјештаја, као и побијање одлука управног одбора о утврђивању приједлога тих извјештаја имају за посљедицу побијање одлука скупштине акционара о расподјели добити донесене на основу тих побијаних одлука.

10.6.3. Искључење правила о побијању

Изузеци

Члан 296.

Одлука скупштине акционара не може се побијати, ако:

- а) непоступање по одредбама оснивачког акта или статута има за посљедицу мању повреду права тужиоца или другог лица, или ако такво непоступање нема неке значајније правне посљедице,
- б) побијање битно ограничава права трећих лица стечена у доброј вјери и
- в) је основ побијања одлуке скупштине сазивање супротно закону, оснивачком акту и статуту, које је отклоњено у складу са чл. 273. и 274. овог закона.

10.6.4. Поступак побијања

Тужба и поступак

Члан 297.

- (1) Тужба за побијање одлуке скупштине акционара подноси се против друштва.
- (2) Тужба из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана сазнања за донесену одлуку, а најкасније у року од шест мјесеци, односно код отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште, у року од 90 дана од дана доношења.
- (3) Ако је тужилац био присутан на сједници скупштине акционара на којој је одлука донесена, рок из става 2. овог члана почиње тећи првог наредног дана од дана када је закључена сједница скупштине акционара на којој је одлука донесена, а ако тужилац није присуствовао сједници на којој је донесена одлука, рок почиње првог наредног дана од дана када је за одлуку могао сазнати.
- (4) Акционарско друштво по тужби из става 1. овог члана заступа генерални директор, односно лице овлашћено оснивачким актом када је тужилац акционар, а када је тужбу поднио члан управног одбора, друштво може заступати посебан пуномоћник кога одреди скупштина акционара, у складу са оснивачким актом или статутом или према околностима случаја и суд у ванпарничном поступку.
- (5) Суд може на захтјев акционарског друштва по слободној оцјени да наложи тужиоцу да положи обезбјеђење за покриће могуће штете која би се тужбом проузроковала друштву.
- (6) Суд може да донесе и привремену мјеру ради спречавања извршења донесене одлуке за коју се тужбом тражи побијање, ако је вјероватно да би се њеним извршењем друштву могла причинити знатна штета.
- (7) Ако се води више поступака за побијање одлуке скупштине акционара, поступци се спајају. Поступак по тужби за побијање одлуке скупштине акционара је хитан.
- (8) Суд може да одреди примјерени рок за усклађивање одлуке скупштине акционара поводом које је покренут поступак за побијање са законом, оснивачким актом или статутом, ако оцијени да је то потребно и могуће, у противном, као и у случају када по истеку остављеног рока усклађивање није извршено, спроводи поступак побијања по поднесеној тужби.
- (9) У случају да друштво истакне приговор мање повреде права, односно приговор непостојања значајније правне посљедице из члана 296. овог закона, суд оставља рок његовом управном одбору да о томе пружи одговарајуће доказе. Уколико управни одбор не поступи по налогу суда у остављеном року, суд одбацује приговор и

наставља поступак као да приговор о искључењу права на побијање предметне одлуке скупштине акционара није ни дат.

(10) Сваки акционар може да буде умијешач у спору.

(11) Пресуда којом се побија одлука скупштине акционара дјелује у корист и против сваког акционара и обавезујућа је за односе између акционара и друштва, као и друштва и чланова органа друштва.

(12) Ако је тужба за побијање одлуке скупштине акционара одбијена због непостојања основа да се нападнута одлука побије, друштву солидарно одговарају за проузроковану штету тужиоци који су поднијели тужбу злонамјерно или због грубе непажње.

(13) Ако је одлука скупштине акционара која је побијена била регистрована, суд по службеној дужности доставља регистарском суду и пресуду којом је она проглашена ништавом, ради регистрације и објављивања. Пресуда се региструје и објављује на исти начин као што је објављена и одлука која је побијена.

(14) Ако се одлука скупштине акционара која је побијена односи на промјену оснивачког акта, судском регистру се уз пресуду подноси потпуни текст нотарски обрађеног, измијењеног оснивачког акта како треба да гласи, узимајући у обзир пресуду суда и све дотадашње измјене тог акта.

11. Управни одбор и извршни одбор

11.1. Опште правило за директора или управни одбор

Обавезност

Члан 298.

(1) Затворено акционарско друштво има директора или управни одбор.

(2) Отворено акционарско друштво има управни одбор.

(3) Одредбе овог закона о управном одбору отвореног акционарског друштва примјењују се и на директора затвореног акционарског друштва кад нема управни одбор.

11.2. Статусна питања управног одбора

Број чланова

Члан 299.

(1) Број чланова управног одбора отвореног акционарског друштва утврђује се оснивачким актом.

(2) У отвореном акционарском друштву управни одбор има најмање три члана а највише 15 чланова.

Избор и кумулативно гласање

Члан 300.

(1) Чланове управног одбора акционарског друштва:

- а) бирају акционари на годишњој скупштини и
- б) могу бирати акционари на било којој ванредној скупштини која је сазвана ради тог избора.

(2) Кандидате за избор чланова управног одбора предлажу постојећи управни одбор, акционари или комисија за именовање управног одбора, ако је формирана (овлашћени предлагачи).

(3) Број гласова које за сваког члана управног одбора има сваки акционар једнак је броју посједованих акција.

(4) У отвореном акционарском друштву чланови управног одбора бирају се кумулативним гласањем ако оснивачким актом или статутом друштва није друкчије одређено.

(5) Под кумулативним гласањем у смислу става 4. овог члана подразумијева се гласање у коме сваки акционар или пуномоћник са правом гласа, број гласова којим располаже множи са бројем чланова управног одбора који се бирају и може све те гласове дати једном кандидату или их расподијелити без ограничења свим кандидатима.

(6) Оснивачким актом или статутом затвореног акционарског друштва може се одредити кумулативно гласање за избор чланова управног одбора друштва.

Независни и неизвршни чланови управног одбора

Члан 301.

(1) Отворена акционарска друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште морају у управном одбору имати већину неизвршних чланова управног одбора од којих су најмање два независна члана.

(2) Овлашћени предлагачи из члана 300. став 2. предлажу најмање три кандидата за неизвршне чланове управног одбора.

(3) Независни члан управног одбора јесте лице које само или са члановима породице, у двије претходне године:

- а) није било запослено у друштву,

б) није исплатило друштву нити примило од друштва исплате веће од 20.000 конвертибилних марака,

в) није власник више од 10 % акција или удјела, директно или индиректно, у лицу које је исплатило или примило од друштва износ већи од износа из тачке б) овог става,

г) не посједује директно или индиректно (укључујући и друга са њима повезана лица у смислу овог закона) акције друштва које представљају више од 10 % основног капитала друштва,

д) није било директор друштва или члан управног одбора, осим ако није био као независни члан и

ђ) није било независни ревизор друштва.

(4) Неизвршни члан управног одбора је лице које није члан извршног одбора у смислу овог закона.

Мандат и попуњавање састава

Члан 302.

(1) Мандат директора или чланова управног одбора акционарског друштва, укључујући и чланове који се бирају за упражњено мјеста члана, траје највише пет година уз могућност поновног избора, али може да престане на свакој годишњој скупштини ако не буде усвојен годишњи извјештај о пословању.

(2) Упражњено мјесто у управном одбору попуњава се кооптацијом на првој наредној сједници одбора, ако оснивачким актом или статутом друштва није друкчије одређено.

(3) Ако се број чланова управног одбора акционарског друштва смањи испод половине броја одређеног у оснивачком акту или статуту друштва и ако управни одбор не попуни упражњена мјеста у складу са ставом 2. овог члана, преостали чланови управног одбора сазивају скупштину акционара ради попуњавања упражњених мјеста.

Предсједник

Члан 303.

(1) Предсједника управног одбора акционарског друштва бира између својих чланова управни одбор већином од укупног броја, ако оснивачким актом или статутом није одређена друга већина.

(2) Управни одбор акционарског друштва може да разријеш и изабере новог предсједника у било које вријеме.

(3) Предсједник управног одбора акционарског друштва може да има права и обавезе предсједника друштва ако је тако одређено оснивачким актом и статутом.

(4) Предсједник управног одбора акционарског друштва је генерални директор друштва, ако оснивачким актом или статутом друштва није другачије одређено.

(5) Предсједник управног одбора акционарског друштва сазива и предсједава сједницама одбора и одговоран је за вођење и чување записника са сједница.

(6) До избора предсједника управног одбора акционарског друштва, као и у случају одсуства изабраног предсједника одбора, сједницама предсједава други члан одбора изабран на тим сједницама већином присутних чланова.

11.3. Дјелокруг и начин рада

Дјелокруг

Члан 304.

(1) Управни одбор акционарског друштва надлежан је нарочито за одлучивање о питањима која се односе на:

- а) управљање развојем друштва и стратегијом и надзирањем извршних директора и администрације друштва,
- б) утврђивање или одобравање пословног плана друштва,
- в) сазивање сједнице скупштине акционара и утврђивање приједлога дневног реда,
- г) давање и опозивање прокуре,
- д) утврђивање приједлога одлука скупштине акционара и контролу њиховог спровођења,
- ђ) издавање акција у оквиру лимита утврђеног оснивачким актом и овим законом,
- е) издавање замјенљивих обвезница, обвезница, вараната или других хартија од вриједности, у оквиру лимита предвиђеног оснивачким актом и овим законом,
- ж) избор и разрешење извршних директора, одобравање услова уговора које друштво закључује са њима и утврђивање њихове накнаде,
- з) утврђивање износа и дана дивиденде, дана плаћања и поступка плаћања дивиденди, кад му оснивачки акт друштва да такво овлашћење и
- и) доношење одлука о другим питањима у складу са овим законом, оснивачким актом или статутом друштва.

(2) Питања из дјелокруга управног одбора акционарског друштва могу се пренијети у дјелокруг скупштине акционара само одлуком управног одбора, ако оснивачким актом или статутом друштва није другачије одређено.

Одговорност за пословне књиге

Члан 305.

Директор и управни одбор акционарског друштва одговорни су за вођење пословних књига и унутрашњи надзор пословања, у складу са законом.

Сједнице

Члан 306.

(1) Управни одбор акционарског друштва одржава најмање четири редовне сједнице годишње, од којих једну најкасније 60 дана прије годишње скупштине акционара.

(2) Поред редовних сједница, управни одбор акционарског друштва може одржавати и ванредне сједнице које сазива предсједник по сопственој иницијативи или на захтјев једне трећине чланова управног одбора. Ако предсједник управног одбора не сазове сједницу одбора, на писани захтјев трећине чланова управног одбора сједницу могу сазвати и ти чланови.

(3) Писани позив за сједницу управног одбора акционарског друштва доставља се свим члановима најкасније десет дана прије датума одржавања ванредне сједнице, осим ако се сједница заказује у хитним случајевима утврђеним статутом када тај рок може бити и краћи. Присуство члана управног одбора сједници на коју није уредно позван отклања недостатак поступка сазивања сједнице, осим ако тај члан присуствује сједници одбора ради давања приговора због незаконито сазване сједнице одбора.

(4) Управни одбор акционарског друштва може донијети пословник којим се ближе уређује начин рада одбора, осим ако то није одређено оснивачким актом или статутом друштва.

Конференцијске сједнице и одлучивање без сједнице

Члан 307.

(1) Сједнице управног одбора акционарског друштва могу се одржавати и коришћењем конференцијске везе или коришћењем друге аудио и визуелне комуникацијске опреме, тако да сва лица која учествују на састанку могу да се чују и разговарају једно са другим, ако оснивачким актом или статутом друштва то није искључено. Сматра се да су лица која на овај начин учествују на сједници присутна сједници.

(2) Ако оснивачки акт или статут акционарског друштва одређују да се одлуке управног одбора акционарског друштва доносе на сједници, било која одлука одбора која може бити донесена на сједници може бити донесена и без сједнице ако ниједан члан одбора не изрази своју несагласност у писаној форми, која се односи на донесену одлуку или предузету радњу.

Комисије управног одбора

Члан 308.

(1) Ради увида, истраживања, давања препорука или предузимања других радњи о питањима која су у дјелокругу управног одбора, управни одбор отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште, обавезно формира двије комисије које имају најмање три члана.

(2) Комисије из става 1. овог члана доносе одлуке већином гласова од укупног броја чланова.

(3) Комисије из става 1. овог члана су:

- а) комисија за именовања предлаже лица за чланове управног одбора или чланове извршног одбора и даје препоруке за таква лица за цијели одбор, укључујући и препоруке кандидата за чланство у одбору и укључење у дневни ред за сљедећу годишњу скупштину акционара и
- б) комисија за накнаде предлаже политику друштва у вези са накнадама управном одбору и извршном одбору и интерним ревизорима, даје препоруке у вези са политиком накнада и износом за сваког члана одбора у цијелом управном одбору, узимајући у обзир укупне накнаде, плате, награде, трошкове и зараде запосленима, а такође узимајући у обзир стандарде накнада прописане законом.

(4) Услови за избор, број чланова, мандат, разрјешење, накнаде, сједнице и друга битна питања статуса чланова комисије управног одбора утврђују се одлуком управног одбора или статутом друштва.

Кодекс понашања

Члан 309.

(1) Управни одбор отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште доноси свој писани кодекс понашања или прихвата стандарде корпоративног управљања које доноси Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, који као минимум покрива стандарде стручности и независности директора, односно чланова управног одбора, моралне стандарде у њиховом понашању, одговорност директора, односно чланова управног одбора укључујући присуство сједницама, пажњу у проучавању материјала и правила за објављивање и увид у могуће сукобе интереса са друштвом, политику накнада директорима, односно члановима управног одбора, планирање замјене за чланове управног одбора и чланове извршног одбора, као и друга питања управљања која сматра значајним.

(2) Акционарско друштво кодекс понашања објављује на својој Интернет страници и чини га доступним у штампаној форми сваком акционару који то захтијева.

(3) На свакој годишњој скупштини управни одбор акционарског друштва у годишњем извјештају о пословању даје изјаву о усклађености организације и дјеловања са кодексом понашања и објашњава сваку неусклађеност друштва са кодексом понашања ако је до ње дошло.

(4) Извјештај из става 3. овог члана садржи најмање:

- а) податке о кодексу понашања који је друштво обавезно да примјењује, односно стандардима корпоративног управљања које друштво добровољно примјењује,
- б) да ли друштво одступа од кодекса понашања из тачке а) овог става, наводећи разлоге тог одступања;
- в) опис основних обиљежја спровођења унутрашњег надзора у друштву и управљања ризицима у односу на финансијско извјештавање,
- г) податке о повезаним лицима и
- д) податке о директорима, члановима управног одбора и члановима комисија управног одбора.

11.4. Одлучивање

Кворум и већина за доношење одлука

Члан 310.

(1) Кворум за рад и одлучивање управног одбора акционарског друштва чини већина од укупног броја чланова одбора, ако оснивачким актом или статутом није одређен већи број.

(2) Сматра се да је одлука управног одбора акционарског друштва донесена ако се за њу изјасни већина присутних чланова, ако оснивачким актом или статутом није одређен већи број чланова за одлуку.

(3) Одлуке управног одбора уносе се без одгађања у књигу одлука.

(4) Одлуке управног одбора акционарског друштва ступају на снагу даном доношења.

(5) Ако су гласови управног одбора акционарског друштва при одлучивању једнако подијељени, одлучујући је глас предсједника, осим ако оснивачким актом или статутом акционарског друштва није другачије одређено.

Искључење права гласа

Члан 311.

Одредбе овог закона о искључењу права гласа акционара у скупштини акционара сходно се примјењују и на искључење права гласа члана приликом одлучивања у управном одбору.

Записник

Члан 312.

(1) На сједницама управног одбора акционарског друштва води се записник који се подноси одбору на усвајање на првој наредној сједници. Записник потписује предсједник одбора или друго лице које је предсједавало сједници одбора и записничар који је водио записник.

(2) Записник са сједнице управног одбора акционарског друштва сачињава се најкасније у року од десет дана од дана одржавања сједнице.

(3) Записник са сједнице управног одбора акционарског друштва обавезно садржи вријеме и мјесто њеног одржавања, податке о члановима који присуствују сједници и о одсутним члановима, дневни ред сједнице, питања која су била предмет гласања и резултат сваког гласања, сажет приказ расправе о питањима из дневног реда, укључујући и име сваког члана који је гласао "за", "против" или који се "уздржао од гласања" и одлуке које су донесене.

(4) Пропуштање поступања у складу са ст. 1. до 3. овог члана не утиче на ваљаност других радњи и одлука наведених у записнику управног одбора акционарског друштва.

11.5. Извршни одбор

Појам

Члан 313.

(1) Отворено акционарско друштво има извршни одбор.

(2) Затворено акционарско друштво може имати извршни одбор.

(3) Управни одбор бира чланове извршног одбора.

(4) Чланови извршног одбора у смислу овог закона су извршни директори.

(5) Извршни одбор бира се из реда лица која су чланови управног одбора или других лица, с тим да чланови овог одбора чине мање од половине чланова управног одбора.

(6) Дјелокруг извршног одбора укључује спровођење одлука управног одбора акционарског друштва и сва питања у вези са вођењем послова и текућим пословима друштва, осим питања која су у надлежности управног одбора и скупштине акционара.

(7) Извршни одбор акционарског друштва дужан је да поштује сва ограничења својих овлашћења прописана законом, оснивачким актом или било којом одлуком скупштине акционара или управног одбора друштва.

(8) Оснивачким актом акционарског друштва, статутом или одлуком управног одбора друштва могу се одредити посебне функције, овлашћења, дужности и називи за чланове извршног одбора, као и посебни поступци за сазивање и одржавање сједница извршног одбора и доношење одлука.

(9) Чланове извршног одбора акционарског друштва може разријешити управни одбор друштва у било које вријеме, са посебним разлогом или без њега, када је то по оцјени одбора у најбољем интересу друштва, с тим да такво разрјешење не може повриједити уговорна права разријешеног лица.

Генерални директор и заступање друштва

Члан 314.

(1) Генералног директора акционарског друштва бира управни одбор.

(2) Генерални директор акционарског друштва је предсједник извршног одбора.

(3) Генерални директор акционарског друштва сазива сједнице извршног одбора и предсједава њима, организује његов рад и стара се о вођењу записника са тих сједница.

(4) Генерални директор заступа акционарско друштво након уписа у судски регистар, без посебне пуномоћи.

(5) Акционарско друштво поред генералног директора могу заступати и други чланови управног одбора, односно извршног одбора ако је тако одређено оснивачким актом друштва.

(6) Ако више лица из ст. 4. и 5. овог члана заступа друштво, могу поступати појединачно, осим ако оснивачким актом није другачије одређено, регистровано и објављено, у складу са овим законом и законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

11.6. Посебне дужности управног одбора и извршног одбора

Извјештај управног одбора скупштини и извршног одбора управном одбору

Члан 315.

(1) Управни одбор акционарског друштва извјештава скупштину акционара о:

- а) намјераваној пословној политици и о другим начелним питањима која се односе на вођење послова, укључујући и одступање од раније утврђених разлога за то, најмање једном годишње,
- б) економичности, рентабилности и солвентности друштва, на годишњој скупштини,
- в) пословању друштва и његовом финансијском стању шестомјесечно и
- г) значајним пословним догађајима, односно пословима који би могли бити од великог значаја за рентабилност пословања и за солвентност друштва, да би скупштина према њима могла благовремено да заузме став.

(2) Извјештај из става 1. овог члана има исти садржај за матично друштво и сва зависна друштва у смислу овог закона.

(3) На захтјев скупштине акционара управни одбор друштва дужан је да доставља извјештаје о другим питањима која су од значаја за пословање друштва.

(4) Извјештаји управног одбора акционарског друштва који се достављају скупштини акционара морају бити сачињени у писаној форми, потпуни и истинити.

(5) Управни одбор акционарског друштва, односно сваки члан управног одбора може у било које вријеме тражити од извршног одбора да га обавијести о пословима који би могли бити од већег утицаја на пословање друштва и на пословне односе са другим друштвима, као и о било којем другом питању у складу са овим законом.

(6) Извршни одбор акционарског друштва дужан је да стално и потпуно информисе управни одбор друштва у вези са питањима из става 5. овог члана.

11.7. Примања чланова управног одбора и чланова извршног одбора

Начела за примања

Члан 316.

(1) Независни чланови управног одбора не могу бити у радном односу у друштву.

(2) Чланови извршног одбора су у радном односу у друштву.

(3) Неизвршни чланови управног одбора могу бити у радном односу у друштву.

(4) Чланови управног одбора који нису у радном односу у друштву извршавају своје дужности на основу посебно закљученог уговора са друштвом којим се одређује висина накнаде за рад, као и друга питања која се односе на међусобна права и обавезе члана и друштва.

(5) На уговор из става 4. овог члана претходну сагласност даје скупштина акционара.

(6) Уговор са члановима извршног одбора који садржи елементе из става 4. овог члана одобрава скупштина акционара. У случају отвореног акционарског друштва износ

накнаде која се плаћа сваком члану управног одбора акционарског друштва и сваком члану извршног одбора друштва објављује се у складу са законом.

11.8. Одговорност чланова управног одбора и чланова извршног одбора

11.8.1. Статусна одговорност

Оставка

Члан 317.

(1) Члан управног одбора и члан извршног одбора акционарског друштва може у свако доба поднијети оставку давањем писаног обавјештења управном одбору или предсједнику тог одбора.

(2) Оставка има правно дејство од дана подношења, осим ако у њој није наведен неки каснији датум.

(3) Оставком престаје чланство у управном одбору. За престанак чланства по овом основу није потребна посебна одлука органа друштва.

(4) Оставка се може опозвати само уз сагласност управног одбора акционарског друштва.

(5) Одредбе ст. 1. до 4. овог члана примјењују се и на оставку члана извршног одбора акционарског друштва.

Разрјешење

Члан 318.

(1) Члан управног одбора акционарског друштва може бити разрјешен одлуком скупштине акционара, са навођењем разлога или без њега, ако акционари сматрају да је то у најбољем интересу друштва.

(2) Разрјешење члана управног одбора има правно дејство ако га одобри најмање већина гласова акција са правом гласа за избор члана управног одбора на скупштини акционара, с тим да:

- а) члан управног одбора не може бити разрјешен на скупштини акционара осим ако је у обавјештењу о скупштини акционара из члана 272. став 5. овог закона наведено да је сврха скупштине поред осталог гласање о разрјешењу члана управног одбора на скупштини и
- б) кад акционарско друштво има кумулативно гласање за избор члана управног одбора, а не разрјешавају се сви чланови одбора, члан управног одбора може бити разрјешен ако би гласови за његово

разрјешење били довољни за његов избор у случају кумулативног гласања за избор цијелог одбора.

(3) Разрјешење члана управног одбора акционарског друштва не може повриједити права која нису у вези са својством члана управног одбора после разрјешења које члан управног одбора може имати на основу уговора са акционарским друштвом. Избор или статус лица као члана управног одбора не може бити основ за било које такво право члана управног одбора друштва.

(4) Члан извршног одбора акционарског друштва може бити разрјешен одлуком управног одбора друштва са навођењем разлога или без њега ако одбор вјерује да је то у најбољем интересу акционарског друштва, при чему се примјењује одредба става 3. овог члана.

11.8.2. Имовинска одговорност члана управног одбора и члана извршног одбора

Случајеви посебне имовинске одговорности

Члан 319.

(1) Члан управног одбора акционарског друштва који присуствује сједници одбора на којој је донесена одлука сматра се да је сагласан са таквом одлуком, осим ако изрази своју несагласност и унесе је у записник сједнице. Лице које није присутно на сједници сматра се да је сагласно са одлуком осим ако своју несагласност не саопшти писано лицу које је предсједавало сједници или је водило записник сједнице, одмах након обавјештења о одлуци.

(2) Чланови управног одбора акционарског друштва и чланови извршног одбора акционарског друштва нарочито су одговорни друштву за штету проузроковану повредом својих дужности, ако су повредом закона:

- а) вратили улог акционару,
- б) платили камате или дивиденде акционару,
- в) проузроковали да друштво уписује, даје у залог, стиче и поништава сопствене акције или повлачи и поништава акције,
- г) одобрили зајам или кредит,
- д) извршили плаћање у вријеме ликвидације друштва,
- ђ) проузроковали да друштво након одлуке о престанку води послове, осим послова који су нужни за ликвидацију или стечај друштва и
- е) повриједили дужности према друштву наведене у чл. 32. до 34. и чл. 36. и 38. овог закона.

(3) Повредом дужности из става 2. овог члана стиче се основ за разрјешење чланова управног одбора акционарског друштва и чланова извршног одбора друштва.

12. Надзор

12.1. Основна начела

Интерна ревизија и одбор за ревизију

Члан 320.

(1) Оснивачким актом или статутом отвореног акционарског друштва може се одредити, а код отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште, мора се одредити да друштво има интерну ревизију и одбор за ревизију.

(2) Оснивачким актом или статутом затвореног акционарског друштва може се одредити да друштво има интерног ревизора или одбор за ревизију.

Број чланова одбора за ревизију и статус интерног ревизора

Члан 321.

(1) Одбор за ревизију има најмање три члана. Број чланова одбора за ревизију мора бити непаран.

(2) Послове интерне ревизије врши интерни ревизор као физичко лице.

Избор и разрешење интерног ревизора и чланова одбора за ревизију

Члан 322.

(1) Интерног ревизора и чланове одбора за ревизију бира скупштина акционарског друштва из реда независних лица у смислу овог закона.

(2) Први интерни ревизор и чланови одбора за ревизију одређују се оснивачким актом или посебном одлуком оснивача.

(3) Интерни ревизор и чланови одбора за ревизију акционарског друштва могу се разријешити одлуком скупштине чланова друштва, са навођем разлога за разрешење или без њега

(4) Интерни ревизор и чланови одбора за ревизију акционарског друштва разрјешавају се на исти начин на који су и бирани.

(5) Разрешење интерног ревизора и чланова одбора за ревизију акционарског друштва не утиче на њихова права након разрешења која имају на основу посебног уговора са друштвом, с тим да тај уговор не може искључити право друштва из става 3. овог члана.

Дјелокруг и начин рада

Члан 323.

(1) Одбор за ревизију акционарског друштва:

- а) доноси план рада интерне ревизије,
- б) разматра извјештаје интерне ревизије и даје препоруке по извјештајима о ревизији,
- в) извјештава управни одбор о реализацији препорука по извјештајима о ревизији,
- г) извјештава скупштину акционара друштва о рачуноводству, извјештајима и финансијском пословању друштва и његових повезаних друштава,
- д) изјашњава се о приједлогу одлуке о расподјели добити коју усваја скупштина,
- ђ) извјештава о усклађености пословања друштва са законским и другим регулаторним захтјевима и
- е) предлаже скупштини избор независног ревизора, ако друштво има обавезу ревизије финансијских извјештаја.

(2) У извршењу својих дужности интерни ревизор акционарског друштва:

- а) контролише и извјештава одбор за ревизију о вјеродостојности и комплетности финансијских извјештаја друштва,
- б) контролише и извјештава одбор за ревизију о вјеродостојности и комплетности извјештавања акционара друштва о финансијским и другим информацијама,
- в) контролише и извјештава одбор за ревизију о уговорима склопљеним између друштва и чланова управног одбора друштва, као и са повезаним лицима у смислу овог закона,
- д) контролише усклађеност организације и дјеловања друштва са кодексом понашања и
- ђ) контролише поступак рјешавања приговора акционара друштва, чланова органа друштва или других лица у вези са т. а) до д) овог става.

(3) Одбор за ревизију подноси извјештај акционарима акционарског друштва на свакој годишњој скупштини, а на ванредној сједници скупштине када сматрају да је извјештавање прикладно и нужно или када то тражи управни одбор.

(4) У извршавању својих дужности интерни ревизор може прегледати сва документа друштва, провјеравати њихову вјеродостојност и податке који се у њима

налазе, захтијевати извјештаје и објашњења од управног одбора и запослених и прегледати стање имовине друштва.

(5) Одбор за ревизију достављају посебан извјештај скупштини о уговорима закљученим између друштва и повезаних лица у смислу овог закона.

(6) У извршењу својих дужности интерни ревизор и одбор за ревизију акционарског друштва могу ангажовати друга лица стручна за одговарајућу област и одредити им плаћање разумне накнаде.

(7) Интерни ревизор, односно одбор за ревизију послове из ст. 1. до 6. овог члана, као и друге послове обавља у складу са законом, оснивачким актом и статутом друштва.

(8) Ако затворено акционарско друштво има интерну ревизију, а нема одбор за ревизију, послове из става 1. овог члана обавља интерни ревизор.

(9) Ако затворено акционарско друштво има интерну ревизију, а нема одбор за ревизију, интерни ревизор извјештаје из става 2. овог члана доставља скупштини акционара друштва.

Независни ревизор

Члан 324.

(1) Отворено акционарско друштво има независног ревизора чији су положај и овлашћења утврђени законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

(2) Независни ревизор отвореног акционарског друштва бира се на редовној годишњој скупштини акционара текуће године за ревизију финансијских извјештаја за наредну пословну годину.

(3) Независни ревизор акционарског друштва може бити биран на период одређен у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

(4) Независни ревизор акционарског друштва обавјештава се истовремено са обавјештавањем акционара друштва о одржавању скупштине акционара или одлучивању без сједнице ради учествовања у раду скупштине у складу са статутом и законом.

Стручни повјереник

Члан 325.

(1) На приједлог мањинских акционара акционарског друштва који располажу са најмање 20 % основног капитала друштва, скупштина акционара може да изабере стручног повјереника ради прегледа финансијских извјештаја као и пословних књига друштва у посљедње три године. У гласању о његовом избору не може у своје ни у туђе име учествовати члан управног одбора, ако се испитивање стручног повјереника односи

на оцјену рада овог органа или неког његовог члана или је у вези са покретањем судског спора између друштва и неког од тих лица.

(2) Ако скупштина акционара по захтјеву акционара из става 1. овог члана не донесе одлуку о избору стручног повјереника на захтјев тих акционара, суд у ванпарничном поступку именује једног или више стручних повјереника, ако се учини вјероватним постојање повреде закона или оснивачког акта.

(3) Захтјев из става 2. овог члана подноси се суду у року од 15 дана од дана одржавања скупштине акционара на којој је одбијен приједлог да се изабере стручни повјереник.

(4) Прије именовања стручног повјереника за акционарско друштво суд узима изјаве чланова управног одбора.

(5) Суд може именовање стручног повјереника условити полагањем примјереног обезбјеђења од подносиоца захтјева.

(6) За стручног повјереника може се изабрати лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

(7) Мандат, права, дужности и одговорности и друга питања статуса стручног повјереника одређују се у статуту акционарског друштва или одлуком о његовом избору.

(8) У ванпарничном поступку на захтјев акционарског друштва суд може донијети рјешење којим налаже Централном регистру хартија од вриједности да изврши забиљежбу забране преноса акција акционара који је покренуо ванпарнични поступак за именовање стручног повјереника до завршетка рада повјереника.

Овлашћења стручног повјереника

Члан 326.

(1) Стручни повјереник овлашћен је да прегледа пословне књиге и документацију акционарског друштва и да тражи обавјештења и изјаве од чланова управног одбора, као и од лица запослених у друштву да би утврдио стање пословања у друштву. Лица од којих стручни повјереник затражи обавјештења и изјаве дужни су да их дају без одгађања и истинито.

(2) Накнаду за рад стручног повјереника кога бира скупштина акционара одређује скупштина, а накнаду за рад стручног повјереника кога именује суд, одређује суд.

Извјештај стручног повјереника

Члан 327.

(1) Стручни повјереник дужан је да извјештај о извршеној посебној ревизији без одгађања достави управном одбору и одбору за ревизију акционарског друштва.

(2) Акционари друштва који су поднијели захтјев за именовање стручног повјереника од суда имају право на увид у његов извјештај и у документацију која му је приложена.

(3) Извјештај и документација из става 2. овог члана ставља се на располагање заинтересованим лицима која имају право на увид у пословним просторијама друштва.

(4) Управни одбор и одбор за ревизију акционарског друштва дужни су да на првој наредној сједници скупштине друштва поднесу извјештај стручног повјереника и да затраже да она о њему одлучи након читања тог извјештаја у цјелини.

(5) Ако из извјештаја стручног повјереника произлази да су учињене битне повреде закона, оснивачког акта или статута друштва, сазива се без одгађања ванредна скупштина акционара. На основу налаза стручног повјереника и суд може по захтјеву мањинских акционара из члана 268. став 1. тачка в) овог закона наложити друштву да у одређеном року одржи скупштину.

(6) На скупштини акционарског друштва које расправља о налазу стручног повјереника, управни одбор и одбор за ревизију друштва изјашњавају се о свим утврђеним неправилностима и о мјерама које предлаже стручни повјереник или које сами намјеравају да предузму. Управни одбор акционарског друштва изјашњава се и о праву друштва на накнаду штете.

(7) Ако се из извјештаја стручног повјереника утврди исправност финансијских извјештаја, односно да су пословне књиге уредно вођене, сматра се да захтјев за спровођење посебне ревизије није био оправдан.

(8) У случају из става 7. овог члана акционари друштва који су злонамјерно или грубом непажњом тражили да се спроведе посебна ревизија, солидарно одговарају друштву за штету која му је тиме причињена.

13. Секретар друштва

Избор и статус

Члан 328.

(1) Отворено акционарско друштво може да има секретара, кога бира управни одбор друштва.

(2) Мандат секретара отвореног акционарског друштва утврђује се статутом.

(3) Зарада и друга права секретара отвореног акционарског друштва уређују се уговором између секретара и управног одбора друштва, на приједлог предсједника.

(4) Секретар акционарског друштва одговоран је за вођење књига акционара, за припрему сједница и вођење записника скупштине акционара и сједница управног одбора, извршног одбора и одбора за ревизију друштва, регистра записника сједница

скупштине акционара, регистра записника сједница управног одбора и одбора за ревизију друштва и чување докумената утврђених овим законом и статутом акционарског друштва, осим финансијских извјештаја.

(5) Секретар отвореног акционарског друштва одговоран је за организовање рада и праћење извршавања одлука скупштине акционара, управног одбора и одбора за ревизију друштва.

14. Измјена оснивачког акта

14.1. Измјена одлуком управног одбора

Члан 329.

Оснивачки акт акционарског друштва може да се измијени одлуком управног одбора без одржавања скупштине акционара, ако:

- а) се измјене и допуне односе на промјене лица овлашћених за заступање друштва или друге измјене којима се не дирају права било ког акционара и
- б) се измјене и допуне односе на повећање броја издатих акција и основног капитала по основу издавања акција од управног одбора друштва у складу са овлашћењима из члана 200. ст. 4. до 6. овог закона.

Измјена одлуком скупштине акционара

Члан 330.

(1) Оснивачки акт може се измијенити квалификованом двотрећинском већином акционара акција са правом гласа по приједлогу управног одбора.

(2) Уз приједлог управног одбора из става 1. овог члана доставља се и писано образложење предложених измјена, изјава управног одбора да ће измјене бити укључене у дневни ред скупштине, као и обавјештење о праву несагласних акционара на накнаду вриједности својих акција у складу са овим законом.

(3) Ако акционари са повлашћеним акцијама имају право гласања као класа акција о измјенама оснивачког акта, сматра се да је та измјена усвојена ако је за измјену гласала квалификована већина сваке класе акција, која је овлашћена да гласа групно, као и уколико је за измјену гласала квалификована већина од укупног броја акција које имају право гласа.

Регистрација измјене оснивачког акта

Члан 331.

(1) Измјене и допуне оснивачког акта акционарског друштва сматрају се донесеним даном доношења.

(2) Измјене и допуне оснивачког акта акционарског друштва нотарски се обрађују, региструју и објављују у складу са законом.

15. Питања о којима гласају акционари повлашћених акција

Гласање класе акција (групно гласање)

Члан 332.

Акционари ма које класе акција имају право да гласају као група о питањима која се односе на:

- а) повећавање или смањење укупног броја одобрених акција те групе (класе),
- б) измјену било ког права или привилегије акција те групе (класе),
- в) утврђивање права ималаца било којих других акција на замјену или конверзију њихових акција у акције класе коју држи та класа (група),
- г) измјену акција акционара те класе у различит број акција или у акције друге класе,
- д) издавање нове класе акција које имају права или преференције надређене или у суштини једнаке правима те групе, или на повећање права или преференције било које класе акција које имају права или преференције у суштини исте или надређене правима те групе (класе), или на повећање права и преференције било које класе акција које имају права и преференције испод ових те групе (класе), ако их то повећање чини истим или изнад ових те групе,
- ђ) лимитирање или негирање постојећег права пречег уписа акција те класе,
- е) поништавање или се односе на друге начине који погађају кумулативне дивиденде акција те групе (класе),
- ж) лимитирање или негирање права гласа акција те групе (класе) и
- з) друге начине којима се мијењају права или преференције акција акционара те класе тако да их погађају.

16. Акта и документа друштва

Врсте

Члан 333.

(1) Акционарско друштво чува сљедећа акта и документа:

- а) отправак оснивачког акта и све његове измјене,
- б) статут, ако га друштво има, и све његове измјене,
- в) рјешење о регистрацији,

- г) интерна документа која су одобрена од скупштине и других органа друштва,
- д) акт о формирању сваке пословне јединице друштва и заступништва,
- ђ) документа која доказују својинска и друга права друштва,
- е) записнике и одлуке скупштине акционара и управног одбора,
- ж) писане налоге и одлуке извршног одбора,
- з) записнике одбора за ревизију и његове писане налоге и закључке,
- и) финансијске извјештаје, извјештаје о пословању и извјештај независног ревизора,
- ј) проспект за издавање акција и других хартија од вриједности,
- к) књиговодствену документацију и рачуне,
- л) листу повезаних друштава у смислу овог закона са подацима о акцијама и удјелима у њима, у смислу овог закона,
- љ) листу са пуним именима и адресама свих чланова управног одбора и свих лица која су овлашћена да заступају друштво, као и обавјештење о томе да ли лица овлашћена да заступају друштво, то чине заједно или појединачно,
- м) листу са пуним именима и адресама чланова одбора за ревизију, интерног ревизора и независног ревизора ако га друштво има,
- н) листу свих преноса акција од акционара, укључујући и залог и друге преносе акција којима стицалац не постаје акционар и
- њ) списак уговора које су са друштвом закључили чланови управног одбора и извршног одбора.

(2) Акционарско друштво дужно је да чува документа и акта из става 1. овог члана у свом сједишту.

(3) Акционарско друштво чува отправак оснивачког акта и његове измјене трајно, а остала документа из става 1. овог члана најмање пет година, а након тога та документа чувају се у складу са прописима о архивској грађи.

Приступ актима

Члан 334.

(1) Акционарско друштво дужно је ако посебним законом није друкчије прописано да акта из члана 333. овог закона стави на располагање сваком акционару или ранијем акционару за период у коме је био акционар друштва, ради копирања и остваривања права увида и то у радно вријеме друштва у просторијама друштва.

(2) Акционарско друштво може одредити да лице које захтијева приступ актима треба да се идентификује, као и да докаже статус акционара прије обезбјеђења тражене информације.

Приступ актима по одлуци суда

Члан 335.

(1) Ако чланови управног одбора акционарског друштва одбију да ставе на располагање акта у складу са чланом 334. овог закона, у року од пет дана од дана подношења писаног захтјева, лице које има право на увид може тражити у ванпарничном поступку од суда да му омогући остварење овог права.

(2) По захтјеву из става 1. овог члана, суд доноси одлуку у року од три дана од дана подношења захтјева.

(3) Лице које добије тражене информације у складу са ст. 1. и 2. овог члана не може да их објави или презентује на начин којим би нанијело штету друштву.

(4) Изузетно од става 3. овог члана објављивање аката и повјерљивих информација дозвољено је ако је тако уређено законом.

17. Престанак друштва и друге мјере суда

Разлози за престанак

Члан 336.

Акционарско друштво престаје:

- а) истеком времена за које је основано,
- б) правноснажном одлуком скупштине акционара која се доноси квалификованом већином,
- в) правноснажном одлуком надлежног суда којом се одређује брисање друштва по службеној дужности,
- г) одлуком стечајног суда о отварању и закључењу стечајног поступка којом се одбија отварање главног стечајног поступка због немогућности да се из стечајне масе покрију трошкови стечајног поступка,
- д) стечајем и
- ђ) у другим случајевима утврђеним законом и оснивачким актом друштва који су наведени као основ за престанак друштва.

Престанак друштва и друге мјере суда по захтјеву мањинских акционара

Члан 337.

(1) По захтјеву мањинских акционара који у акционарском друштву посједују најмање 20 % акција основног капитала друштва надлежни суд може наложити престанак друштва или друге мјере, ако:

- а) чланови управног одбора друштва не могу да воде послове друштва, због подјеле или других разлога, а акционари друштва не могу да прекину блокаду, тако да се послови друштва не могу више водити у интересу акционара друштва,
- б) су акционари блокирани у одлучивању и на најмање двије узастопне годишње скупштине не успију да изаберу чланове управног одбора друштва, тако да се послови друштва не могу водити у интересу друштва,
- в) чланови управног одбора друштва, као и чланови других органа друштва дјелују противзаконито или непоштено према акционарима који подносе такав захтјев и
- г) се имовина друштва расипа и умањује.

(2) По поднесеном захтјеву из става 1. овог члана суд може да покрене поступак престанка друштва или ако се ради о основу који се може отклонити да му остави рок до годину дана за отклањање неправилности.

(3) Ако се у року из става 2. овог члана не отклоне неправилности, покреће се поступак престанка друштва ликвидацијом у складу са овим законом, када суд има овлашћење да одреди и ликвидационог управника.

(4) Ако суд не покрене поступак престанка друштва може наложити једну или више мјера, а нарочито:

- а) разрјешење било ког члана управног одбора или извршног одбора,
- б) избор члана управног одбора или извршног одбора друштва,
- в) именовање привременог заступника друштва,
- г) независну ревизију рачуноводствених извјештаја друштва и попис имовине друштва,
- д) плаћање дивиденде,
- ђ) куповину акција мањинских акционара који су поднијели захтјев за куповину од друштва по вриједности коју је утврдио суд на основу налаза независног процјењивача и
- е) накнаду штете било ком лицу коме је проузрокована.

(5) Захтјев мањинских акционара из става 1. овог члана подноси се против акционарског друштва.

Д и о т р е ћ и

ДОБРОВОЉНА ЛИКВИДАЦИЈА, ПОВЕЗИВАЊЕ И РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

I ДОБРОВОЉНА ЛИКВИДАЦИЈА

1. Појам и покретање поступка

Појам

Члан 338.

Добровољна ликвидација привредног друштва спроводи се у складу са овим законом када друштво има довољно финансијских средстава за покриће свих својих обавеза, а нарочито:

- а) ако престану да постоје природни и други услови за обављање дјелатности,
- б) истеком времена за које је основано и
- в) ако тако одлуче ортаци, чланови или акционари.

Одлука

Члан 339.

(1) Ликвидација привредног друштва спроводи се одлуком ортака, чланова или акционара, и то:

- а) у случају ортачког друштва, једногласном одлуком свих ортака, ако оснивачким актом друштва није одређено одлучивање већином гласова,
- б) у случају командитног друштва, једногласном одлуком свих комплементара, ако оснивачким актом друштва није одређено одлучивање већином гласова,
- в) у случају друштва с ограниченом одговорношћу, одлуком коју доноси скупштина чланова друштва у складу са чланом 141. став 2. овог закона и
- г) у случају акционарског друштва, одлуком коју доноси скупштина акционара друштва, квалификованом већином у складу са чланом 284. став 2. овог закона.

(2) Одредбе овог закона, оснивачког акта, уговора ортака или чланова друштва и статута акционарског друштва које се односе на обавјештавање и поступак одлучивања примјењују се и на одлучивање о ликвидацији друштва.

Регистрација и објављивање

Члан 340.

Одлука о покретању поступка ликвидације привредног друштва региструје се и објављује у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

2. Ликвидација и повјериоци

Индивидуално обавјештење познатим повјериоцима

Члан 341.

(1) Привредно друштво доставља познатим повјериоцима писано обавјештење са копијом регистрационе пријаве о покретању поступка престанка друштва ликвидацијом.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана садржи нарочито:

- а) поштанску адресу гдје се упућује пријава потраживања повјерилаца,
- б) рок у коме привредно друштво у ликвидацији мора примити пријаву, који не може бити краћи од 120 дана од дана достављања писаног обавјештења и
- в) упозорење да ће потраживање бити преклудирано ако пријава потраживања не буде поднесена у одређеном року.

(3) Потраживање против привредног друштва у ликвидацији је преклудирано ако није пријављено привредном друштву у ликвидацији у року из става 2. тачка б) овог члана или ако повјерилац чије је потраживање оспорено од друштва у ликвидацији не покрене поступак пред судом у року од 30 дана од дана пријема одлуке о оспоравању потраживања.

(4) Потраживање из става 3. овог члана не обухвата потраживање које је настало након наступања дејства одлуке о ликвидацији привредног друштва.

Објава обавјештења свим повјериоцима

Члан 342.

(1) Привредно друштво у ликвидацији објављује обавјештење о одлуци о ликвидацији у складу са чланом 340. овог закона.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана мора да:

- а) буде објављено најмање три пута у временским размацима не мањим од 15 дана нити дужим од 30 дана,
- б) садржи позивање на одредбе овог члана,
- в) садржи поштанску адресу гдје се шаље пријава потраживања од повјериоца и

г) садржи упозорење да ће потраживање бити преклудирано ако га повјерилац не пријави, односно не покрене судски поступак у складу са овим законом.

(3) Потраживања повјерилаца биће преклудирана:

а) ако се не пријаве у року од 30 дана од дана објављивања посљедњег обавјештења из става 2. тачка а) овог члана и

б) ако потраживање буде оспорено а повјериоци не покрену поступак пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема обавјештења о оспоравању тих потраживања.

3. Статус друштва и ликвидациони управник

Статус друштва за вријеме ликвидације

Члан 343.

(1) Привредно друштво не може предузимати нове послове, већ само послове у вези са спровођењем ликвидационог поступка као што су продаја имовине, плаћање повјерилаца, наплата потраживања и друге послове нужне за ликвидацију друштва.

(2) У поступку ликвидације привредног друштва не плаћају се дивиденде нити се имовина друштва расподјељује ортацима, члановима или акционарима прије плаћања свих потраживања повјерилаца.

Ликвидациони управници

Члан 344.

(1) У поступку ликвидације дјелатности, послове привредног друштва воде лица која су имала иста овлашћења и прије ликвидације, ако друштво не изабере друго лице или лица.

(2) Лице или лица која имају овлашћења у поступку ликвидације привредног друштва зову се ликвидациони управници.

(3) На захтјев било ког лица из става 1. овог члана суд може из оправданих разлога именовати другог ликвидационог управника ради замјене ликвидационог управника изабраног од друштва или ради заједничког поступања са њима.

Разрјешење ликвидационог управника

Члан 345.

Ликвидациони управник може бити разрјешен на исти начин на који је изабран, односно именован.

Регистрација и објављивање избора, именовања и разрјешења
ликвидационог управника

Члан 346.

Избор, одређивање (именовање) или разрјешење ликвидационог управника региструје се и објављује у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Послови ликвидационог управника

Члан 347.

(1) Ликвидациони управник привредног друштва завршава текуће пословање друштва, наплаћује потраживања, измирује обавезе и уновчава имовину друштва.

(2) У оквиру својих овлашћења ликвидациони управник привредног друштва одговоран је за вођење послова друштва.

(3) Ликвидациони управник заступа привредно друштво у ликвидацији.

4. Ликвидациони биланси

Ликвидациони биланс стања и финансијски извјештаји

Члан 348.

(1) Ликвидациони управник привредног друштва саставља биланс стања најкасније 60 дана по отварању поступка ликвидације (почетни ликвидациони биланс стања) и подноси га ортацима или комплементарима, или скупштини чланова или акционара на усвајање. У билансу стања наводи се стање активе и пасиве друштва, неопходне радње за спровођење ликвидације и вријеме потребно за завршетак ликвидације.

(2) Сва имовина привредног друштва укључује се у биланс стања из става 1. овог члана по њеној тржишној цијени или процијењеној вриједности.

(3) Ликвидациони управник привредног друштва подноси привремени извјештај о својим радњама, са образложењем разлога због којих се ликвидација наставља а није завршена, као и финансијски извјештај, по истеку сваке пословне године у року који је прописан Законом о рачуноводству и ревизији.

Обустава ликвидације и спровођење стечаја

Члан 349.

(1) Ако ликвидациони управник утврди да имовина привредног друштва није довољна за то да се подмире сва потраживања повјерилаца, дужан је да одмах обустави поступак ликвидације и покрене поступак стечаја.

(2) Ако је ликвидација обустављена у складу са ставом 1. овог члана, ликвидациони управник о томе извјештава судски регистар ради регистрације и објављивања у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Извјештај о спровођењу ликвидације и приједлог за диобу ликвидационог остатка

Члан 350.

(1) Након подмирења дугова привредног друштва, ликвидациони управник саставља извјештај о спроведеној ликвидацији, завршни ликвидациони биланс и приједлог о подјели ликвидационог остатка друштва.

(2) Завршни ликвидациони биланс стања привредног друштва садржи приказ извора прилива и њихову употребу, списак имовине која је отуђена и приливе који су тако остварени, изјашњење да ли постоје још нека питања која треба рјешавати и приједлог њиховог рјешавања, износ трошкова ликвидације и накнаде ликвидационом управнику.

(3) Извјештај и завршни ликвидациони биланс привредног друштва усвајају ортаци, односно скупштина чланова или акционара, ако у одлуци о покретању поступка ликвидације или у одлуци надлежног суда није друкчије одређено.

5. Исплате власницима власничких удјела и окончање ликвидације

Исплате ортацима, члановима или акционарима

Члан 351.

(1) Имовина привредног друштва у ликвидацији која преостане након измирења потраживања повјерилаца и других потраживања расподјељује ликвидациони управник, ортацима, члановима и акционарима.

(2) Ако оснивачким актом, уговором чланова, уговором ортака, статутом друштва или одлуком надлежног суда није друкчије одређено, расподјела из става 1. овог члана врши се у складу са правилима приоритета, и то:

- а) за плаћање ортака, чланова или акционара са повлашћеним акцијама који имају право приоритета на плаћање у ликвидацији у складу са оснивачким актом, уговором ортака, чланова или акционара друштва и
- б) за плаћање ортацима (у случају ортачког друштва или командитног друштва), члановима (у случају друштва с ограниченом одговорношћу) сразмјерно удјелима у друштву и акционарима (у случају акционарског друштва) сразмјерно посједованим акцијама у друштву.

(3) Командитори командитног друштва, чланови друштва с ограниченом одговорношћу и акционари акционарског друштва који су примили исплате у доброј вјери након што је привредно друштво у ликвидацији поступило у свему у складу са

поступком из члана 341. и/или члана 342. обавезни су на враћање примљеног ако је то потребно за намирење повјерилаца друштва.

(4) У случају спора у вези са расподјелом имовине друштва у ликвидацији ортацима, члановима или акционарима друштва, ликвидациони управник одгађа расподјелу до коначног рјешења спора, осим ако одлуком суда није другачије одређено.

Накнада ликвидационом управнику

Члан 352.

(1) Ликвидациони управник има право да му се примјерено надокнаде трошкови које је имао у спровођењу ликвидације, као и на исплату накнаде за рад. Висину трошкова и накнаде за рад одређују ортаци, односно скупштина чланова или акционара, а у случају спора – суд.

(2) У погледу потраживања из става 1. овог члана ликвидациони управник сматра се повјериоцем друштва у ликвидацији.

(3) Трошкови и накнаде за рад ликвидационог управника плаћају се за вријеме трајања ликвидације, ако то не утиче на подмирење обавеза према повјериоцима друштва.

Окончање ликвидације

Члан 353.

(1) Након окончања поступка ликвидације привредног друштва и одобрења финансијског извјештаја састављеног са даном завршетка ликвидације и извјештаја о спровођењу ликвидације од ортака, комплементара, односно скупштине чланова или акционара, ликвидациони управник без одгађања доставља ове извјештаје и одговарајуће одлуке у сједиште друштва и регистар, заједно са захтјевом да друштво буде брисано из регистра у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Ако се након окончања поступка ликвидације привредног друштва ортаци или комплементари не састану или се сједница скупштине чланова друштва или акционара због недостатка кворума не одржи, ликвидациони управник завршава поступак у складу са ставом 1. овог члана и без одобрења финансијског извјештаја и извјештаја о спровођењу поступка ликвидације од ортака или комплементара или скупштине чланова, односно акционара.

(3) Пословне књиге и документа привредног друштва које је престало ликвидацијом чувају се у складу са прописима којима се уређује архивска грађа.

(4) Податак о томе код кога се чувају пословне књиге и документација привредног друштва региструје се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(5) Заинтересована лица могу прегледати књиге и документа друштва које је престало ликвидацијом, која се у складу са законом сматрају јавним и доступним.

(6) Ако се накнадно утврди да је потребно спровести даље радње по окончању ликвидације привредног друштва, суд на приједлог лица које за то има правни интерес, поново именује ранијег или новог ликвидационог управника.

Одговорност ликвидационог управника за штету

Члан 354.

(1) Ликвидациони управник одговара ортацима, члановима и акционарима привредног друштва као и повјериоцима привредног друштва за штету коју им проузрокује у извршењу својих дужности, у складу са чл. 32. до 34. и чл. 36. и 37. овог закона.

(2) Ликвидациони управник не одговара повјериоцима, као ни ортацима, члановима друштва или акционарима за било какве губитке привредног друштва, обавезе или смањења вриједности имовине која су настала као резултат доношења савјесних и разумних пословних одлука у вези са спровођењем поступка ликвидације привредног друштва.

(3) Захтјеви по основу одговорности ликвидационог управника за штету из става 1. овог члана застаријевају у року од једне године од дана брисања привредног друштва из судског регистра.

(4) Ако је више ликвидационих управника одговорно за исту штету, они одговарају солидарно.

Одговорност ортака, чланова и акционара по окончању ликвидације

Члан 355.

(1) Ортаци ортачког друштва и комплементари командитног друштва за евентуално неизмирене обавезе из друштава у ликвидационом поступку одговарају након окончања тог поступка и брисања друштва из судског регистра солидарно.

(2) Командитори командитног друштва, чланови друштва са ограниченом одговорношћу и акционари акционарског друштва за евентуално неизмирене обавезе ових друштава у ликвидационом поступку, одговарају након окончања тог поступка и брисања друштва из судског регистра солидарно до висине примљеног износа из ликвидационог остатка.

Обавјештење пореског органа

Члан 356.

Регистарски суд обавјештава порески орган о брисању друштва из судског регистра.

II ПОВЕЗИВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

1. Повезана друштва

Појам и врсте

Члан 357.

(1) Повезана привредна друштва чине два или више друштава у складу са овим законом, која се међусобно повезују, и то:

- а) учешћем у основном капиталу или ортачким удјелима (друштва повезана капиталом),
- б) путем уговора (друштва повезана уговором) и
- в) путем капитала и путем уговора (мјешовито повезана друштва).

(2) Повезана привредна друштва из става 1. овог члана обухватају једно матично (контролно) и једно или више зависних (подређених) друштава.

(3) Повезана привредна друштва (путем капитала, уговора, мјешовита) организују се као концерн, холдинг, група друштава или други облик организовања у складу са овим законом.

(4) Повезана привредна друштва, у смислу овог закона, организују се као концерн када матично друштво има за претежну дјелатност неку пословну дјелатност поред дјелатности управљања зависним друштвима.

(5) Повезана привредна друштва, у смислу овог закона, организују се као холдинг када матично друштво има искључиво дјелатност управљања и финансирања зависним друштвима.

(6) Повезана привредна друштва у смислу овог закона организују се као група друштава када матично друштво обавља дјелатности из ст. 4. и 5. овог члана.

(7) Привредна друштва могу се повезивати уговором и у друге облике удруживања (конзорцијум, кластер, пословна унија, пословни систем, пул и др.), да би олакшала и промовисала обављање привредних дјелатности које чине њихову дјелатност, али тако да чланице из тога не остварују добит. Удружење се може основати и без основног капитала.

(8) Забрањено је повезивање привредних друштава супротно прописима којима се уређује заштита конкуренције.

Контролно учешће у капиталу

Члан 358.

(1) Контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу или контролни акционар акционарског друштва у смислу овог закона јесте лице које само или са другим лицима која са њим дјелују заједно (заједничко дјеловање):

- а) има више од 50 % гласачких права у привредном друштву на основу обичних акција (већинско учешће) и
- б) на други начин врши контролни утицај над управљањем и вођењем послова привредног друштва на основу свог својства члана или акционара (или на основу закљученог уговора у складу са овим законом).

(2) Лице које само или са једним или више других лица има више од 20 % гласова у скупштини привредног друштва има значајно учешће у смислу овог закона.

Заједничко дјеловање

Члан 359.

(1) Заједничко дјеловање, у смислу овог закона, јесте:

- а) акт два или више лица предузет на основу међусобног споразума ради стицања, уступања или извршења гласачких права у одређеном друштву и
- б) коришћење гласачких права ради извршења заједничког утицаја на управљање, пословне операције тог лица, на избор статутарних органа тог лица (или већине његових чланова) или вршење тог утицаја на други начин.

(2) Лица која у смислу става 1. овог члана дјелују заједно су:

- а) правно лице и његов орган управљања или члан тог органа, лица која су директно потчињена управном одбору или извршном одбору тог правног лица и заступници и ликвидациони управници тог друштва или повезана лица са њима у смислу овог закона и
- б) лица која чине повезана друштва у смислу овог закона.

(3) Лица која у смислу става 1. овог члана дјелују заједно су:

- а) друштво са ограниченом одговорношћу и његови чланови или само његови чланови,

- б) ортачко друштво и његови ортаци или само његови ортаци,
- в) командитно друштво и његови комплементари или сви његови ортаци,
- г) повезана лица у смислу овог закона и
- д) друга друштва и други облици организовања у складу са законом којим се уређује њихов правни положај.

2. Посебна правила за друштва повезана капиталом

Обавјештавање зависног друштва

Члан 360.

(1) Привредно друштво или друго лице које постаје или престаје бити контролни члан или контролни акционар другог друштва у смислу овог закона дужно је да обавијести о томе то друштво, Комисију за хартије од вриједности и орган који је одговоран за заштиту конкуренције, у складу са законом којим се уређује заштита конкуренције.

(2) Обавеза друштва или другог лица из става 1. овог члана постоји и у другим ситуацијама у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

Истицање у пословном имену

Члан 361.

Зависно друштво у свом пословном имену, меморандуму и другим пословним документима истиче и пословно име матичног друштва.

Одговорност матичног друштва и директора

Члан 362.

(1) На одговорност матичног друштва зависном друштву примјењује се чл. 32. до 34. и чл. 36. и 37. овог закона.

(2) Директори матичног друштва одговорни су зависном друштву у складу са чл. 32. до 34. и чл. 36. и 37. овог закона.

Обавеза израде консолидованог годишњег извјештаја и извјештај члановима и акционарима зависног друштва

Члан 363.

(1) Управни одбор матичног друштва са сједиштем у Републици Српској, које има зависна друштва са сједиштем у Републици Српској или изван ње, мора годишњој скупштини акционара или чланова друштва поднијети консолидовани годишњи извјештај друштва, ако су једно или више његових зависних друштава друштва капитала.

(2) У консолидованом годишњем извјештају друштва мора се конкретно приказати најмање развој и резултат пословања и финансијско стање друштва укључених у консолидацију посматраних као цјелина, уз опис главних ризика којима су изложена. Овај извјештај мора да садржи анализу развоја, резултата пословања и финансијског положаја друштва укључених у консолидацију посматраних као цјелина у складу са обимом и сложеносћу њиховог пословања. У циљу бољег разумијевања развоја, резултата пословања и финансијског положаја друштва, анализа мора укључити финансијске и друге показатеље који се односе на поједине послове укључујући и обавјештење о заштити околине и о радницима, те додатно објаснити поједине износе наведене у консолидованим годишњим финансијским извјештајима.

(3) Консолидовани годишњи извјештај садржи:

- а) све важније пословне догађаје између друштва након истека пословне године за коју се извјештава,
- б) очекивани развој тих друштва посматрано као цјелина,
- в) активности друштва на развоју у будућности,;
- г) податке о броју и номиналном износу свих акција у имовини матичног друштва, у имовини зависног друштва или код лица које дјелује у своје име, а за рачун тих друштва,
- д) податке о коришћењу финансијских инструмената, те податке битне за процјену стања имовине друштва, њихових обавеза, финансијског положаја, добити и губитка, начин управљања финансијским ризицима и политикама, укључујући и политику предузимања мјера заштите од губитка и
- ђ) опис главних обиљежја унутрашњег надзора повезаних друштва и систем управљања ризицима у односу на поступак припремања и сачињавања консолидованих финансијских извјештаја када се са хартијама од вриједности неког од тих друштва тргује на берзи или другом уређеном јавном тржишту.

(4) Извјештај из става 1. овог члана мора бити објављен на берзи или на интернет страници матичног друштва .

(5) Управни одбор зависног друштва дужан је да за годишњу скупштину акционара или чланова друштва припреми писани извјештај о односима са осталим чланицама друштва повезаних капиталом у претходној пословној години као саставни дио извјештаја о пословању друштва.

(6) Ако је независна ревизија финансијских извјештаја зависног друштва по закону којим се уређује рачуноводство и ревизија обавезна, то важи и за независну

ревизију извјештаја његовог управног одбора о односима друштва са другим чланицама друштава повезаних капиталом.

(7) Чланови или акционари друштава повезаних капиталом у смислу овог закона морају имати цјеловиту информацију о структури групе, систему управљања, лицима која управљају групом, пословима који се обављају унутар групе, као и о принципима рјешавања сукоба интереса појединог друштва и других повезаних друштава.

3. Правила за друштва повезана посебним уговором

Уговор о посебним односима матичног и зависног друштва и преносу добити

Члан 364.

(1) Ако матично и зависно друштво закључе уговор о посебним односима који обухватају управљање у зависном друштву од матичног друштва или о преносу добити зависног друштва матичном друштву, матично друштво одговора за штету коју проузрокује зависном друштву неизвршењем или неправилним извршењем закљученог уговора у складу са овим законом.

(2) Уговор из става 1. овог члана региструје се у судском регистру у коме је регистровано зависно друштво и објављује у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(3) Уговор из става 1. овог члана постаје пуноважан регистрацијом и објављивањем те регистрације у складу са овим законом.

Садржина уговора и примјена

Члан 365.

(1) Уговор из члана 364. овог закона, сачињава се у писаној форми, и садржи нарочито: права и обавезе матичног друштва; мјере заштите зависног друштва; обим преноса добити и компензације зависном друштву; покривање губитака зависног друштва од матичног друштва; заштиту осталих акционара или чланова зависног друштва; као и мјере заштите повјерилаца зависног друштва по престанку уговора.

(2) На одговорност матичног друштва за накнаду проузроковане штете зависном друштву, као и на ту одговорност директора матичног друштва и зависног друштва и лица која са њима дјелују заједно, примјењује се члан 362. овог закона, што не ограничава и не искључује друга правна средства за заштиту од повреде уговора у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Одобрење уговора о посебним односима матичног и зависног друштва и
преносу добити

Члан 366.

(1) Уговор из члана 364. овог закона усвајају скупштине матичног и свих зависних друштава квалификованом већином у складу са чланом 284. став 2. овог закона.

(2) Ако је уговорна страна ортачко или командитно друштво, са уговором морају да се сагласе сви ортаци са неограниченом одговорношћу, осим ако је оснивачким актом или уговором ортака друкчије одређено.

(3) Сваком акционару или члану друштва мора бити остављено довољно времена прије скупштине акционара или чланова друштва или током сједнице да у просторијама друштва изврше:

а) увид у предложени текст уговора и

б) увид у друге значајне информације у вези са уговором и информације о пословању свих других друштава која су уговорне стране.

(4) Примјерак закљученог уговора из члана 364. овог закона прилаже се уз записник са сједнице скупштине друштва.

Престанак и регистрација престанка

Члан 367.

(1) Уговор из члана 364. овог закона престаје отказом, истеком рока или на други начин у складу са тим уговором и законом којим се уређују облигациони односи.

(2) Престанак уговора из члана 364. овог закона региструје се и објављује у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

III РЕОРГАНИЗАЦИЈА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

1. СТАТУСНЕ ПРОМЈЕНЕ

1.1. Основна начела

Појам реорганизације

Члан 368.

Под реорганизацијом привредног друштва у смислу овог закона подразумејева се статусна промјена привредног друштва и промјена правне форме привредног друштва.

Појам статусне промјене

Члан 369.

(1) Статусна промјена привредног друштва у смислу овог закона је спајање, подјела и одвајање.

(2) У статусној промјени привредног друштва могу се комбиновати статусне промјене спајања и подјеле или статусне промјене спајања и одвајања.

(3) Одлука о статусној промјени не може се побијати због утврђене сразмјере замјене акција или удјела у складу са овим законом.

(4) Ако у статусној промјени учествују привредна друштва различите правне форме, на статусну промјену примјењују се и одредбе овог закона о промјени правне форме друштва чија се правна форма мијења статусном промјеном.

(5) Привредна друштва не могу вршити статусне промјене супротно закону којим се уређује заштита конкуренције.

Финансијски извјештај

Члан 370.

(1) Свако привредно друштво које учествује у статусној промјени сачињава финансијски извјештај (завршни рачун) према стању на дан спајања, подјеле и одвајања у складу са законом. На основу ових финансијских извјештаја сачињава се почетни биланс у складу са законом који уређује рачуноводство и ревизију, који је основ за упис статусне промјене.

(2) Пријава за регистрацију статусне промјене подноси се најкасније у року од осам мјесеци од дана промјене из става 1. овог члана.

Статусне промјене у ликвидацији

Члан 371.

Статусне промјене могу се вршити и ако је једно или више привредних друштава која се спајају или дијеле, у ликвидацији, под условом да та друштва нису почела са подјелом имовине својим акционарима или члановима и да донесу одлуку о окончању поступка ликвидације.

1.2. Врсте статусних промјена

Спајање

Члан 372.

(1) Спајање привредног друштва у смислу овог закона јесте:

- а) спајање уз припајање и
- б) спајање уз оснивање.

(2) Спајање уз припајање јесте статусна промјена којом једно друштво престаје да постоји без ликвидације (у даљем тексту: друштво престало припајањем) преносећи другом постојећем друштву цијелу своју имовину и обавезе (у даљем тексту: друштво стицалац), у замјену за издавање акција или удјела акционарима или члановима друштва престалог спајањем од друштва стицаоца, а ако је потребно и новчану доплату која не прелази 10 % номиналне вриједности тако издатих акција.

(3) Спајање уз оснивање јесте статусна промјена којом два или више привредних друштава престају да постоје без ликвидације (у даљем тексту: друштво престало спајањем) преносећи цијелу своју имовину и обавезе у замјену за издавање од новог друштва (у даљем тексту: ново друштво) акција или удјела акционарима или члановима престалог друштва и ако је потребно, новчану доплату која не прелази 10 % номиналне вредности тако издатих акција.

Подјела

Члан 373.

(1) Подјела привредног друштва у смислу овог закона јесте:

- а) подјела уз припајање,
- б) подјела уз оснивање и
- в) подјела уз припајање и подјела уз оснивање.

(2) Подјела уз припајање јесте статусна промјена којом привредно друштво престаје да постоји без ликвидације (у даљем тексту: друштво престало подјелом) преносећи на два или више постојећих друштава са којима се спаја уз припајање (у даљем тексту: друштва стицаоци) сву имовину и обавезе у замјену за издавање акција или удјела друштва стицаоца акционарима или члановима друштва престалог подјелом и ако је потребно, новчано плаћање које не прелази 10 % номиналне вриједности тако издатих акција.

(3) Подјела уз оснивање јесте статусна промјена којом привредно друштво престаје да постоји без ликвидације (у даљем тексту: друштво престало подјелом) преносећи на два или више нових друштава која се тиме оснивају (у даљем тексту: нова друштва) или преносећи на два или више друштава која се спајају са до тада постојећим друштвом у нова друштва сву имовину и обавезе у замјену за издавање акција или удјела нових друштава акционарима или члановима друштва престалог подјелом и ако је потребно, новчану доплату која не прелази 10 % номиналне вриједности тако издатих акција.

Одвајање

Члан 374.

(1) Одвајање привредног друштва у смислу овог закона јесте:

- а) одвајање уз припајање,
- б) одвајање уз оснивање и
- в) одвајање уз припајање и одвајање уз оснивање.

(2) Одвајање уз припајање јесте статусна промјена којом привредно друштво дјељеник преноси један или више дијелова своје имовине и припадајући дио обавеза (у даљем тексту: друштво дијеленик) на једно или више постојећих друштава при чему то друштво остаје да постоји као правно лице (у даљем тексту: друштва стицаоци), а сви или дио његових акционара, односно чланова, уз очување принципа равноправности, постају акционари односно чланови друштва стицаоца уз замјену акција/удјела акционарима или члановима друштва дијеленика (и за тај износ смањења његовог основног капитала без примјене одредаба овог закона о смањењу тог капитала у редовном поступку) за акције/удјеле друштва стицаоца и ако је потребно, новчано плаћање које не прелази 10 % номиналне вриједности тако издатих акција.

(3) Одвајање уз оснивање јесте статусна промјена којом привредно друштво дијеленик преноси један или више дијелова своје имовине и припадајући дио обавеза на једно или више тиме новооснованих друштава или на једно или више друштава са којима се спаја у новоосновано друштво (у даљем тексту: ново друштво), уз замјену акција/удјела друштва дијеленика (и за тај износ смањења његовог основног капитала без примјене одредаба овог закона о смањењу тог капитала у редовном поступку) за издавање акција или удјела нових друштава која се тиме оснивају акционарима или члановима друштва дијеленика и ако је потребно, новчано плаћање које не прелази 10 % номиналне вриједности тако издатих акција.

(4) На одвајање уз припајање и одвајање уз оснивање, ако овим законом није друкчије уређено примјењују се одредбе овог закона о подјели уз припајање и подјели уз оснивање.

1.3. Спајање уз припајање акционарских друштава у редовном поступку

1.3.1. Припрема

Уговор о спајању уз припајање

Члан 375.

(1) Управни одбори акционарских друштава припремају нацрт уговора о спајању уз припајање у писаној форми.

(2) Уговор о спајању уз припајање садржи податке о:

- а) врсти, пословном имену друштва, сједишту и адреси сваког друштва престалог припајањем и друштава стицаоца,
- б) сразмјери замјене акција и износу било ког новчаног плаћања,
- в) тачном опису начина додјеле акција акционарима друштва престалог припајањем при њиховој замјени,
- г) дану од ког се сматра да су послови друштва престалог припајањем предузети за рачун друштва стицаоца (дан обрачуна припајања),
- д) посебним правима која друштво стицалац даје имаоцима акција за које су везана посебна права и имаоцима других хартија од вриједности које је издало друштво престало припајањем или о предложеним мјерама у вези са тим,
- ђ) правима датим директору или члану управног одбора било ког друштва које учествује у спајању уз припајање и
- е) друге податке које садржи оснивачки акт друштва у складу са овим законом.

(3) Саставни дио уговора из става 1. овог члана су и приједлог измена оснивачког акта и приједлог статута друштва стицаоца након спајања припајањем.

Извјештај управног одбора

Члан 376.

(1) Управни одбор сваког од друштава учесника у спајању уз припајање сачињава детаљан писани извјештај са објашњењем уговора о спајању уз припајање, анализом рентабилности и тржишног положаја оба учесника и са указивањем на законске и економске основе за спајање уз припајање и објашњењем сразмјере замјене акција.

(2) Извјештај из става 1. овог члана, ако је то потребно, садржи и опис посебних тешкоћа које су настале у процјени имовине или капитала друштава која се спајају уз припајање.

(3) Управни одбор сваког од друштва које учествује у спајању уз припајање информише скупштину акционара о значајнијим промјенама имовине и обавеза између дана потписивања уговора о спајању уз припајање и дана одржавања скупштине друштва које учествује у спајању уз припајање.

Извјештај независног ревизора

Члан 377.

(1) Уговор о спајању уз припајање и извјештај управног одбора подлијежу независној ревизији једног или више независних ревизора сваког друштва које учествује

у спајању уз припајање кога именује надлежни суд у ванпарничном поступку по поднесеном заједничком приједлогу управних одбора тих друштава.

(2) Независни ревизор спајања уз припајање саставља писани извјештај о независној ревизији спајања уз припајање који се подноси друштвима која учествују у спајању уз припајање најкасније у року од два мјесеца од дана постављења и који садржи нарочито:

- а) образложени приказ свих важних дијелова имовине и обавеза за друштва која учествују у овој статусној промјени,
- б) податке о примијењеном методу процјене вриједности свих друштава која учествују у спајању уз припајање, ради утврђивања сразмјере замјене акција, која је предложена у нацрту уговора о спајању уз припајање, разлоге због којих је примијењен тај метод и образложење из којег треба да се види да ли је тај метод примјерен околностима тог случаја и
- в) податке о посебним тешкоћама у процјени вриједности друштава која учествују у спајању уз припајање, ако их је било.

(3) Независни ревизор је овлашћен да од свих друштава која учествују у спајању уз припајање затражи све податке и исправе потребне за успјешно обављање независне ревизије, као и да предузме све остале радње потребне за провјеру истинитости података и исправа добијених од тих друштава, у складу са законом.

Извјештај одбора за ревизију

Члан 378.

Ако друштва која учествују у спајању уз припајање имају одбор за ревизију, извјештај управног одбора и извјештај ревизора о уговору о спајању уз припајање доставља се и одбору за ревизију који о тим извјештајима сачињава свој писани извјештај.

1.3.2. Одлучивање

Објављивање уговора

Члан 379.

Нацрт уговора о спајању уз припајање доставља се судском регистру и објављује се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката и то за свако друштво које престаје спајањем уз припајање и друштво стицаоца најкасније 30 дана прије дана одређеног за одржавање скупштине акционара која о њему одлучује.

Увид у исправе

Члан 380.

(1) Привредно друштво које учествује у спајању уз припајање дужно је да у просторијама свог сједишта омогући акционарима, најкасније 30 дана прије дана одржавања скупштине акционара која треба да одлучи о спајању уз припајање, увид у исправе, и то у:

- а) нацрт уговора о спајању уз припајање,
- б) измјене оснивачког акта и статута друштва стицаоца,
- в) финансијске извјештаје свих друштава која се спајају уз припајање у последње три године,
- г) посебан рачуноводствени извјештај који изражава стање друштва највише 90 дана, прије дана у којем је сачињен нацрт уговора о спајању уз припајање, ако се последњи финансијски извјештај тог друштва односи на пословну годину која се завршила више од шест мјесеци прије сачињавања нацрта уговора о спајању уз припајање,
- д) извјештаје управног одбора о спајању уз припајање свих друштава која учествују у спајању уз припајање или њихов заједнички извјештај и
- ђ) извјештај о независној ревизији спајања уз припајање свих друштава која учествују у том поступку или заједнички извјештај о независној ревизији.

(2) Посебан рачуноводствени извјештај из става 1. тачка г) овог члана саставља се примјеном истог метода и у истом облику (изгледу) као последњи финансијски извјештај.

(3) Процјене вриједности у посебном рачуноводственом извјештају могу да се заснивају само на промјенама у књиговодству друштава која учествују у спајању уз припајање, у односу на стање изражено у последњем финансијском извјештају без спровођења пописа средстава и инвентара.

(4) У посебном рачуноводственом извјештају исказују се књиговодствена смањења и повећања вриједности средстава до којих је дошло у времену након последњег финансијског извјештаја, као и значајније промјене стварне вриједности средстава друштава која учествују у спајању уз припајање, која нису изражена у књигама.

(5) Друштва која учествују у спајању уз припајање дужна су да сваком акционару, на његов захтјев, предају бесплатан препис или копију сваке исправе из става 1. овог члана у цјелини или изводе из њих.

Усвајање уговора одлуком скупштине

Члан 381.

(1) Одлука о усвајању уговора о спајању уз припајање доноси се на скупштини акционара сваког друштва које учествује у спајању уз припајање квалификованом већином у складу са чланом 284. став 2. овог закона.

(2) Ако у друштвима која учествују у спајању уз припајање има више класа акција, одлуку о усвајању уговора о спајању уз припајање доносе и акционари сваке класе акција чија су права повријеђена том одлуком на гласању групе те класе у складу са ставом 1. овог члана.

(3) Нацрт уговора о спајању уз припајање усвајају у истовјетном тексту скупштине свих друштава која учествују у спајању уз припајање.

(4) Након што га скупштине друштава које учествују у спајању уз припајање усвоје, уговор се нотарски потврђује. Уговор потписују овлашћени заступници друштава која учествују у спајању уз припајање.

(5) Са одлуком о одобрењу уговора о спајању уз припајање усвајају се на исти начин и све потребне измјене оснивачког акта и статута друштва стицаоца.

(6) Уговор о спајању уз припајање прилаже се уз записник скупштине сваког друштва које учествује у спајању уз припајање.

Спајање уз припајање без одлуке скупштине друштва стицаоца

Члан 382.

(1) Спајање уз припајање може се вршити на основу одлуке управног одбора друштва стицаоца, без одлуке његове скупштине акционара, под условом да:

- а) нацрт уговора о спајању уз припајање буде објављен у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката и то најкасније 30 дана прије дана када би сједница скупштине акционара друштва које престаје спајањем уз припајање требало да буде одржана,
- б) акционарима друштва стицаоца у његовом сједишту буде омогућен увид у нацрт уговора о спајању уз припајање, финансијске извјештаје свих друштава која учествују у спајању уз припајање у посљедње три године, посебан рачуноводствени извјештај за текућу годину, извјештај управног одбора, извјештај о независној ревизији спајања уз припајање, најкасније 30 дана прије дана одржавања скупштине акционара друштва које престаје припајањем на којој се одлучује о спајању уз припајање и
- в) један или више акционара друштва стицаоца са најмање 5 % учешћа у његовом основном капиталу не захтијева одржавање скупштине

акционара тог друштва ради одлучивања о спајању уз припајање у року од 30 дана од дана одржавања скупштине друштва које престаје припајањем на којој је усвојен нацрт уговора о спајању уз припајање.

(2) Услови из става 1. овог члана морају се испунити кумулативно.

1.3.3. Спровођење спајања уз припајање

Повећање капитала

Члан 383.

(1) Повећање основног капитала друштва стицаоца приликом спајања уз припајање спроводи се у складу са одредбама овог закона о повећању основног капитала акционарског друштва новим улозима, осим што се на додјелу акција тог друштва акционарима друштава престалих припајањем не примјењују одредбе о:

- а) забрани повећања основног капитала док се уписани улози у цијелости не унесу у основни капитал,
- б) условима за упис нових акција, одобрењу Комисије за хартије од вриједности за емисију акција, јавној понуди, проспекту, доказима да су уплаћени новчани улози, односно унесени неновчани улози у основни капитал друштва као прилози пријави за регистрацију и друге одредбе неспојиве са замјеном акција у спајању уз припајање друштава и
- в) правима постојећих акционара друштава која учествују у спајању уз припајање на првенство уписа нових акција у односу на трећа лица.

(2) Акционари који су у друштвима престалим припајањем уписали акције прије замјене, али их до замјене за акције друштва стицаоца нису у цијелости уплатили, настављају са уплатом уписаних акција у том друштву под условима по којима су их уписали прије замјене до висине номиналне вриједности уписаних акција.

Забрана стварања привидног капитала

Члан 384.

(1) Ако друштва која престају припајањем имају акције, директно или индиректно, у друштву стицаоцу или обрнуто, повећање основног капитала друштва стицаоца за износ акција које има у тим друштвима, као и за износ акција које та друштва имају у друштву стицаоцу није допуштено.

(2) Акције друштава која престају припајањем у друштву стицаоцу, као и обрнуто, сматрају се сопственим акцијама друштва стицаоца након регистрације спајања уз припајање.

(3) Друштво стичалац не може у спајању уз припајање да издаје своје акције за:

- а) акције у друштвима престалим припајањем, чији је власник то друштво, лично или преко трећег лица које их држи за његов рачун и
- б) сопствене акције друштава престалих припајањем, било да су то акције тих друштава директно или индиректно преко трећег лица које их држи за њихов рачун.

(4) Сопственим акцијама из става 2. овог члана друштво стичалац располаже у складу са чланом 219. став 2. овог закона.

(5) Друштво стичалац може уз сагласност друштава престалих припајањем да акционарима тих друштава замијени њихове акције за акције друштва стичаоца које та друштва која престају припајањем имају у њему умјесто да им изда нове акције ради замјене у спајању уз припајање у складу са сразмјером замјене акција утврђеном уговором о спајању уз припајање.

Основни капитал друштва стичаоца

Члан 385.

Вриједности изказане у финансијском изјештају друштава која престају припајањем исказују се у финансијском извјештају друштва стичаоца након спајања уз припајање, у складу са законом.

1.3.4. Заштита повјерилаца

Право на обезбјеђење и намирење

Члан 386.

(1) Повјериоци чија су потраживања настала до објаве нацрта уговора о спајању уз припајање имају право да у року од 30 од дана те објаве писаним путем захтијевају обезбјеђење или намирење ненамирених пуноважних потраживања, доспјелих, али и оних недоспјелих, од друштва које учествује у поступку спајања уз припајање које им је дужник.

(2) Повјериоци који нису захтијевали обезбјеђење или намирење потраживања у року из става 1. овог члана имају право да у року од шест мјесеци од дана објављивања регистрације спајања уз припајање, писаним путем захтијевају обезбјеђење недоспјелих потраживања ако учине вјероватним да се спајањем уз припајање угрожава њихово намирење.

(3) Повјериоци који имају довољно обезбијеђена потраживања, као и повјериоци који би у стечају имали права првенственог намирења немају права из ст. 1. и 2. овог члана.

(4) У објавама из ст. 1. и 2. овог члана повјериоци се обавјештавају о праву на обезбјеђења или намирења које имају поводом спајања уз припајање.

(5) Обезбјеђење потраживања за повјериоце друштава која престају припајањем и повјериоце друштва стицаоца може да буде дато различитим инструментима обезбјеђења.

(6) Управни одбор друштва стицаоца дужан је да управља имовином сваког од друштава која су престала припајањем одвојено све док се повјериоцима из ст. 1. и 2. овог члана потраживања не намире или довољно не обезбиједе.

(7) Повјериоци сваког друштва које учествује у спајању уз припајање имају предност у намирењу потраживања из имовине тог друштва које им је првобитни дужник у односу на повјериоце осталих друштава која се спајају уз припајање.

(8) Повјериоци који сматрају да је спајањем уз припајање угрожено намирење њихових потраживања могу надлежном суду поднијети тужбу за побијање одлуке о спајању уз припајање.

(9) Ако управни одбор друштва стицаоца ради заштите права повјерилаца не поступи у складу са ст. 1. до 7. овог члана, суд може да поништи спајање уз припајање по тужби повјерилаца, ако утврди да је спајањем уз припајање битније угрожено намирење њихових потраживања.

Заштита ималаца обвезница

Члан 387.

Одредбе члана 386. овог закона примјењују се и на потраживања ималаца обвезница и других хартија од вриједности, које су издала друштва која престају припајањем, осим ако је друкчије одређено у одлуци о емисији ових хартија од вриједности или ако је друкчије уговорено са њиховим имаоцима у складу са чланом 205. став 10. овог закона.

Заштита ималаца посебних права

Члан 388.

(1) Друштво стицалац имаоцима хартија од вриједности са посебним правима, које је издало друштво престало припајањем, а које нису акције, као што су замјенљиве обвезнице, варанти, обвезнице и друге хартије од вриједности, обезбјеђује најмање иста посебна права након спајања уз припајање, осим ако је другачије предвиђено у одлуци о емисији ових хартија од вредности или ако је другачије уговорено са њиховим имаоцима у складу са чланом 205. став 10. овог закона.

(2) Ако друштво стицалац не поступи у складу са ставом 1. овог члана дужно је да имаоцима хартија од вриједности са посебним правима исплати посебну новчану накнаду за губитак или измјену тих права, према њиховој тржишној вриједности, а ако

немају тржишну вриједност према вриједности коју потврди независни ревизор спајања уз припајање.

1.3.5. Окончање

Пријава за упис

Члан 389.

(1) Привредно друштво које престаје припајањем и друштво стицалац, подносе пријаву за регистрацију спајања уз припајање, у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Ако је покренут поступак побијања одлуке о спајању уз припајање суд не прекида поступак регистрације спајања уз припајање ако оцијени да преовлађује интерес за хитним одлучивањем и да су испуњени остали услови за регистрацију спајања уз припајање.

(3) При одлучивању о преовлађивању интереса за хитним одлучивањем суд води рачуна о правима која се штите у поступку за побијање, вјероватности успјеха тужиоца, као и о штети која би тим друштвима настала усљед одгађања уписа спајања уз припајање.

Регистрација и објављивање

Члан 390.

(1) Регистрација спајања уз припајање и објављивање регистрације врши се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Друштво стицалац повећава основни капитал истовремено са уписом спајања уз припајање и региструје ово повећање по основу спајања уз припајање основног капитала друштва стицаоца.

(3) Друштво стицалац, акције које даје акционарима друштва престалог припајањем уписује у Централни регистар на име акционара тих друштава.

Дејство

Члан 391.

Регистрацијом спајања уз припајање наступају сљедеће правне посљедице:

- а) имовина друштва које престаје припајањем, укључујући и ненамирена потраживања према трећим лицима прелази на друштво стицаоца,
- б) дугови и друге обавезе друштва које престаје припајањем према трећим лицима прелазе на друштво стицаоца, као новог дужника,

- в) узајамна потраживања између друштва које престаје припајањем и друштва стицаоца која још нису намирена, гасе се усљед сједињавања дужника и повјериоца у истом лицу,
- г) акционари друштва које престаје припајањем постају акционари друштва стицаоца,
- д) друштво које се спаја уз припајање престаје да постоји без спровођења поступка ликвидације,
- ђ) акције које је друштво које престаје припајањем издало повлаче се и поништавају уз замјену за акције друштва стицаоца или новац, ако уговор о спајању уз припајање тако предвиђа,
- е) права трећих лица, као што је залог, плодоуживање или друго право, којима се ограничава својина на акцијама друштва које престаје припајањем, прелазе на акције које је истим акционарима издало друштво стицалац умјесто оптерећених акција или на потраживање новчане накнаде, које се признаје, поред или умјесто замјене акција, у складу са уговором о спајању уз припајање,
- ж) дозволе, концесије, друге повластице и ослобађања дата или призната друштву престалом припајањем прелазе на друштво стицаоца, осим ако је прописима којим се уређује њихово давање другачије одређено,
- з) пуномоћницима акционара друштва које престаје припајањем у скупштини друштва стицаоца, члановима његовог управног одбора и одбора за ревизију, престају те дужности у друштву стицаоцу, а могу да их наставе у том друштву само у складу са уговором о спајању уз припајање и
- и) лица запослена у друштву престалом припајањем настављају да раде у друштву стицаоцу у складу са прописима о раду и уговором о спајању уз припајање.

1.4. Спајање уз припајање акционарског друштва у поједностављеном поступку

Појам

Члан 392.

(1) Спајање уз припајање акционарског друштва у поједностављеном поступку је спајање уз припајање једног или више подређених друштава у којима друштво стицалац има најмање 90 % акција са правом гласа, само на основу одлуке скупштине друштва престалог припајањем, а без одлуке скупштине друштва стицаоца и без независне ревизије спајања уз припајање.

(2) Одлука скупштине друштва стицаоца из става 1. овог члана и извјештај управног одбора и извјештај о независној ревизији спајања уз припајање нису потребни, под условом да:

- а) нацрт уговора о спајању уз припајање буде објављен најкасније 30 дана прије дана одржавања скупштине акционара зависног друштва, на којем се одлучује о спајању уз припајање, а ако је то друштво отворено акционарско друштво, објављивање се врши и најмање у једним дневним новинама које се продају на цијелом подручју Републике Српске,
- б) акционарима друштва стицаоца у његовом сједишту буде омогућен увид у нацрт уговора о спајању уз припајање, финансијске извјештаје свих друштава која престају припајањем у посљедње три године и посебан рачуноводствени извјештај за текућу годину, ако је такав извјештај обавезан за спајање уз припајање, најмање 30 дана прије дана одржавања скупштине акционара друштва престалог припајањем на којем се одлучује о спајању уз припајање и
- в) један или више акционара друштва стицаоца са најмање 5 % акција са правом гласа о спајању уз припајање, не захтијева одржавање скупштине тог друштва ради одлучивања о спајању уз припајање, у року од 30 дана од дана одржавања скупштине друштва које престаје припајањем на којој је усвојен нацрт уговора о спајању уз припајање.

(3) Сматра се да друштво стицалац има 90 % учешћа у основном капиталу зависног друштва и кад га једно или више других лица држе у своје име, а за његов рачун.

(4) На питања спајања уз припајање акционарског друштва у поједностављеном поступку која нису уређена у ст. 1. до 3. овог члана примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање у редовном поступку.

Спајање уз припајање потпуно зависног друштва

Члан 393.

(1) Потпуно зависно друштво може одлуком своје скупштине да се споји уз припајање матичном друштву, као свом једином акционару, и друштву стицаоцу у складу са чланом 392. овог закона о спајању уз припајање у поједностављеном поступку.

(2) Кад се потпуно зависно друштво спаја уз припајање са матичним друштвом не примјењују се одредбе овог закона о одговорности чланова управног одбора и независног ревизора, нити друштво стицалац, као једини акционар друштва које престаје припајањем постаје себи акционар, као ни друге одредбе које су неспојиве са природом овог спајања уз припајање.

1.5. Спајање уз припајање друштава са ограниченом одговорношћу

Примјена

Члан 394.

(1) На спајање уз припајање друштава са ограниченом одговорношћу примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање акционарског друштва, ако овим законом није другачије уређено.

(2) Члан друштва са ограниченом одговорношћу из става 1. овог члана сматра се акционаром, а његов удио у основном капиталу друштва које учествује у спајању уз припајање скупом свих акција које један акционар има у акционарском друштву.

Припрема скупштине

Члан 395.

(1) У припреми скупштине чланова управни одбор или директор друштава са ограниченом одговорношћу која учествују у спајању уз припајање није дужан да достави судском регистру нацрт уговора о спајању уз припајање и не објављује га у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Управни одбор или директор друштва са ограниченом одговорношћу које учествује у спајању уз припајање бесплатно доставља лично сваком члану друштва, најкасније 15 дана прије дана одржавања сједнице скупштине чланова која одлучује о спајању уз припајање, сљедеће исправе:

- а) нацрт уговора о спајању уз припајање,
- б) финансијске извјештаје друштава која учествују у спајању уз припајање у посљедње три године,
- в) финансијске извјештаје који изражавају стање друштава која учествују у спајању уз припајање највише 90 дана прије дана сачињавања нацрта уговора о спајању уз припајање, ако се посљедњи финансијски извјештај тих друштава односи на пословну годину која се завршила више од шест мјесеци прије сачињавања нацрта уговора о спајању уз припајање,
- г) извјештаје директора или управног одбора о спајању уз припајање сваког друштва које учествује у спајању уз припајање или њихов заједнички извјештај и
- д) извјештај независног ревизора, ако је независна ревизија за то друштво обавезна, у складу са законом.

1.6. Спајање уз припајање акционарског друштва и друштва са ограниченом одговорношћу

Примјена

Члан 396.

(1) Једно или више акционарских друштава може да се спаја уз припајање са друштвом са ограниченом одговорношћу, као што и једно или више друштава с ограниченом одговорношћу може да се спаја уз припајање са акционарским друштвом.

(2) Одредбе овог закона о спајању уз припајање акционарских друштава сходно се примјењују и на спајање уз припајање из става 1. овог члана.

Акционарско друштво као друштво које престаје припајањем

Члан 397.

(1) Ако је друштво са ограниченом одговорношћу друштво стицалац, а акционарско друштво друштво које престаје припајањем том друштву, уговором о спајању уз припајање утврђује се номинална вриједност удјела који се додјељује сваком акционару тог друштва као новом члану у друштву с ограниченом одговорношћу.

(2) Ако се отворено акционарско друштво спаја уз припајање друштву са ограниченом одговорношћу, у том спајању уз припајање мора да испуни услове за претварање у затворено друштво уређене овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности, ради заштите акционара и ималаца других хартија од вриједности које је јавно издало.

(3) Ако друштво са ограниченом одговорношћу као друштво стицалац акционарима акционарског друштва које престаје припајањем, замјењује акције додјелом сопствених удјела, умјесто да им додијели нове удјеле, дужно је да уговором о спајању уз припајање наведе све акционаре као своје нове чланове којима додјељује сопствене удјеле, као и номиналну вриједност сваког тако додијељеног удјела.

Друштво са ограниченом одговорношћу као друштво које престаје припајањем

Члан 398.

Ако је акционарско друштво друштво стицалац, а друштво са ограниченом одговорношћу друштво које престаје припајањем, уговором о спајању уз припајање утврђује се номинална вриједност удјела сваког члана тог друштва и број акција, који му се према сразмјери предвиђеној уговором о спајању уз припајање додјељује у друштву стицаоцу.

1.7. Спајање уз оснивање

Спајање уз оснивање акционарских друштава

Члан 399.

(1) На спајање уз оснивање акционарских друштава примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање акционарских друштава, ако овим законом није друкчије уређено.

(2) Спојена друштва из става 1. овог члана сматрају се друштвима која престају припајањем, ново друштво друштвом стицаоцем, а уговор о спајању уз оснивање је уговор о спајању уз припајање.

(3) Спајање уз оснивање не може се вршити без одлуке скупштине друштава престалих спајањем нити се може вршити примјеном одредаба овог закона о припајању у поједностављеном поступку.

(4) Уговор о спајању уз оснивање је оснивачки акт новог друштва насталог спајањем постојећих друштава.

(5) У уговор о спајању уз оснивање уписују се као уговорници спојена друштва са подацима о пословном имену, сједишту, правној форми и дјелатности сваког од њих који спајањем престају да постоје, а њихови акционари постају акционари новог друштва.

(6) Уговор о спајању уз оснивање, поред елемената уговора о спајању уз припајање утврђених овим законом садржи и елементе предвиђене за оснивачки акт акционарског друштва.

(7) У уговор о спајању уз оснивање, као оснивачки акт новог друштва уносе се одредбе о посебним правима, трошковима оснивања, улозима у стварима и правима и њиховом уношењу у ново друштво из оснивачких аката друштава престалих спајањем.

(8) На оснивање новог друштва примјењују се одредбе овог закона о оснивању акционарског друштва и одредбе закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(9) Друштва која престају спајањем уз оснивање подносе пријаву за регистрацију престанка спајањем и пријаву оснивања новог друштва.

(10) Даном регистрације новог друштва, друштва престала уз спајање бришу се из судског регистра.

Спајање уз оснивање друштава са ограниченом одговорношћу

Члан 400.

На спајање уз оснивање друштава са ограниченом одговорношћу примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање друштава са ограниченом одговорношћу и одредбе о спајању уз оснивање акционарских друштава.

Спајање уз оснивање између акционарских друштава и друштава са ограниченом одговорношћу

Члан 401.

(1) Једно или више акционарских друштава и једно или више друштава са ограниченом одговорношћу могу се спајати уз оснивање.

(2) На спајање уз оснивање из става 1. овог члана примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање између акционарских друштава и друштава са ограниченом одговорношћу.

(3) Спојена друштва сматрају се друштвима која престају припајањем, ново друштво друштвом стицаоцем, а уговор о спајању уз оснивање је уговор о спајању уз припајање, ако овим законом није другачије уређено.

(4) Ако се спајањем из става 1. овог члана оснива ново друштво са ограниченом одговорношћу, на учешће акционарског друштва у спајању уз оснивање сходно се примјењују одредбе овог закона о спајању уз припајање акционарског друштва друштву са ограниченом одговорношћу. Ако се спајањем уз оснивање оснива ново акционарско друштво, на учешће друштва с ограниченом одговорношћу у спајању уз оснивање примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање друштва са ограниченом одговорношћу акционарском друштву.

(5) Спајање уз оснивање не може се вршити без одлуке скупштине друштава која престају спајањем, нити се могу примјењивати одредбе овог закона о спајању уз припајање у поједностављеном поступку.

(6) Уговор о спајању уз оснивање је оснивачки акт новог друштва које настаје спајањем постојећих.

(7) У уговор о спајању уз оснивање као оснивачи новог друштва уписују се друштва престала спајањем, са подацима о пословном имену, сједишту, облику и дјелатности сваког од њих који спајањем престају, а њихови акционари или чланови постају акционари или чланови новог друштва.

(8) Уговор о спајању уз оснивање поред елемената уговора о спајању уз припајање утврђених овим законом садржи и елементе оснивачког акта акционарског друштва или друштва с ограниченом одговорношћу.

(9) У уговор о спајању уз оснивање као оснивачки акт новог акционарског друштва уносе се одредбе о посебним правима, трошковима оснивања, улозима у стварима и правима и њиховом уношењу у друштво из оснивачких аката друштава која престају спајањем.

(10) На спајање уз оснивање новог акционарског друштва примјењују се одредбе овог закона о оснивању акционарског друштва и одредбе закона којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(11) Уговор о спајању уз оснивање новог друштва са ограниченом одговорношћу поред елемената уговора о спајању уз припајање утврђених овим законом, садржи и елементе предвиђене овим законом за оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу.

(12) На регистрацију и објављивање регистрације спајања акционарског друштва и друштва са ограниченом одговорношћу примјењују се одредбе овог закона о регистрацији и објављивању регистрације оснивања акционарских друштава.

1.8. Подјела уз припајање акционарских друштава

1.8.1. Основна начела

Сходна примјена

Члан 402.

На подјелу уз припајање акционарских друштава примјењују се одредбе овог закона о спајању уз припајање, ако овим законом није другачије уређено.

1.8.2. Нацрт уговора о подјели уз припајање

Облик и садржина

Члан 403.

(1) Управни одбор друштва које престаје подјелом сачињава нацрт уговора о подјели уз припајање у писаном облику.

(2) Уговор из става 1. овог члана садржи податке о:

- а) пословном имену, облику и сједишту сваког друштва учесника подјеле,
- б) сразмјери замјене акција и износ било ког новчаног плаћања,
- в) начину додјеле акција друштва стицаоца,
- г) дану од којег акционари друштва престалог подјелом стичу право да учествују у добити друштва стицаоца по основу замијењених акција, као и све посебне услове за остваривање тог права, ако тих услова има,
- д) дану од ког се сматра да су послови друштва које се дијели предузети за рачун друштва стицаоца (дан обрачуна),

- ђ) посебним правима која друштво стицалац обезбјеђује имаоцима повлашћених акција и других повлашћених хартија од вриједности, које је издало друштво престало подјелом или мјере предложене у вези с тим,
- е) правима које имају или подјелом добијају директор или чланови управног одбора друштава учесника у подјели,
- ж) имовини и обавезама друштва које се дијели, а које се преносе сваком друштву стицаоцу и
- з) начину додјеле акција друштва стицаоца акционарима друштва престалог подјелом и критеријум на коме се заснива ова додјела.

(3) Саставни дио нацрта уговора из става 1. овог члана је приједлог измјена оснивачких аката и приједлог измјена статута друштава стицалаца.

Нераспоређена средства и дугови

Члан 404.

(1) Средства друштва престалог подјелом која уговором о подјели нису додијељена ниједном друштву стицаоцу, нити могу да се додијеле на основу услова подјеле из тог уговора, додјељују се свим друштвима стицаоцима сразмјерно учешћу сваког од њих у нето имовини друштва престалог подјелом утврђеној уговором о подјели.

(2) За обавезе друштва престалог подјелом које уговором о подјели нису распоређене ниједном друштву стицаоцу, нити могу да се распореде на основу услова подјеле из тог уговора, солидарно одговарају сва друштва стицаоци.

1.8.3. Одлучивање

Одлука

Члан 405.

(1) Уговор о подјели уз припајање усваја се на сједницама скупштина акционара друштава која учествују у подјели уз припајање, квалификованом већином у складу са чланом 284. став 2. овог закона.

(2) Ако у друштву које престаје подјелом има више класа акција, уговор о подјели уз припајање усвајају акционари сваке класе акција чија су права повријеђена подјелом уз припајање на гласању групе те класе акција у складу са ставом 1. овог члана.

(3) Уговор о подјели уз припајање нотарски се потврђује, а потписују га заступници сваког друштва које учествује у подјели.

(4) Уговор о подјели уз припајање прилаже се записнику скупштине сваког друштва које учествује у подјели уз припајање.

Подјела без одлука скупштина друштава стицалаца

Члан 406.

(1) Подјела уз припајање може бити извршена и на основу одлуке управног одбора друштава стицалаца, без одлуке скупштине акционара тих друштава, под условом да:

- а) је уговор о подјели уз припајање објављен у складу са чланом 379. овог закона најмање 30 дана прије сједнице скупштине акционара друштва престалог подјелом на којој треба да се донесе одлука о подјели уз припајање,
- б) је акционарима сваког друштва стицаоца омогућено да остваре увид у сва документа наведена у члану 392. овог закона и
- в) један или више акционара неког друштва стицаоца чије је капитал учешће најмање 5 % није захтијевао одржавање скупштине акционара ради доношења одлуке о подјели уз припајање, у року од 30 дана од дана одржавања скупштине друштва престалог подјелом на којој је усвојен нацрт уговора о подјели уз припајање.

(2) Услови из става 1. овог члана морају се испунити кумулативно.

1.8.4. Спровођење

Замјена акција

Члан 407.

На замјену акција друштва престалог подјелом акција друштава стицалаца сходно се примјењује члан 391. став 1. тачка ђ) овог закона о замјени акција и о повлачењу и поништењу акција у случају спајања уз припајање.

1.8.5. Заштита повјерилаца

Солидарна одговорност

Члан 408.

За обавезе друштва престалог подјелом уз припајање које су постојале прије регистрације подјеле и њеног објављивања солидарно одговара свако друштво стицалац, осим ако је са одређеним повјериоцем другачије уговорено.

1.8.6. Окончање

Пријава за регистрацију

Члан 409.

(1) Друштво које престаје подјелом и свако друштво стицалац подносе пријаву за регистрацију подјеле уз припајање у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

(2) Ако је покренут поступак побијања одлуке о подјели, регистарски суд не прекида поступак регистрације ако оцијени да преовладава интерес за хитним одлучивањем и да су испуњени остали услови за регистрацију подјеле.

(3) При одлучивању о преовладавању интереса из става 2. овог члана регистарски суд води рачуна о правима која се штите у поступку за поништај, вјероватности успјеха тужиоца, као и о штети која би друштвима учесницима подјеле настала даном одгађања регистрације подјеле.

Регистрација и објављивање

Члан 410.

Регистрација подјеле и објављивање регистрације врши се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Дејство

Члан 411.

Даном регистрације подјеле уз припајање наступају сљедеће правне посљедице:

- а) имовина друштва престалог подјелом, укључујући и ненамирена потраживања као и друга права и обавезе према трећим лицима у складу са уговором о подјели прелази на друштва стицаоце,
- б) акционари друштва престалог подјелом постају акционари једног или више друштава стицалаца, у складу са уговором о подјели уз припајање,
- в) лица запослена у друштву престалом подјелом настављају да раде у друштвима стицаоцима у складу са прописима о раду и уговором о подјели уз припајање и
- г) друштво које се дијели престаје да постоји.

1.9. Подјела уз оснивање акционарског друштва

Основно начело

Члан 412.

(1) На подјелу уз оснивање новог друштва сходно се примјењују одредбе овог закона о подјели уз припајање, о оснивању одговарајућег облика друштва, као и о спајању уз оснивање новог друштва.

(2) Уговор о подјели уз оснивање као оснивачки акт новог друштва усваја скупштина акционара друштва које престаје подјелом.

(3) У уговор о подјели уз оснивање као оснивач наводи се друштво престало подјелом, са подацима о пословном имену, сједишту, правној форми и дјелатности тог друштва и сваког новог друштва насталог на тој основи, а акционари друштва престалог подјелом постају акционари новог друштва.

1.10. Одвајање уз припајање и одвајање уз оснивање акционарског друштва

Примјена

Члан 413.

(1) На одвајање уз припајање акционарског друштва примјењују се одредбе овог закона о подјели уз припајање, а на одвајање уз оснивање акционарског друштва примјењују се одредбе овог закона о подјели уз оснивање нових друштава, односно спајању са постојећим друштвом и оснивању нових друштава на тој основи, ако овим законом није другачије уређено.

(2) Нацрт уговора о одвајању уређује и начин смањења основног капитала и акција друштва дијеленика по основу смањења због одвајања из става 1. овог члана.

(3) Уз нацрт уговора о одвајању акционарског друштва прилаже се закључни завршни рачун друштва дијеленика и почетни биланс новог друштва, односно друштава стицалаца, као и почетни биланс друштва дијеленика из којег се види стање његове имовине и обавеза након одвајања.

(4) Од дана кад се саставља закључни и почетни биланс, односно диобни биланс из става 3. овог члана до дана подношења пријаве за регистрацију не смије проћи више од осам мјесеци.

(5) Оснивачки акт акционарског друштва дијеленика мијења се у складу са одредбама овог закона о измјенама оснивачког акта датог друштва.

(6) У случају одвајања уз оснивање или одвајања уз припајање акционарских друштава, оснивање или спајање уз припајање региструје се тек пошто се упише смањење основног капитала друштва дијеленика.

1.11. Подјела и одвајање друштава са ограниченом одговорношћу

Примјена

Члан 414.

Одредбе овог закона о подјели и одвајању акционарских друштава примјењују се и на подјелу и одвајање друштава са ограниченом одговорношћу.

1.12. Подјела акционарског друштва и одвајање пословне јединице (дијела) друштва у друштво са ограниченом одговорношћу и обрнуто

Комбинована подјела

Члан 415.

(1) Подјела акционарског друштва и одвајање пословне јединице акционарског друштва у два или више друштава са ограниченом одговорношћу или комбиновање ове двије правне форме друштава, као и подјела и одвајање дијела друштва с ограниченом одговорношћу у два или више акционарских друштава или комбиновање ове двије правне форме друштава, могу се вршити у складу са овим законом.

(2) Одредбе овог закона о подјели и одвајању акционарских друштава и друштава са ограниченом одговорношћу сходно се примјењују и на подјеле и одвајања из става 1. овог члана.

1.13. Статусне промјене и ортачко и командитно друштво

Спајање, подјела и одвајање са учешћем ортачког и командитног друштва

Члан 416.

(1) Ортачко и командитно друштво могу се спајати са друштвом са ограниченом одговорношћу и са акционарским друштвом.

(2) На спајање ортачког и командитног друштва са друштвом с ограниченом одговорношћу и акционарским друштвом примјењују се одредбе овог закона о спајању друштава са ограниченом одговорношћу, ако овим законом није другачије уређено.

(3) На учешће акционарског друштва у спајању са ортачким и командитним друштвом, без обзира на то да ли је акционарско друштво друштво стичалац, друштво престало спајањем уз припајање или друштво престало спајањем уз оснивање, примјењују се одредбе овог закона о спајању акционарског друштва, ако овим законом није другачије уређено.

(4) Ако се отворено акционарско друштво спаја уз припајање ортачком или командитном друштву или се са њим спаја у ново ортачко или командитно друштво, у спајању уз припајање, односно спајању уз оснивање мора да испуни услове за

претварање у затворено друштво уређено овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

(5) Одлука о спајању са учешћем ортачког или командитног друштва доноси се у сваком друштву учеснику у спајању уз сагласност оних чланова, односно акционара, који након спајања постају солидарно одговорни према трећим лицима за обавезе друштва које је правни слѣдбеник у спајању.

(6) На подјелу и одвајање ортачког и командитног друштва, као и на подјелу и одвајање друштва са ограниченом одговорношћу и акционарског друштва по основу чега настаје једно или више ортачких или командитних друштава, примјењују се ст.1. до 6. овог члана и одредбе о подјели и одвајању друштва с ограниченом одговорношћу и акционарског друштва.

2. ПРОМЈЕНА ПРАВНЕ ФОРМЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

2.1. Основна начела

Појам

Члан 417.

Промјена правне форме је прелазак из једне правне форме у другу, у складу са овим законом.

Промјена правне форме у поступку ликвидације

Члан 418.

(1) Привредно друштво над којим се спроводи поступак добровољне ликвидације може промијенити правну форму до почетка диобе и исплате ликвидационог остатка ортацима, члановима или акционарима, који преостане пошто се подмире повјериоци друштва.

(2) У случају доношења одлуке из става 1. овог члана привредно друштво је дужно да обустави поступак ликвидације, да то региструје и објави.

Регистрација и објављивање

Члан 419.

(1) Промјена правне форме привредног друштва региструје се и објављује.

(2) Након промјене правне форме привредно друштво наставља да послује као исто правно лице, али друге правне форме.

Примјена и изузетак од побијања одлуке

Члан 420.

(1) На промјену правне форме привредног друштва примјењују се одредбе овог закона о оснивању дате форме привредног друштва ако овим законом није другачије уређено.

(2) Одлука о промјени правне форме не може се побијати због неправилно утврђене сразмјере замјене акција или удјела, у складу са овим законом.

2.2. Врсте промјена правне форме

2.2.1. Промјена правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу

Члан 421.

(1) Акционарско друштво може промијенити правну форму у друштво са ограниченом одговорношћу на следећи начин:

- а) управни одбор акционарског друштва утврђује приједлог одлуке о промјени правне форме утврђене овим законом, а одлуку о промјени правне форме усваја скупштина акционара и
- б) акционарско друштво обавјештава акционаре о сазиву сједнице скупштине у складу са чланом 272. овог закона најмање 30 дана прије дана одржавања скупштине акционара.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана садржи нарочито: разлог сазивања скупштине, мјесто у сједишту друштва гдје се акционарима стављају на увид следећа документа:

- а) приједлог одлуке о промјени правне форме и извјештај управног одбора акционарског друштва који објашњава услове и законску и економску основаност за промјену правне форме, као и опис било ког проблема који је настао у вези са условима промјене правне форме,
- б) препоруку управног одбора акционарског друштва у вези са одлуком о промјени правне форме и разлоге за такву препоруку и
- в) обавјештење о правима акционара да не прихвате одлуку о промјени правне форме и о праву на тражење процјене и откупа њихових акција од друштва, у складу са овим законом.

(3) Одлука о промјени правне форме усваја се на скупштини акционара акционарског друштва које мијења правну форму квалификованом већином у складу са чланом 284. став 2. овог закона.

(4) Ако у друштву које мијења правну форму има више класа акција, одлуку о промјени правне форме усвајају акционари квалификованом већином из става 3. овог члана сваке класе акција чија се права умањују промјеном правне форме на гласању групе те класе акција.

(5) О промјени правне форме из става 1. овог члана обавјештава се Комисија за хартије од вриједности.

Садржај одлуке о промјени правне форме

Члан 422.

Одлука о промјени правне форме акционарског друштва садржи нарочито:

- а) пословно име, сједиште и адресу акционарског друштва које мијења правну форму и друштва с ограниченом одговорношћу у коју форму се акционарско друштво претвара,
- б) услове промјене правне форме,
- в) начин и услове конверзије акција акционарског друштва у поступку промјене правне форме у удјеле у друштву с ограниченом одговорношћу или у новац или другу имовину, као и начин којим се ове акције или друга средства плаћања уступају акционарима акционарског друштва и
- г) друге податке у складу са законом, оснивачким актом, статутом или уговором чланова друштва.

Регистрација и објављивање

Члан 423.

(1) Након окончања поступка промјене правне форме акционарског друштва у друштво с ограниченом одговорношћу у складу са чланом 421. овог закона, акционарско друштво подноси пријаву са прилозима, у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката, о промјени правне форме, ради регистрације и објављивања.

(2) По испуњености услова из става 1. овог члана, региструје се и објављује одлука о промјени правне форме акционарског друштва и оснивачки акт друштва са ограниченом одговорношћу.

Правне посљедице промјене правне форме

Члан 424.

Регистрацијом промјене правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу настају сљедеће правне посљедице:

- а) друштво које учествује у поступку промјене правне форме је друштво које се у одлуци о промјени правне форме идентификује као друштво с ограниченом одговорношћу, а акционарско друштво престаје да постоји,
- б) друштво с ограниченом одговорношћу преузима сву имовину и обавезе акционарског друштва,
- в) судски и други поступци и потраживања против акционарског друштва настављају се против друштва са ограниченом одговорношћу, које је правни слѣдбеник акционарског друштва,
- г) акције акционарског друштва конвертују се у удјеле друштва са ограниченом одговорношћу, обвезнице, новац или другу имовину, у складу са чланом 422. овог закона и
- д) титуларима замјенљивих обвезница, вараната, других обвезница и других сличних хартија од вриједности, које нису акције, обезбјеђују се најмање иста посебна права након промјене правне форме, осим ако је одлуком о издавању тих хартија другачије предвиђено или ако је другачије уговорено са њиховим имаоцима, у складу са чланом 205. став 10. овог закона.

2.2.2. Промјена правне форме акционарског друштва у ортачко или командитно друштво

Претпоставке

Члан 425.

(1) Акционарско друштво може промијенити правну форму у ортачко или командитно друштво једногласном одлуком свих акционара који стичу статус ортака са неограниченом одговорношћу.

(2) У одлуци скупштине акционарског друштва о промјени правне форме тога друштва у командитно друштво наводи се који акционари имају статус командитора, а који комплементара.

(3) О одлуци из става 1. овог члана друштво обавјештава Комисију за хартије од вриједности у року од седам дана од дана доношења одлуке.

Дејство регистрације и објављивања

Члан 426.

Регистрацијом и објављивањем регистрације промјене правне форме акционарског друштва у ортачко или командитно друштво:

- а) акционарско друштво наставља као ортачко или командитно друштво и тиме престаје да постоји као акционарско,

- б) ортачко или командитно друштво је правни слѣдбеник акционарског друштва,
- в) престају сва овлашћења органа акционарског друштва и
- г) наступају друге правне посљедице, у складу с природом ортачког или командитног друштва насталог промјеном правне форме акционарског друштва.

2.2.3. Промјена правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у акционарско друштво

Одлука о промјени правне форме

Члан 427.

(1) Одредбе овог закона о промјени правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу примјењују се и на промјену правне форме друштва с ограниченом одговорношћу у акционарско друштво, ако одредбама овог закона које се односе на друштво са ограниченом одговорношћу није другачије уређено.

(2) Одредбе овог закона о минималном основном капиталу акционарског друштва и минималној номиналној вриједности акције примјењују се и на промјену правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у акционарско друштво.

Избор органа и регистрација

Члан 428.

(1) Са одлуком о промјени правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у акционарско друштво, за регистрацију се прилаже и одлука о избору управног одбора акционарског друштва, односно директора.

(2) Регистрација промјене правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у акционарско друштво објављује се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката.

Конверзија удјела у акције

Члан 429.

(1) Након регистрације промјене правне форме, друштво са ограниченом одговорношћу наставља као акционарско друштво. Удјели друштва с ограниченом одговорношћу постају акције акционарског друштва. Права трећих лица на удјелима у друштву с ограниченом одговорношћу претварају се у права трећих лица на акцијама.

(2) Удјели друштва с ограниченом одговорношћу замјењују се за акције поништењем у књизи удјела и уписом у Централни регистар.

(3) За конверзију удјела у акције, као и за спајање удјела отворених акционарских друштава потребно је одобрење Комисије за хартије од вриједности.

Промјена правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у ортачко друштво или командитно друштво

Члан 430.

На промјену правне форме друштва са ограниченом одговорношћу у ортачко друштво или командитно друштво примјењују се одредбе овог закона о промјени правне форме акционарског друштва у ортачко или командитно друштво.

2.2.4. Промјена правне форме ортачког и командитног друштва у друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво

Претпоставке

Члан 431.

(1) Ортачко друштво и командитно друштво могу одлуком свих ортака ортачког друштва, односно свих компоненара промијенити правну форму у друштво са ограниченом одговорношћу и акционарско друштво.

(2) Ортаци ортачког и командитног друштва који одговарају солидарно за обавезе друштва, остају са истом одговорношћу за обавезе које је друштво преузело до регистрације и објављивања регистрације промјене правне форме, у складу са овим законом.

(3) На дејство промјене правне форме ортачког или командитног друштва у друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво примјењују се одредбе овог закона о промјени правне форме тих привредних друштава.

Промјена правне форме ортачког друштва у командитно друштво и обрнуто

Члан 432.

(1) Промјена правне форме ортачког друштва у командитно друштво и обрнуто, поред испуњења општих услова за промјену правне форме привредног друштва у складу са овим законом, пуноважна је ако сви ортаци друштва прихвате такву промјену правне форме.

(2) На дејство промјене правне форме ортачког друштва у командитно друштво и обрнуто, примјењују се одредбе овог закона о промјени правне форме тих привредних друштава.

IV СТИЦАЊЕ И РАСПОЛАГАЊЕ ИМОВИНОМ ВЕЛИКЕ ВРИЈЕДНОСТИ

Појам

Члан 433.

(1) Под стицањем и располагањем имовином велике вриједности привредног друштва, у смислу овог закона, сматра се пренос или више повезаних преноса чији је предмет стицање или располагање од привредног друштва имовине чија тржишна вриједност у тренутку доношења одлуке представља најмање 30 % од књиговодствене вриједности имовине исказане у посљедњем годишњем билансу стања.

(2) Стицање или располагање у смислу овог закона означава стицање или располагање било којим начином, укључујући нарочито продају, закуп, размјену, залог или хипотеку, као и замјену за улог у другом привредном друштву.

(3) Имовина у смислу ст. 1. и 2. овог члана укључује нарочито право својине и друга стварна права, посебно и права индустријске својине или уговорна права, као и право власничког учешћа у другим друштвима и новац.

Поступак стицања и располагања имовином велике вриједности акционарског друштва

Члан 434.

(1) Стицање или располагање имовином велике вриједности акционарског друштва може се извршити на сљедећи начин:

- а) управни одбор акционарског друштва усваја одлуку којом препоручује закључење тог посла и
- б) акционарско друштво обавјештава акционаре у складу са чланом 272. овог закона о сазивању скупштине најкасније 30 дана прије дана који је одређен за одржавање сједнице.

(2) Обавјештење из става 1. тачка б) овог члана садржи разлог сазивања скупштине.

(3) Саставни дио обавјештења из става 1. тачка б) овог члана је:

- а) извјештај о условима посла стицања и располагања имовином велике вриједности,
- б) препорука управног одбора у вези са послом стицања и располагања имовином велике вриједности, укључујући и разлоге такве препоруке и
- в) обавјештење о правима акционара о неприхватању уговора, као и о праву на процјену и накнаду вриједности њихових акција по том основу у складу са овим законом.

(4) Одлуку о закључењу посла стицања и располагања имовином велике вриједности доноси скупштина акционара који имају право гласа о том питању квалификованом већином и квалификованом већином акционара сваке класе акција чија се права мијењају овим послом.

(5) Уз записник са сједнице скупштине акционара из става 4. овог члана прилаже се и примјерак нотарски потврђеног уговора о стицању или располагању имовином велике вриједности.

V ПОСЕБНА ПРАВА НЕСАГЛАСНИХ АКЦИОНАРА И ЧЛАНОВА

Права акционара на несагласност и на откуп акција од акционарског друштва

Члан 435.

(1) Акционар може да тражи од друштва плаћање износа једнаког тржишној вриједности његових акција ако гласа против или се уздржи од гласања за:

- а) промјене оснивачког акта друштва које погађају његова права, о чему је имао право гласа у складу са чланом 330. овог закона,
- б) реорганизацију привредног друштва у форми статусних промјена, о чему је имао право гласа,
- в) реорганизацију привредног друштва у виду промјене правне форме, о чему је имао право гласа,
- г) посао стицања или располагања имовином велике вриједности, о чему је имао право гласа и
- д) било коју другу одлуку друштва која мијења права акционара, ако је оснивачким актом друштва одређено да акционар има право на несагласност и на накнаду тржишне вриједности акција или удјела од друштва у складу са овим законом.

(2) Акционар који има право из става 1. овог члана не може оспоравати одлуку друштва на којој заснива своје право у складу са ставом 1. овог члана, осим ако је та одлука заснована на превари или ако је противна закону или представља повреду члана 32. овог закона.

(3) Тржишна вриједност акција из става 1. овог члана рачуна се на дан када је донесена предметна одлука друштва на скупштини акционара, не узимајући у обзир било какво очекивано повећање или смањење вриједности као посљедицу те одлуке.

(4) Ако је одлука на основу које настају права из става 1. овог члана предмет гласања на скупштини акционара, позив за сједницу и гласање мора садржавати обавјештење да акционари имају или могу имати таква права и упућивање на та права.

(5) Акционар друштва који намјерава да користи своје право на тражење откупа акција из става 1. овог члана дужан је да прије одлучивања на сједници скупштине акционара упути друштву писано обавјештење о намјери да користи то право ако се на скупштини донесе предметна одлука. Акционар који не упути ово обавјештење у преклузивном року од 30 дана или који гласа за предложену одлуку нема право на откуп акција у складу са овим законом.

(6) Ако је одлука на којој се заснивају права из става 1. овог члана усвојена на скупштини акционара, акционари који су поднијели обавјештење о намјери тражења откупа акција од друштва у складу са ставом 5. овог члана дужни су да пошаљу друштву писани захтјев за откуп акција са навођењем свог имена, односно пословног имена, пребивалишта, односно сједишта и броја и класе акција чији се откуп захтијева, у року од 30 дана од дана доношења одлуке скупштине акционара.

(7) По пријему захтјева акционара из става 6. овог члана, друштво плаћа акције у вриједности за коју вјерује да је тржишна вриједност, у року од 30 дана од дана пријема захтјева.

(8) Ако се акционару исплате износи на које има право у вези са ставом 1. овог члана, а акционар сматра да је плаћени износ нижи од тржишне вриједности акција утврђене у складу са овим законом или ако друштво пропусти да изврши плаћање накнаде, има право да поднесе захтјев за процјену вриједности акција од надлежног суда, подношењем таквог захтјева суду у року од 30 дана од дана исплате или од дана кашњења у исплати.

(9) Акционар који користи права из става 1. овог члана наводи у тужби своју процјену тржишне вриједности акција, а друштво без одгађања о тужби обавјештава друге несагласне акционаре у складу са чланом 272. овог закона.

(10) По поднесеној тужби из става 9. овог члана суд може за утврђивање тржишне вриједности акција одредити овлашћеног процјењивача или другог стручњака ради утврђивања сагласности цијене коју је одредило друштво са тржишном вриједношћу акција, као и да наложи друштву исплату те вриједности и сношење трошкова и накнаде процјене.

(11) Одлука суда из става 10. овог члана односи се на све несагласне акционаре, ако је досуђена вриједност већа од износа које је акционарско друштво понудило у складу са ставом 7. овог члана и објављује се у складу са чланом 272. овог закона.

Утврђивање тржишне вриједности

Члан 436.

(1) У смислу овог закона тржишна вриједност акција јесте њихова просјечна цијена која се редовно објављује на берзи или другом уређеном тржишту, у периоду који непосредно претходи дану за који се утврђује, а који није краћи од три, нити дужи од шест мјесеци. У случају да се акцијама не тргује редовно или не постоји уређено тржиште, њихова тржишна вриједност утврђује се на основу процијењене вриједности капитала друштва примјеном одговарајућих метода процјене.

(2) Тржишна вриједност удјела утврђује се на основу процијењене вриједности капитала друштва примјеном одговарајућег метода процјене.

(3) Тржишна вриједност акција и удјела утврђује се одлуком управног одбора друштва, изузев случајева кад се овим законом или оснивачким актом прописује да се утврђује процјеном суда уз коришћење независног процјењивача или другог лица или тијела.

(4) Ако један или више чланова управног одбора акционарског друштва има лични интерес у извршењу посла на чијој основи је плаћена тржишна вриједност акционару, ту вриједност могу да утврде само чланови управног одбора који немају лични интерес у складу са чланом 34. овог закона.

(5) Лица која утврђују тржишну вриједност из ст. 1. и 2. овог члана могу ангажовати независног процјењивача за ово процјењивање, а дужни су да ангажују независног процјењивача у случају да је плаћање захтијевано у складу са чланом 435. овог закона.

Права чланова друштва са ограниченом одговорношћу и ортака ортакког и командитног друштва на неслагање и откуп удјела од друштва

Члан 437.

(1) Посебна права акционара предвиђена чл. 435. и 436. овог закона могу се предвидјети и као права чланова у оснивачком акту друштва са ограниченом одговорношћу, ортакког и командитног друштва, уговору чланова друштва или уговору ортака друштва или у уговору о реорганизацијама ових друштава (спајање, подјеле, одвајање и промјена правне форме).

(2) У случају из става 1. овог члана, чл. 435. и 436. примјењују се на чланове и ортаке, односно њихове удјеле и накнаду ових удјела у тим друштвима, до ограничења предвиђеног тим актима.

Принудна продаја

Члан 438.

(1) Лице које у поступку преузимања јавном понудом откупи најмање 95 % акција циљног друштва у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности у односу на укупан број акција има право да купи и акције на које се јавна понуда односила од акционара који нису прихватили продају акција по тој понуди (несагласни акционар), под условима из јавне понуде.

(2) Ако понудилац не откупи акције из става 1. овог члана у року од шест мјесеци од дана истицања јавне понуде, губи то право (принудна куповина).

(3) Ради остварења права акционара из става 1. овог члана понудилац несагласном акционару упућује писани захтјев за принудну продају његових акција најкасније у року од 120 дана од дана истека крајњег рока из јавне понуде, уз навођење услова куповине акција из јавне понуде, а копију тог захтјева упућује управном одбору циљног друштва, у противном губи право на принудни откуп акција.

(4) Акционар из става 1. овог члана који је у јавној понуди за преузимање дао акционарима циљног друштва право избора између накнаде у новцу или у хартијама од вриједности или другим облицима имовине, то право мора дати и несагласном акционару у писаном захтјеву.

(5) Ако акционар из става 1. овог члана не прими одговор о прихватању захтјева за принудну продају у року од 30 дана од дана подношења тог захтјева, има право да циљном друштву пошаље обавјештење о откупу акција несагласног акционара и да том друштву уплати накнаду или преда друге облике имовине из тог захтјева уз овлашћење да ту накнаду или друге облике имовине уступи несагласном акционару.

(6) Након пријема писаног обавјештења из става 5. овог члана циљно друштво је дужно да упише у Централни регистар понудиоца као акционара принудно откупљених акција, као и у судски регистар у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката и да примљену накнаду држи у своје име а за рачун несагласног акционара, док је не прими тај акционар.

Принудна куповина

Члан 439.

(1) Акционар који стекне 95 % акција другог друштва (већински акционар), обавезан је да купи акције преосталих акционара на њихов захтјев (мањински акционар).

(2) Мањински акционар из става 1. овог члана може поднијети писани захтјев већинском акционару најкасније у року од шест мјесеци од дана стицања већинског пакета од 95 % акција, обавјештавајући га о врсти, класи и броју акција које нуди на продају.

(3) Већински акционар из става 1. овог члана дужан је да најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтјева за принудну куповину пошаље писани одговор на тај захтјев.

(4) Већински акционар из става 1. овог члана дужан је да откупи акције мањинских акционара по цијени посљедње акције по којој је стекао 95 % акција.

(5) Принудна куповина региструје се у складу са законом којим се уређује регистрација пословних субјеката и уписује у Централни регистар у складу са законом којим се уређује тржиште хартија од вриједности.

Судска заштита

Члан 440.

По захтјеву несагласног акционара поднесеном у року од 30 дана од дана пријема писаног захтјева за принудну продају, надлежни суд је дужан да у ванпарничном поступку у року од 30 дана од дана пријема захтјева забрани понудиоцу из јавне понуде за преузимање ту куповину под условима који су различити од услова из јавне понуде за преузимање.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји привредног друштва и одговорног лица

Члан 441.

(1) Новчаном казном од 5.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај привредно друштво, ако:

- а) не пријави упис или брисање пословне јединице у судски регистар (члан 3. овог закона),
- б) супротно овом закону злоупотреби правно лице (члан 15. став 1),
- в) злоупотреби пословно име супротно овом закону (чл. 17, 20. и 21) и ако писма и пословна документа упућена трећим лицима не садрже податке предвиђене законом (члан 22),
- г) у свом пословању користи скраћено или модификовано пословно име, супротно овом закону (члан 19),
- д) заступник привредног друштва закључи правни посао изван дјелатности друштва наведених у оснивачком акту (члан 25. став 4),
- ђ) супротно овом закону повриједи дужност неконкуренције привредном друштву (члан 36),
- е) супротно овом закону не уплати у прописаном року најмање половину новчаног дијела основног капитала (члан 107. став 1. и члан 187. став 3),

- ж) супротно овом закону пружа финансијску подршку за стицање акција из члана 185. овог закона,
- з) изда акције супротно одредбама чл. 199. и 200. овог закона,
- и) повриједи права акционара из чл. 203. и 204. овог закона,
- ј) распореди дивиденде и изврши друге усplate акционарима противно одредбама чл. 210–214. овог закона,
- к) стекне или упише сопствене акције супротно одредбама чл. 215. и 216. овог закона,
- л) повриједи правило о ограничењу исплате и забрањеним исплатама из чл. 225. и 226. овог закона;
- љ) друштво не обавијести надлежне органе прописане овим законом о повећању, односно о смањењу основног капитала (чл. 251, 260. и 261),
- м) смањи основни капитал супротно члан 228. став 5, чл. 253. до 265. овог закона,
- н) супротно члан 228. став 5. и члан 230. ст. 7, 8. и 9. овог закона не одржава вриједност основног капитала,
- њ) у законске резерве не унесе износе из члана 231. овог закона, или средства законских резерви употреби противно члану 231. овог закона,
- о) за вријеме ликвидације предузима нове послове или плаћа дивиденде ортацима, члановима или акционарима (члан 343),
- п) не састави извјештај о спроведеној ликвидацији, завршни ликвидациони биланс и приједлог о подјели ликвидационог остатка у случају прописаном овим законом (члан 348),
- р) не сачини консолидовани годишњи извештај и извјештај члановима и акционарима зависног друштва (члан 363),
- с) супротно овом закону повриједи забрану стварања привидног капитала (члан 384),
- т) стиче и располаже имовином велике вриједности на начин супротан овом закону (члан 434),
- ћ) повриједи права акционара на неслагање и на откуп акција супротно овом закону (чл. 435. и 437) и
- у) супротно овом закону повриједи право акционара на принудну продају акција (члан 438).

(2) За радње из става 1. овог члана, казниће се за прекршај и одговорно лице у привредном друштву новчаном казном од 500 КМ до 3.000 КМ

(3) Новчаном казном од 3.000 КМ до 10.000 КМ, казниће се за прекршај привредно друштво, ако:

- а) обавља дјелатност супротно овом закону (чл. 5. и 6),
- б) заступник привредног друштва не поштује ограничења овлашћења на заступање прописана овим законом (члан 25. став 1),
- в) закључи уговор или други правни посао у случају постојања сукоба интереса (члан 34),
- г) не чува пословну тајну (члан 38),
- д) повриједи право на информисање из члана 43. Закона,
- ђ) повриједи забрану избора супротно овом закону (члан 45),
- е) измијени и допуни оснивачки акт супротно овом закону (члан 50. став 3, чл. 88, 168, 329. и 330),
- ж) не изабере лице овлашћено на заступање (чл. 68, 86, 154. и 314),
- з) не води књигу удјела или је не води уредно (члан 114),
- и) не води пословне књиге у складу са овим законом (чл. 153. и 305),
- ј) не држи и не чува акта и документа на начин прописан чл. 169. и 353. овог закона,
- к) не врати уписницима уплаћене износе у случају неуспјелог оснивања друштва (члан 195),
- л) не сазове оснивачку скупштину на начин прописан овим законом (члан 193); ако не води књигу удјела и књигу одлука на начин утврђен овим законом (члан 114, члан 131. ст. 3. и 4, члан 146, члан 281. став 2),
- љ) не сазове сједницу скупштине на начин прописан овим законом (чл. 133, 134, 267, 278. и 271),
- м) не држи и не чува акта и документа на начин прописан овим законом (чл. 169, 333. и 335) и
- н) не пријави за упис у судски регистар податке које се по одредбама овог закона уписују у тај регистар и то не учини у законом прописаном року (чл. 8, 30, 246, 240, 331, 340, 346, 367, 389, 390, 409, 419, 423 и 428).

(4) За радње из става 3. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у привредном друштву новчаном казном од 200 КМ до 1.500 КМ.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Постојећа привредна друштва

Члан 442.

(1) Ступањем на снагу овог закона, постојећа привредна друштва и други облици повезивања и организовања за обављање привредне дјелатности настављају да раде на начин и под условима под којима су уписани у судски регистар.

(2) Привредна друштва и други облици повезивања и организовања за обављање привредне дјелатности дужни су да своју правну форму, органе, акционаре и чланове, основни капитал, акције и удјеле, пословно име, меморандуме, пословне јединице са одређеним овлашћењима у правном промету, као и своје опште акте, ускладе са одредбама овог закона у року од двије године од дана примјене овог закона, ако овим законом није друкчије уређено.

(3) Постојећа акционарска друштва задржавају статут као обавезан општи акт, а обавезу усклађивања са одредбама овог закона испуњавају одговарајућим измјенама статута који у односу на та друштва има значај и садржину оснивачког акта из овог закона, с тим да измјене статута морају бити нотарски потврђене.

(4) Постојећа друштва са ограниченом одговорношћу обавезу усклађивања са одредбама овог закона испуњавају одговарајућим измјенама оснивачког акта које се нотарски потврђују, а она друштва која су настала у поступку својинске трансформације и која немају оснивачки акт дужна су да поступе на начин из става 3. овог члана.

(5) Ако постојећа привредна друштва организована у форми друштва с ограниченом одговорношћу или акционарског друштва задрже ту правну форму, нису дужна да у поступку усклађивања са одредбама овог закона уз пријаву за превођење у судски регистар подносе доказ о испуњењу услова у погледу новчаног дијела основног капитала утврђеног овим законом.

(6) Постојећа привредна друштва и други облици повезивања и организовања за обављање привредне дјелатности који не поступе на начин и у року из ст. 2. до 4. овог члана, престају да постоје након спроведеног поступка ликвидације о трошку субјекта ликвидације, који по службеној дужности покреће суд ради брисања из судског регистра.

Почети поступци

Члан 443.

Ако су судском регистру до почетка примјене овог закона поднесене пријаве оснивања или промјене оснивача, ортака, акционара и члана друштва, искључења ортака или члана друштва, као и пријаве поступка избора органа и доношења општих аката привредних друштава и других облика организовања за обављање привредне дјелатности, поступак по овим пријавама окончаће се по одредбама прописа који су били на снази у вријеме подношења те пријаве судском регистру.

Ограничења оснивања

Члан 444.

(1) Од дана примјене овог закона, оснивачи и ортаци ортачког и комплементари командитног друштва не могу бити друштво са ограниченом одговорношћу, односно акционарско друштво која немају најмање једног члана, односно најмање једног акционара са значајним учешћем капитала у смислу овог закона.

(2) Од дана примјене овог закона, оснивачи и ортаци ортачког и комплементари командитног друштва не могу бити ни привредна друштва чији су оснивачи привредна друштва из става 1. овог члана.

Престанак важења постојећих прописа

Члан 445.

(1) Од дана примјене овог закона на новооснована акционарска друштва и друштва са ограниченом одговорношћу неће се примјењивати одредба члана 69. Закона о нотарима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 86/04, 2/05 и 74/05).

(2) Од дана примјене овог закона, престаје да важи Закон о предузећима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 24/98, 62/02, 66/02, 38/03, 97/04 и 34/06).

Ступање на снагу

Члан 446.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске", а примјењиваће се од 1. јула 2009. године.

Број: 01- 1882/08

Датум: 25. новембар 2008. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
Мр Игор Радојичић